

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego Stanisław Czapiewski, wiadomości potocznych Hieronim Pawlicki, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 317 Wydanie P

Poznań, niedziela dnia 14 lipca 1935

Rok 30

Poznań, 13 lipca.

Spór o kulturę

Między „sanacją“ a społeczeństwem polskiem toczy się spór o kulturę polityczną. Nasłuchaliśmy się na ten temat niewybrednych argumentów podczas debat w izbach ustawodawczych nad reformą konstytucji i ordynacji wyborczych. Społeczeństwo — mówili zwolennicy separowania państwa od narodu — nie umie obchodzić się z państwem. Ba! — orzekł referent ustawy wyborczej w Senacie p. Loewenherz — gdyby społeczeństwo miało wysoką kulturę, jak gdzieś indziej, to i ordynacje mogłyby być inne.

Oczywiście w rzeczywistości o co innego chodzi: „sanacja“ chce mieć wolne ręce i nie zżyczy sobie, by na nie ktoś patrzył; ideałem jej musiała się stać niezawisłość — od narodu. Nasłuchaliśmy się też od mówców opozycyjnych o szerzonej przez nią anarchii z powodu jej sposobu obchodzenia się z prawem, jako podstawa państwowości. Zarzut pod jej adresem braku kultury był ciężki, bo udowodnił całkowitą niezależność „sanacji“ od idei i wogóle od programowości.

Sprawa kultury i wychowania — obozowi „sanacyjnemu“ nie udaje się. A zwłaszcza bardzo balamutnie wyglądają jego idee „wychowania państwowego“, którego społeczeństwu jakoby brak. Ludzie o tradycji przeważnie socjalistycznej, nieobcy z ideą narodu, a wierzący tylko w mechaniczną walkę z losem, zawładnęli ustrojem państwowym w sposób swoisty, niby jakimś instrumentem uniwersalnym, wobec którego wszystkie inne postacie życia społecznego i narodowego są blahe, przestarzałe, zbędne, szkodliwe, nawet wrogie. Tten prymitywny pogląd narzucili całemu swemu obozowi do propagowania wśród ludności. Jakże daleko rezultaty wychowanie w tym duchu młodzieży „legionowej“, rychło sam obóz się przekonał.

Zbyt niskie szacowanie społeczeństwa nie podnosi wartości państwa i wogóle przeciwstawianie tych dwu pojęć jest prymitywem, który ubliża umysłowości polskiej. Jesteśmy narodem historycznym i państwo nie jest dla nas nowością. Ciężkie doświadczenia pouczyły nas, na czym polegały braki naszej kultury politycznej, przede wszystkim zubożyły nas ta wiedza, że niepodobna utrzymać na sobie państwa ponad swój stan moralny i społeczny. Zdobyliśmy tę prawdę dla odrodzonego państwa, aby pierwszym jego zadaniem było dbać o podnoszenie tego stanu przez wciąganie społeczeństwa w tryby służby publicznej, nie zaś przez odsuwanie go od niej.

Cóż innego miał na myśli Polak od końca XVIII wieku, jak odzyskanie państwa, i to mocnego — już na wszystkie czasy! Idea państwa leżała w istocie patriotyzmu, jako jego treść. Kultura duszy polskiej z okresu niewoli czeka na swego historyka, któryby ocenił, ile tam było prac poznawczych w zakresie zarządzania, jaki powinien być stosunek narodu do państwa.

Warunki kompromisu w Abisynji

Jakie przesunięcia terytorjalne byłyby możliwe?

London (PAT). „Manchester Guardian“ i „News Chronicle“ omawiają możliwość kompromisu w sprawie Abisynji.

„Manchester Guardian“ stwierdza, że aczkolwiek istnieje wielkie prawdopodobieństwo, że akcja włoska w Abisynji nastąpi na jesieni, to jednak dałoby się jeszcze uzyskać pokojowe załatwienie przez rozszerzenie obszaru Erytrei i Somali włoskiej kosztem terytorjum Abisynji. Włochy otrzymałyby całą nizinę kraju, a od strony Erytrei część górską poza Błękitny Nil. W razie dojścia do skutku tego planu obszary te mogłyby być traktowane jako kolonia włoska lub jako kraj pod protektoratem albo mandatem włoskim. Tego rodzaju rozwiązanie nasuują jednak trudności ze względu na przynależność Abisynji do Ligi Narodów. Gdyby udało się zakwestjonować przynależność Abisynji do Ligi, to można by uniknąć trudności, jakie wynikają z paktu.

Dziennik podkreśla, że istota zagadnienia zależy od stanowiska prawnego Abisynji jako członka Ligi. Pozostaje jednak jeszcze pytanie, czy Abisynja w razie zakwestjonowania jej obecnego stanowiska prawnego będzie bardziej skłonna do ustępstw na rzecz Włoch i czy przyjmie warunki, na podstawie których część terytorjum Abisynji oddana zostanie pod kontrolę Włoch.

„News Chronicle“ zaznacza, że w kołach dyplomatycznych Londynu mówi się o możliwości kompromisu w sporze włosko-abisynjskim. M. in. wysuwany jest projekt, aby premier francuski Laval zwołał francusko-brytyjsko-włoską konferencję celem znalezienia formuły, na podstawie której Włochy mogłyby uzyskać żądane korzyści ekonomiczne oraz pewną kontrolę polityczną nad Abisynją, pozostawiając równocześnie Abisynji stanowisko państwa niezależnego.

Projekt ten, jak zaznacza „News Chronicle“, powołuje się na przykład Iraku, który jest członkiem L. N. i posiada własnych przedstawicieli dyplomatycznych, jakkolwiek W. Brytania wywiera daleko idące wpływy na sprawy tego państwa.

Na podstawie traktatu z 1906 roku Abisynja została podzielona na sfery

wpływu między Włochami, Francją i W. Brytanią. Według projektu tego, sferę włoską można by rozszerzyć na cały kraj.

„N. Chronicle“ zwraca jednak uwagę, że Abisynja nigdy nie uznawała traktatu z r. 1906 i tem bardziej nie uznaje porozumienia, nadającego Wło-

chom wyłączne wpływy w Abisynji. Gdyby jednak Abisynja odrzuciła takie rozwiązanie, to wówczas L. N. nie miałaby konieczności traktowania Włoch jako napastnika.

„New Chronicle“ zaznacza, że wszyscy byłiby wówczas zadowoleni, z wyjątkiem Abisynji.

Złot „Junaków“ w Bułgarii

Sofja (PAT) Zawody i gry sportowe Junaków i Sokolów, jakie miały odbyć się wczoraj po południu, zostały odłożone na dzień dzisiejszy. Wczoraj o godz. 9 na placu Aleksandra Newskiego odbyła się uroczystość poświęcenia pamięci zmarłych Junaków i Sokolów. Następnie Sokoli jugosłowiańscy złożyli wieńce na pomniku Wasyla

Lewskiego, apostoła wolności i niepodległości Bułgarii. Uroczystości wieczorne zakończył pochód z lampionami Junaków i Sokolów. Ulice miasta zapelniały nieprzebrane tłumy ludności, które entuzjastycznie witały junaków i delegacje cudzoziemskie, przybyłe na uroczystości sofijskie.

Ku końcowi jubileuszu króla Anglii

Wielka parada wojskowa w Aldershot — Przygotowania do wtorkowej defilady morskiej i lotniczej

London (Tel. wł.) Król angielski Jerzy odebrał dziś wielką paradę, która odbyła się w związku z uroczystościami jubileuszowymi 25-lecia objęcia tronu na wielkim placu ćwiczebnym w Aldershot. 9000 żołnierzy wszystkich formacji lądowych brało udział w wspaniałej defiladzie.

We wtorek król Jerzy z małżonką udał się, na pokładzie jachtu królewskiego „Victoria and Albert“, na morze, gdzie na wysokości Spithead odbędzie się defilada jednostek floty brytyjskiej. W defiladzie tej, największej od czasów wojny światowej zbiórki jednostek floty wojennej Wielkiej Brytanii, weźmie udział ogółem 160 największych jednostek bojowych floty angielskiej śródziemnomorskiej, rezerwowej i nadbrzeżnej.

Defiladę floty zakończy przelot wszystkich eskadr powietrznych angielskiego lotnictwa wojennego. Naza jutrz król Jerzy kolejno zwiedzi wielkie pancerniki i osobiście poprowadzi jednostki bojowe na otwarcie manewrów floty.

Dla uprzyśtępnienia publiczności zobaczenia części ćwiczeń morskich przygotowano 19 wielkich parowców transatlantycznych oraz przeszło sto mniejszych parowców, z pokładu których będzie można obserwować przebieg ćwiczeń.

Krwawe starcie na tle politycznym

London (Tel. wł.) W Belfaście nocny ubiegły doszło do krwawych starć pomiędzy przeciwnikami politycznymi. Zajścia uliczne przybrały tak groźny charakter, że musiała wkroczyć policja i wojsko. Dwie osoby zostały w strzelaninie zabite, 40 innych jest mniej lub więcej ciężko rannych.

Dziś na stronie 5-iej
ADOLFA NOWACZYŃSKIEGO
„Weitzman, Haber,
Lippowitz“

Pracowali nad niem mesjaniści i metafizycy szkoły idealistycznej, potem pozytywści i realści z obozu narodowego. Cały ten ciężki okres, to było jedno studjum nad kwestją: naród-państwo, studjum, na które się składała męka ducha polskiego, intuicja poetów i myślicieli; wydzieraliśmy prawdę z doświadczeń, przemyśleń i z najgłębszych instynktów.

„Sanacja“ w tej dziedzinie nic nowego nie może nam powiedzieć, gdy jej ludzie hasła „wychowania państwowego“ nie umieją treścią wypełnić. Wykorzystać umiejętnie ziszczoną naręście tęsknotę narodu do swego państwa — to był cały sekret twórczości państwowej po odzyskaniu niepodległości.

Idea dobrowolności służenia sprawie publicznej, tak głęboko wyczuta w kulturze ducha polskiego przez Mickiewicza i do czasów nowych dostosowana, była najcenniejszym skarbem odro-

zonego państwa. Z użytku, jaki się zrobiło z niego, historia każe nam zdać rachunek.

Wśród zadań, które na nas czekały, najmniej miejsca było na jakieś wynalazki. Naród historyczny nie dziś zaczął się uczyć idei państwa, a zwłaszcza idei prawa, jako zasady naczelnej życia społecznego. Nieliczny jest obóz tych, dla których te rzeczy są odkryciami, robionymi po 16 latach eksperymentowania.

Chodzi o co innego — o szarmonizowanie stosunków w organizmie narodowym, bardzo w czasie długotrwałych rozbiorów rozstrojonym i opóźnionym w rozwoju w stosunku do potrzeb nowoczesnych państwa. Potrzeby te domagały się wielkiego nakładu myśli wychowawczej, zmuszającej społeczeństwo do jaknajwiększego udziału w życiu publicznym, zwłaszcza samorządowym, bo tylko ta praca zbiorowa połączona ze samokształceniem mogła siły

utajone wyzwolić i szarmonizować. Należał się Polsce dłuższy okres czasu, przeznaczony na samoleczenie się, na samowychowanie, na wyrównanie obiegu krwi, na dojście do samopoczucia się w jedności i samodzielności.

Polityka wewnętrzna odrodzonej Polski za pierwsze zadanie mieć winna ćwiczenie społeczeństwa w samodzielnym rządzeniu sobą i wytwarzaniu bogactwa narodowego. Tak, aby się samo dociągnęło i gospodarczo i moralnie do uzyskanych form życia państwowego.

Przerzucać raczej należy na społeczeństwo robotę, niż odbierać ją, a w wychowaniu kształcić nie stronę formalną stosunku obrzędowego do państwa, lecz duszę narodową, jako źródło siły państwa.

Tak tylko może być rozwiązany spór dzisiejszy o kulturę.

ZYGMUNT WASILEWSKI

Białogród i Bukareszt wspólnie radzą

Obszerne expose min. Titulescu o polityce zagranicznej Rumunii

Bukareszt (PAT). Agencja Rador donosi: Po przyjęciu u księcia Pawła, regenta Jugosławii, członkowie rządu zebrałi się na posiedzenie rady ministrów w wagonie pociągu ministerjalnego na dworcu w Sinaia. Min. Titulescu złożył obszerne expose o sytuacji międzynarodowej, która uzasadnia politykę Rumunii, Małej Ententy i Ententy Bałkańskiej. Polityka azgraniczna Rumunii opiera się zawsze na tych samych przymierzach w pełnym porozumieniu z państwami należącymi do obu tych organizmów.

Rada ministrów jednomyślnie zaprobowowała działalność ministra Titulescu.

Król Karol podejmował następnie ks. Pawła śniadaniem, w którym wzięli udział członkowie rządu.

Agencja Havasa dodaje, że oświad-

czenia Titulescu kładą kres tendencyjnym pogłoskom z okazji wizyty księcia regenta Pawła w Sinaia.

W wczorajszym wydaniu głównym podaliśmy tego rodzaju pogłoski ze źródła berlińskiego. (Przyp. Red.)

Polska wyprawa wysokogórska

Grupa naukowa zakłada obóz u stóp lodowca Karaugon

Moskwa (PAT). Polska wyprawa wysokogórska po trzydniowym pobycie w Ordzonikidze wyruszyła samochodami drogą wojenno-osetyńską do miejscowości Sadon, zabierając sprzęt. 3-tygodniowe zapasy żywności. W Ordzonikidze opiekował się wyprawą specjalnie przybyły wicekonsul Rzpłitej w Tyflisie, Głogowski.

Z Sadon, po zorganizowaniu karawany, zwierząt jucznych, wyprawa

przejdzie przez wysoki grzbiet gór do czola lodowca Karaugon.

Po długotrwałych deszczach, wyjątkowo w tym roku obfitych, drogi podgórskie rozmokły, co utrudni transport. Grupa naukowa założy obóz u stóp lodowca Karaugon i rozpocznie prace w dolinie rzeki Uroch. Alpinisci z obozów, założonych na lodowcu, zaatakują kilka szczytów grupy górskiej Adajhoch.

Ustąpienie Ryszarda Straussa

Berlin (Tel. wł.) Ryszard Strauss, dotychczasowy prezydent Izby Muzycznej w Rzeszy, a równocześnie przewodniczący Związku Kompozytorów Niemieckich, złożył na ręce prezydenta Izby Naukowo-Kulturalnej w Rzeszy, ministra Goebbelsa prośbę o dymisję z zajmowanego stanowiska. Minister Goebbels przyjął dymisję i na

miejsce Straussa zamianował prezydentem Izby Muzycznej Rzeszy generalnego dyrektora prof. Raabe, powierając równocześnie kierownictwo Związku Kompozytorów Niemieckich dr. Pawłowi Graenerowi. Jak słychać, Strauss ustąpił ze względów zdrowotnych.

Przed obchodem 14 lipca w Paryżu

Paryż (PAT). Prasa zarówno prawicowa, jak i lewicowa, jest przepelniona wskazówkami, dotyczącymi jutrzejszych manifestacji. Wśród zamieszczanych na łamach dzienników artykułów i wezwań przeważają jednak nawoływania do spokoju i utrzymania porządku. Ogłoszenia zarządzeń, wydanych przez władzę w celu zapewnienia spokoju, przeważają nad próbkami, iż dzień święta narodowego minie bez poważniejszych incydentów.

„Le Populaire” zwraca się do swych czytelników z wezwaniem, zamieszczonym na najwidoczniejszym miejscu, na pierwszej stronie, które ma brzmienie następujące: Okażmy się godnymi wolności, którą chcemy utrzymać, oraz tych swobód, jakie pragniemy wywalczyć.

„Le Peuple” zamieszcza wstępny artykuł p. t. „Becz z prowokatorami”. „Le Jour” twierdzi, iż 14 lipca minie w spokoju i godności.

Niszczycielska burza we Francji

30 uderzeń pioruna w jednej wiosce

Paryż (Tel. wł.) Nad okolica Cisors (miasto w dep. Eure, Francja płu-zach. — przyp. red.) przeszła w piątek niebywałej siły burza z piorunami, które szczególnie dotknęły wieś Etrepagny. We wsi tej piorun uderzył przeszło trzydzieści razy. Kilka kompleksów gospodarczych zostało doszczętnie zniszczonych. Piorun uderzył w stodołę i gorzelnię, w której znajdowało się 15 tys. hektolitrow spirtusu, powodując pożar. Plomienie szybko rozlały się po całej wsi.

Akeję ratowniczą skierowano głównie na gorzelnię, z której odprowadzono alkohol do pobliskiej rzeki, dzięki czemu uniknięto większej katastrofy, a szczególnie eksplozji. Niezwykle widok, jaki przedstawiała rzeka z pływającymi po powierzchni plomieniami o wysokości kilkunastu metrów zwałił na miejsce pożaru tłumy z bliskich i dalszych okolic.

Straty są ogromne. Ofiar w ludziach na szczęście nie było.

Po mowie min. Hoare

Warszawa (Tel. wł.) Wielka mowa Hoare'a została przyjęta na zachodzie jako wybitnie profrancuska. Dużą przysługę w odprężeniu politycznym, jakie nastąpiło wczoraj w nocy, przypisują Lavalowi. Do zwrotu tego przyczynił się również Baldwin, który przypomniał ministrowi spraw zagranicznych, że granice Wielkiej Brytanji znajdują się nad Renem a nie tylko na wybrzeżu Doeru. W Niemczech zapanał nastrój rozczarowania i pesymizmu.

Odwiedziny króla włoskiego we Francji

Paryż (Tel. wł.) Pomiędzy Paryżem a Rzymem toczy się wymiana zdań w sprawie odwiedzenia Francji przez króla włoskiego i Włoch przez prezydenta republiki francuskiej. Nie wiadomo jeszcze kto pierwszy uda się w podróż.

O ustalenie kontrabandy wojennej

Waszyngton (PAT). Sekretarz stanu Hull konferował wczoraj z ambasadorami W. Brytanji, Francji i Włoch. Tematem konferencji, jak do wniósł z międzynarodowego źródła, była próba ustalenia ewentualnej listy towarów, które byłyby uważane za kon-

trabandę w razie wojny włosko-abisyńskiej. Jeden z senatorów kompetentnych w kwestjach polityki zagranicznej oświadczył, że brak wyraźnych dyspozycji w tej sprawie w latach 1914—1916 kępował silnie handel morski Stanów Zjednoczonych i doprowadził do ich udziału w wojnie.

Rząd Stanów Zjednoczonych chciałby zgóry ustalić listę towarów, których nie wolno będzie dostarczać stronom wojującym.

Demonstracje komunistów wiedeńskich

Wiedeń (PAT) Wczoraj w Meidling większa grupa komunistów usiłowała zorganizować demonstrację. Policja aresztowała 73 osoby.

Przy grobie pośa socjalistycznego Huebera doszło także do demonstracji i aresztowano tam b. pośa socjaliste Witmeyera.

Jak za dawnych, dobrych czasów

Berlin (Tel. wł.) W garnizonie Blankenburg odbyła się dziś niezwykła uroczystość zwolnienia pierwszych kompanij wojska niemieckiego do rezerwy. Odzili w związku z tem poraz pierwszy żnów po dwudziestu latach zwyczajne uroczystościowe i pochody rezerwy. Do kanclerza pierwsi rezer-

blona fotograficzna

nie zawodzi nigdy

nr 11 746

wiści niemiecy wysłali telegram dziękczynny, że umożliwił i mznów służbę w wojsku dla chwały ojczyzny i jej obrony.

W uroczystościach w Blankenburg wzięła żywy udział miejscowa ludność i władze.

Ujęcie szpiega

Helsinki (PAT). Prasa donosi o aresztowaniu przed trzema tygodniami majora sztabu drugiego pułku artylerji nadbrzeżnej w Wybörgu, Onni-Arnas Kohonena, oskarżonego o dostarczenie Z. S. R. R. szczegółów fortyfikacji wybrzeża Finlandji.

Usunięty z wojska w r. 1918 maj. Kohonen, po kilkumiesięcznej służbie wstąpił ponownie do armji w r. 1921 jako oficer artylerji i prędko awansował. Jak się okazało, utrzymywał bliższy kontakt ze swoim przyrodnim bratem Jalu Kohonemem, komunistą, przebywającym od dłuższego czasu, po nieudanej w Finlandji rewolucji bolszewickiej, w Z. S. R. R.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5,24—5,25 zł; w Gdańsku na Warszawę 5,26 zł.

Kurs marki niemieckiej. Bank Polski oddział w Poznaniu nie notowany.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 13. 7. 1935 r. Warunki: Handel hurtowy parrytel Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kb.:

Standarty: 1) żyto 715 g/l 2) pszenica 750 g/l 3) owies 470 g/l.

Ceny orientacyjne:
Żyto (Uspok. spokojne) . . . 11,25—11,50
Pszenica (Usp. spok.) . . . 14,00—14,25
Jęczmień zim. (Usp. spok.) . . . 12,25—13,00
Owies (Uspok. spokojne) . . . 14,00—14,50

Maka
Żytnia I gat. 0,55% wł. w. 18,75—19,75
Żytnia I gat. 0,65% wł. w. 17,75—18,75
Żytnia II gat. 55—70% wł. w. 13,50—14,50
Żytnia pośl. pon. 70% wł. w. 11,50—12,50
Żytnia razowa 0,95% wł. w. 14,25—15,25

Uspokobienie spokojne.
pszenica gat. IA 20% wł. w. 25,00—27,50
pszenica gat. IB 0-45% wł. w. 24,50—25,00
pszenica gat. IC 0-55% wł. w. 23,50—24,00
pszenica gat. ID 0-60% wł. w. 22,50—23,00
pszenica gat. IE 0-65% wł. w. 21,50—22,00
pszen. gat. IIA 20-55% wł. w. 21,00—21,50
pszen. gat. IIB 20-65% wł. w. 20,50—21,00
pszen. gat. IID 45-65% wł. w. 18,25—18,75
pszen. gat. IIF 55-65% wł. w. 16,75—17,25
psz. gat. IIIA 75-70% wł. w. 15,75—16,25
psz. gat. IIIB 70-75% wł. w. 13,25—13,75

Otręby żytnie stand. . . 7,75—8,50
Otręby pszen. grube stand. . . 9,00—9,50
Otręby pszenne średnie st. . . 8,25—8,75
Otręby jęczmienne . . . 8,75—10,00

Gorczyca . . . 35,00—39,00
Lubin niebieski . . . 11,25—11,75
Lubin żółty . . . 13,75—14,25
Mak niebieski . . . 36,00—39,00
Makuch lnian. w taflach . . . 17,75—18,00
Makuch rzenakowy w tafl. . . 13,25—13,50
Makuch słon. w tafl. 42/43% . . . 16,75—17,25
Srut Soja . . . 18,00—18,50

Słoma pszenna luzem . . . 2,50—2,70
„ pszena prasowana . . . 3,10—3,30
„ żytnia luzem . . . 2,75—3,00
„ żytnia prasowana . . . 3,25—3,50
„ owsiana luzem . . . 3,25—4,00
„ owsiana prasowana . . . 3,75—4,00
„ jęczmienna luzem . . . 1,95—2,45
„ jęczmienna prasow. . . 2,35—3,05
Siano . . . 6,25—6,75
„ zwykle prasowane . . . 6,75—7,25
„ nadnoteckie luzem . . . 7,25—7,75
„ nadnoteckie praś. . . 7,75—8,25

Ogólne usposobienie spokojne.
Transakcje na odmiennych warunkach:
żyta 1322 tonn, pszenicy 378 tonn, jęczmienia 134 tonn, owsa 55 tonn, maki żytniej 244 tonn, maki pszennej 286,5 tonn, otrąb żytniej 87,5 tonn, otrąb pszennych 185 tonn, gorczycy 8 tonn, rzepaku 15 tonn, lubinu niebieskiego 15 tonn, siemienia kolanego 8 tonn, tartarki 3 tonn.

A jak to będzie na Bałtyku?

W słynnej mowie Führera i kancle-
rza Rzeszy Hitlera w Reichstagu 21-go
maja r. b. uderzyła mnie m. in.
wzmianka o zamierzonych zbrojeniach
morskich Niemiec, a ponieważ i w tej
dziedzinie, jak we wszystkich innych,
nie wyglądało to pomyślnie, chociaż
mogło się wydawać, że to sprawa dla
nas daleka, zaznaczyłem wówczas,
pisząc o tej mowie:

„Nawet, gdy Hitler godzi się np.
Łaskawie na 35 proc. floty brytyjskiej,
która musi być na wszystkich mor-
zach świata, może to dla niewpraw-
nych oczu wyglądać skromnie na da-
lekim Oceanie Spokojnym, ale już bar-
dzo niepokojąco wyglądałoby na bli-
skim Morzu Północnym, a najzupeł-
niej panując na odcieciu Morzu
Bałtyckim.“

Lecz wówczas te słowa i ta liczba
w mowie Hitlera były jakby rzucone
w przestworza na przepaść. Nikt nie
mógł przypuszczać, że właśnie na pod-
stawie tej mowy, zaczną się w po-
czątku czerwca r. b., w Londynie, mię-
dzy p. von Ribbentropem i p. Craigie,
odrębne rokowania morskie angielsko-
niemieckie. Tak się jednak stało, a
gdy te rokowania doprowadziły 18-go
czerwca r. b. do porozumienia i ukła-
du, zaskoczyło to wszystkich.

Ba, co najdziwniejsze, to zdumie-
wające powodzenie Hitlera w tej spra-
wie. Ile sam sobie obliczył, tyle dostał,
nawet z przyczynkiem. Uzyskały bo-
wiem Niemcy od Anglii zgodę na 35
proc. stanu brytyjskiego w ogólnych
zbrojeniach morskich, a dla łodzi pod-
wodnych, co jest jeszcze mniej zrozu-
miałe niż wszystko inne, nawet 45
proc.

Dobrze powie kto, niech głowa boli
o to Anglię, która może zanadto zau-
fała, że Niemcy nierychło zdobędą się
w czasie i w nakładzie pieniężnym na
osiągnięcie przyznanego im maximum,
niechaj troszczyć się Francja i Włochy,
z którymi Rzesza miałaby się zrównać
na morzu, ale... co nas to ostatecznie
obchodzi?

Tak to zresztą poniekąd wygląda
od strony naszej urzędowej polityki
zagranicznej, która ani drgnęła po u-
kładzie 35-procentowym, jakby to po-
rozumienie angielsko-niemieckie było
dla nas czemś równie obojętnym, jak
to, że zmianę traktatu wersalskiego
w dziedzinie zbrojeń morskich, cho-
ciaż i my ten traktat podpisywaliśmy,
przeprowadza się dowolnie we dwój-
kę.

Ale przede wszystkim, pozostaje
sprawa... tego Bałtyku, która mnie
odrązu zaniepokoiła w ofercie Hitlera,
co nie było... przywidzeniem.

Oto bowiem, odrązu po układzie
londyńskim Ribbentrop-Craigie z 18-go
czerwca r. b., p. Alfred Rosenberg,
chorąży poglądów i zamysłów Trzeciej
Rzeszy tak go objaśniał (Berliner Boer-
senzeitung):

„Niedość pamięta się o tem, że
Niemcy muszą, za wszelką cenę, za-
bezpieczyć swe wybrzeże na Bałtyku,
z myślą o zdarzeniach, których nie
można przewidzieć. A przecież flota,
chroniąca wybrzeże niemieckie, oraz
zdolna do odparcia wszelkiego ude-
rzenia na Morzu Bałtyckim, nie
przedstawia żadnego niebezpieczeń-
stwa dla Anglii...“

Na brak jasności narzekać tu nie
można, szczególnie jeśli się wie, że ile-
kroć p. Rosenberg mówi o działaniu
obrotnym, myśli o zaczepnym, z czem
zresztą nieraz także się nie tai.

Taksamo jednak widzą to i zdal-
sza W sprawach morskich sąd Sta-
now Zjednoczonych i Japonji bywa
zwykle wytrawny. Można je znaleźć,
w ocenie tej sprawy, połączone
i zgodne.

A mianowicie sprawozdawca jedne-
go z pism japońskich, p. Kioski Kawa-

kami, podaje z New-Yorku, jako słu-
szny pogląd amerykański na układ
angielsko-niemiecki z 18-go ub. m., a
w nim takie zdanie:

„Przewaga Niemiec na Bałtyku wy-
wołuje żywe zaniepokojenie w Sowie-
tach, a jest pomyślna dla polityki ja-
pońskiej na Dalekim Wschodzie.“

Czyż mam dodać jeszcze, że admi-
rał Degony, jeden z najznakomitszych
znawców francuskich, stwierdza (La
Tribune des Nations), że ta przewaga

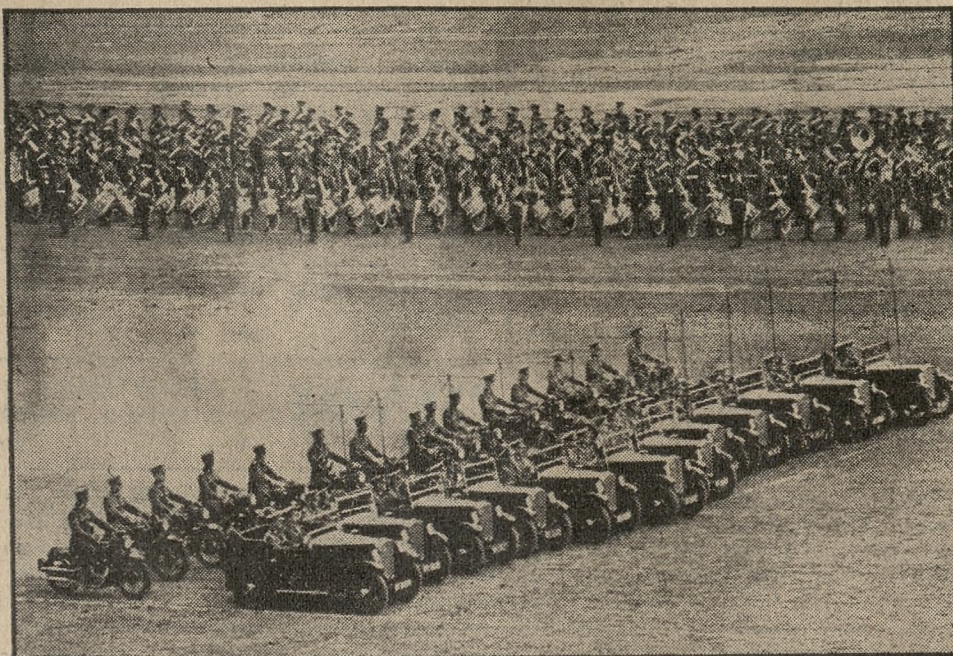
niemiecka na Bałtyku jest szczegól-
nie groźna dla Polski.

Nie wydaje się, oraz niema żad-
nych potem wskazówek, że p. mini-
ster spraw zagranicznych Beck poje-
chał do Berlina, aby to właśnie tam
powiedzieć, a szkoda, bo to jest w tej
chwili, szczególnie na jutro, najwa-
żniejsze w stosunkach polsko-niemiec-
kich.

Bo p. Alfred Rosenberg... przewi-
duje ku Wschodowi, a także na Bałty-
ku, zdarzenia, których... przewidzieć
nie można.

STANISŁAW STROŃSKI.

GDY MOTOR ZASTĘPUJE KAWALERJĘ

W ciągu całego bieżącego tygodnia zaprawiano się w Aldershot, na Rushmoor Are-
na, do sobotniej parady przed królem Jerzym V, jego małżonką oraz czterema sy-
namami angielskiej pary królewskiej. Armja angielska zademonstruje tam najnowsze
zdobycze z zakresu motoryzacji. Na pierwszym planie małe radjowe stacje nadaw-
czo-odbiorcze, w które wyposaża się teraz każda większa jednostka armji angiel-
skiej, w towarzystwie obsługi na motocyklach. W głębi kilkaset głów orkiestra.

Anglja — Włochy — Francja wobec kwestji abisyńskiej

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Rzym, 11 lipca.

Jeszcze nigdy od czasu wielkiej woj-
ny polityka angielska nie okazała się
tak zagmatwaną i niekonsekwentną jak
w ostatnich tygodniach, do tego stop-
nia, że robiła wrażenie nieopanowania
i przypadkowości. Odpowiedzialni po-
litycy angielscy od Baldwina począwszy
podkreślali niezmiennie, że polityka
Anglii opiera się o Ligę Narodów, a jed-
nak w rezultacie, właśnie ze strony An-
glii, spotkały ostatnio Ligę afronty,
które mogły jedynie nadwyżyć jej
znaczenie i autorytet. Rząd angielski
oświadczył najsolennie, że stosunek
swoją do Niemiec uzależnia od powrotu
ich do Ligi, a tymczasem nie czekając
na ten powrót i wbrew zobowiązaniom
kolektywnego załatwiania najważniej-
szych spraw międzynarodowych, zawarł
z Niemcami jednostronny układ mor-
ski, gwałcący traktat wersalski i ofiaro-
wał Niemcom potężną flotę jakby w na-
grode za to, że opuściły Ligę.

Najniefortunniej bowiem wypadła
oferta, jaką rząd angielski zrobił Wło-
chom celem pokojowego załatwienia ich
sporu z Abisynją. Wiadomo, że Musso-
lini tę ofertę odrzucił, bo była uszyta
ścigiem aż nazbyt widocznym: wiado-
mo też jaką burzę wywołała ona w sa-
mej Anglii, w prasie tamtejszej i w Iz-
bie gmin. Prasa włoska nie miała tru-
du, żeby przenicować co się zowie i wy-
drwić taktykę rządu angielskiego. Mi-
nister Eden oświadczył w Izbie gmin,
że rząd angielski, robiąc tę ofertę, nie
miał na celu widoków egoistycznych
angielskich lecz powodował się jedynie
względami na dobro Ligi Narodów. —
Tymczasem okazało się coś wręcz prze-
ciwnego, bo cała dyskusja potwierdziła
raz jeszcze, że nie o Ligę, jej prawa i jej
całość tu chodzi, ale o zamknięcie Wło-
chom dostępu do tego, co oni nazywają
prawem do ekspansji. Rozmiary sporu
angielsko - włoskiego zamiast złago-
dzenia nabrały po tej ofercie ostrzej-
szych konturów.

Ale nie na tem koniec. Rząd angiel-
ski zrobił powyższy podarunek w imie-
niu Abisynji, dysponując swobodnie
jej terytorjami. Jakież to zatem — za-
pytuje prasa włoska — państwo nieza-
leżne, należące do Ligi, w którego imie-
nin przemawia nie jego własny rząd

ale minister angielski? Czy to również
ma przyczynić się do wzmocnienia za-
sad Ligi? Poza tem, Włosi uważali tak-
kie postawienie sprawy nie tylko za fa-
szywe ale i obraźliwe dla nich. Italja
bowiem na przestrzeni setek kilome-
trów graniczy z Abisynją, ma z nią do
wyrównania rachunki stare i nowe, a
tu z za parawanu Ligi wysuwa się nie
rząd abisyński ale Anglja, „pragnąc po-
nieść ofiarę w imię dobra Ligi“ jak wy-
raził się minister Eden.

A wreszcie oferta angielska godziła
nie tylko w interesa włoskie, ale i fran-
cuskie, bo dając Abisynji nowy dostęp
do morza, pomniejszała znaczenie dla
niej portu Dżibuti i kolei francusko-
włoskiej, łączącej ten port z Addis-Ab-
beba. Nie dziw, piszą dzienniki wło-
skie, że Eden będąc w Paryżu, celem
wyjaśnienia i usprawiedliwienia ukła-
du z Niemcami, czuł się wielce skrepo-
wanym powiadomić Laval'a o tej nowej
przysłudze, jaką Anglja chciała oddać
Francji.

Co zaś jest najwięcej znamienne-
m, to okoliczność, że po tem wszystkim
dyplomacja angielska próbowała pozys-
kać Francję do wspólnej akcji przeciw
Włochom na gruncie Ligi i w imię jej
zasad. Oczywiście nie przypuszczała,
że tak prędko po układzie z Niemcami
z 17 czerwca będzie zmuszona zapukać
w Paryżu o poparcie. Fakt odmowy ze
strony rządu francuskiego przyłączenia
się do powyższej akcji spotkał się w
Rzymie z jaknajwiększym uznaniem,
choć z drugiej strony zdają sobie tu
sprawę, że, jakkolwiek we Francji zna-
czna część opinii publicznej i sfery ofi-
cjalne spoglądają zyczliwie na dążenie
Włoch, to nie może tam nie przeważać
opinja, że właśnie zadaniem Francji
jest niedopuszczyć do zerwania starych
przyjaźni, na których Francja opiera
swoją ogólną politykę. Jednakowoż
groźby angielskiej ewentualnych sank-
cyj ekonomicznych pod adresem Włoch
czy nawet zamknięcia Suez'u, nie biorą
tu na serio.

Znamienną też jest ewolucja poglą-
dów w Anglii na problem abisyński
pod wpływem nieugiętego stanowiska
Włoch. Jak wiadomo, mówi się już
tam o ewentualnym wspólnym protek-
toracie włosko - angielskim nad Abi-

UWAGI

W chwili, gdy wzrok Europy pada na
wypadki abisyńskie, warto spojrzeć na inną
część Afryki, nieco bliżej równika, gdzie
właśnie przed 50 laty — 1 lipca 1885 —
powstawało niepodległe państwo Kongo.
Ciekawe są dzieje tego ówczesnego „pań-
stwa“, a dzisiejszej „kolonii“. Pouczające
też, jak daleko jesteśmy dziś od metod poli-
tyki kolonialnej z przed pół wieku, kiedy
zdobywano ziemie orężem sprytu i zręcz-
ności kupieckiej.

Gdy jeszcze nie przebrzmiało echo sen-
sacyjnej wyprawy afrykańskiej odrywcy,
awanturnika i dziennikarza Stanley'a w ro-
ku 1877, a bohater ekspedycji, zdrowi i cali,
ładowali w porcie marsylskim, oczekiwało go
na przystani dwóch emisariuszy Leopolda II,
króla Belgów. Misją ich było uprzedzić
ewentualne zabiegi rządu angielskiego i skło-
nić głośnego odkrywcy do oddania swych
usług na rzecz planów króla belgijskiego.

Monarcha ten, bardziej finansista, kupiec
i przedsiębiorca, niżli większość jego koro-
nowanych kolegów, interesował się już od
dłuższego czasu owym zapadłym kątem
Afryki centralnej, który na ówczesnych ma-
pach geograficznych świecił białą plamą:
ziemia niczyja. Większość globu była już
wtedy rozdzielona między główne potęgi ko-
lonjalne: Anglię, Francję, Hiszpanję, Portu-
galję i Holandję. Kongo było jeszcze otwar-
te. Ale dostęp trudny od morza, poprzez
moczary i nieprzejryste puszcze, skazywał
dotychczasowe próby białych osadników na
niepowodzenie. Dopiero wyprawa Stanley'a
rozwiła horyzont.

Ale Leopold, król Belgów, rozumiał, że
państwo jego jest zbyt małe i słabe, by mo-
gło bezceremonjalnie stanąć wśród rzędu
starych, większych mocarstw, nie narażając
się na zawiść i niechęć. Działa belgijskich
kanonierów nie podbiłyby siłą tak olbrzy-
mich terenów, a żołnierze zginęliby prędzej
od żółtej febry w tem „zielonem piekle“
dżungli.

Leopold obiera tedy inną drogę. Bynaj-
mniej nie pragnie politycznego zawładnięcia
krajem, nie chcąc wywoływać nieufności
Europy. Bynajmniej też nie wysłał wojska,
by nie drażnić murzynskich kacyków. Za to
stara się zainteresować różne belgijskie spół-
ki handlowe, firmy importowe, agentów, to-
warzystwa naukowo-badawcze i misje ko-
ścielne, kładąc szczególny nacisk na „pen-
etrację pokojową“. Stanley, który zna Kon-
go jak własną kieszeń, jest tu najlepszym
doradcą i pośrednikiem. Uśmierza suwe-
rów murzynskich darami i „traktatami przy-
jaźni“ — w niejednym dokumencie śle król
Belgów Leopold II „braterski poculumek“
prześwietnemu monarsze Rumba-rumba.

Kilka lat schodzi na tych pracach. Flo-
tyla belgijska zakłada wzdłuż brzegów rzeki
Konga osiedla, towarzysztwa kolonialne re-
krutują osadników, stacje naukowe walczą
z malarją, a surowce płyną wzdół rzeki i stat-
kami do portu w Antwerpii. Kongo produ-
kuje bawełnę, kawę, oliwę palmową, poza
tem miedź i złoto. W r. 1930 eksport wy-
nosił półtora miljarda franków.

Leopold-dyplomata trzymał się taktyki
najdalszej ostrożności i dyskrecji. Bał się
przedewszystkiem zarzutu, że zmierza ku
zwykłej aneksji. Tak zatem organizował ci-
cho, bez rozgłosu udzielną „państwo“, któ-
rego miał się stać sam królem. W r. 1885
otrzymał od parlamentu belgijskiego upo-
ważnienie na przyjęcie godności króla Kon-
go. Żadne fanfary, ani wystrzały armatnie
nie obwieściły jego narodzin. A mimo to
zdobyła Belgja posiadłość, która jest 80 razy
większa jak sama macierz i stanowi jedną
z podstaw bogactwa Belgji.

Patrząc dziś na niekończące się trans-
porty wojska włoskiego, które ciągną przez
kanal Sueski na plac boju, warto przypo-
mnieć sobie, że bywały czasy, kiedy zdobywa-
no ziemie w Afryce innymi sposobami. Hi-
storja da wyrok, które z metod polityki ko-
lonjalnej dają lepszy wynik.

synja, co znowu spotkało się z zastrze-
żeniami we Francji. Co innego bowiem
gdyby Abisynja miała się dostać pod
protektorat samych Włoch, a co inne-
go gdy we dwójkę z Anglią. Dlaczego
w takim razie, pisze się we Francji, nie
we trójkę? To ostatnie jednak dopro-
wadziłoby nie tylko do podziału teryto-
rjów abisyńskich, ale zapewne do dal-
szych komplikacji, na których tylko
Niemcy z jednej strony, z drugiej zaś
Japonja, mogą zyskać. Naogół więc po-
lityka angielska spowodowała napręże-
nie w stosunkach angielsko - włoskich
i angielsko - francuskich. Układ an-
gielsko - niemiecki z 17 czerwca, nie
świadczy o prostoliniowości tej polityki,
ale raczej o jej chwiejności i załamaniu
niemniej się i sprowadzi dalszą niepewność
w stosunkach międzynarodowych, wo-
bec której Francja i Włochy uważały
za wskazane zacieśnić węzły przyjaźni
dla obrony frontu francuskiego. Prze-
jawilo się to wyraźnie w wizycie, jaką
szef sztabu francuskiego, generał Game-
lin złożył szefowi sztabu włoskiego ge-
nerałowi Bodoglio. S. M.

10 MINUT

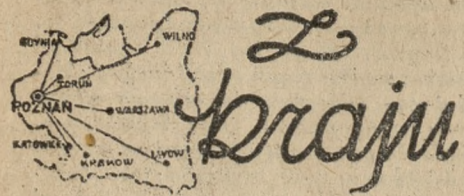
starczy zupełnie

do przyrządzenia doskonałej marmelady czy galaretki — lecz tylko przy pomocy naturalnego środka

OPEKTA

Żądać w drogerjach i składach kolonialnych.

Pz 4903-62.353

ARESZTOWANIE ADWOKATA.

Gdański adwokat dr Hans Behrendt, który przed niedawnym czasem zbiegł z Gdańska, został aresztowany i przekazany sądowi gdańskiemu pod zarzutem sprzeniewierzenia 5.000 guldenów.

SKAZANIE KOMUNISTÓW - ŻYDÓW.

Przed sądem okręgowym w Piotrkowie na sesji wyjazdowej w Tomaszowie Maz. stanęło 18 osób (w tym 12 Żydów i 2 Żydówki) oskarżonych o przynależność do partii komunistycznej i o działalność wyrotową. Sąd skazał oskarżonych na karę więzienia od 10 miesięcy do 3 i pół lat.

WOJEWODOWIE W WARSZAWIE.

Przybyli do Warszawy w sprawach służbowych wojewodowie: śląski — dr. Grażyński Michał, poznański — dr. Kwaśniewski Mikołaj i lubelski — dr. Różniewski Józef.

POGRZEB Ś. P. SCHWEITZERA.

Wprowadzenie zwłok ś. p. Emila Schweitzera, motocyklisty WKS Legia, odbyło się dzisiaj w Warszawie.

Jako odbywającego służbę wojskową Schweitzera pochowano z honorami wojskowymi.

ŚMIERTELNY WYPATEK MALARZA.

Przy restauracji 1 ościola w Chojnicach pod Skierniewicami zatrudniony był artysta-malarz z Warszawy, 63-letni Stanisław Kruszewski. Odnawiał on sklepienie w świątyni, znajdując się na wysokim rusztowaniu. Wskutek zachwiania się Kr. stracił równowagę i spadł w dół, odnoscąc ciężkie obrażenia, od których zmarł.

TURCJA ZWINĘŁA KONSULAT W GDAŃSKU.

Zarządzeniem rządu tureckiego został zwinięty generalny konsulat turecki w Gdańsku.

Jak wiadomo, konsulem generalnym Turcji w Gdańsku był dotychczas p. Jevlovsky.

CUDEM OCALENI.

W Bronowicach Małych pod Krakowem szybko pędzący szosą samochód osobowy wylamał zamkniętą rampę kolejową i wpadł na szyny pod nadjeżdżający pociąg towarowy. Dwaj pasażerowie w ostatnim momencie zdolali wyskoczyć. Samochód został zdruzgotany przez lokomotywę.

ELEKTRYFIKACJA WYBRZEŻA

Po wytyczeniu trasy sieci przewodów wysokiego napięcia z Pucka do poszczególnych lotnisk nad otwartym Bałtykiem, w najbliższych miesiącach dokonana zostanie elektryfikacja kapielska, tak, że w przyszłym sezonie, przeczawszy od Karwi aż do Pucka, wszystkie miejscowości posiadają będą światło elektryczne.

WYROKI SKAZUJĄCE

Według ostatnich obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego na rok 1933, w ciągu roku skazano w Polsce wyrokami prawomocnymi ogółem 642 691 osób, w tym 539 645 mężczyzn i 103 046 kobiet.

Liczba skazanych dorosłych wynosiła 622 007 osób, z tego za przestępstwa przeciwko państwu skazano 3.125 osób, przeciwko władzom i urzędom 23.026, przeciwko porządkowi publicznemu 6.794, za fałszowanie pieniędzy i dokumentów 4.959, za zabójstwo 1.320, za inne przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu 54 086, za zniewagi 30.263, za przywłaszczenie 14.528, za kradzież 171 900, za rozbój 1 685, za oszustwo 33.698, za paserstwo 14.153, za inne przestępstwa 262 470 osób. Ogółem wymierzono dorosłym 74 kary śmierci, na więzienie skazano 92 630 osób, na areszt 306 378, na grzywny 224.880. Warunkowo zawieszono wykonanie kary 146.168 osobom.

Ponadto sądy skazały 20 684 nieletnich, w tym 19 za zabójstwo, 1 782 za inne przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, 713 za przywłaszczenie, 9 267 za kradzież, 101 za rozbój, 1 149 za oszustwo, oraz 7.653 osób za inne przestępstwa.

OCZYSZCZANIE KORYTA WILJI

Dyrekcja dróg wodnych w Wilnie przy stepuje w najbliższym czasie do oczyszczenia koryta Wilji. W ciągu najbliższego miesiąca przy pomocy materiałów wybuchowych zostaną rozbite wielkie gładziny na odcinku między mostami Zielonym i Antokolskim.

Z przechadzek po Gdańsku

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Gdańsk, 12 lipca

Dewaluacja guldena gdańskiego miała z Gdańska uczynić oazę niskich cen. Tego się przynajmniej spodziewano.

Czy cel ten osiągnięto? Czy zdotano utrzymać ceny na niezmiennym poziomie?

Najlepszą odpowiedź na to pytanie daje obserwacja życia codziennego w Gdańsku.

Na ulicach gdańskich ruch leniwieje. Panika, jaka zapanowała po dewaluacji, wprowadziła do handlu duże ożywienie. Ale było to „ożywienie”, które wielu kupców przyprawiło o myśli samobójcze. Nakażano bowiem sprzedawać zapasy towarów po dawnych cenach. Kupcy zostali do tego zmuszeni.

Skończyło się na tem, że właściciele większych zapasów zbankrutowali!

Okna wystawowe składów gdańskich „zdobną” obecnie najczęściej skromne karteczki z napisem: „Ten skład jest do wynajęcia”. To widzi się zamiast dawnych wystaw i neonowych reklam.

Teraz starych zapasów już niema. Nowe transporty towarów, które Gdańsk musi sprowadzać z zagranicy, są droższe o 70 procent. Kupuje się obecnie w Gdańsku drożej, niż dawniej...

Można nie kupować ubrania przez cały rok. Ale żyć trzeba codziennie. Zapowiadano, że mogą zwyżkować ceny towarów sprowadzanych, ale w żadnym wypadku nie podnieś się po-

bilety tramwajowe sprzedaje się po dawniejszych cenach”, jak przyznała ostatnio nawet „Frankfurter Zeitung”. Szary człowiek w Gdańsku znalazł się w tem położeniu, że dewaluacja stała się dla niego — jak się ogólnie mówi — obniżką zarobków o 60 procent.

Łącznie z dewaluacją wydano zarządzenia o przeliczeniu zobowiązań, opiewających w walutach zagranicznych, na guldeny gdańskie. Ale wie-

VADEMECUM PASTA DO ZĘBÓW I WODA DO UST

rycyiele zagraniczni nie zamierzają ponieść strat na skutek obniżenia wartości guldena. Nie chcą przyjmować należności w guldenach, których wartość poza Gdańskiem jest żadna. Na tem tle dochodzi do procesów. Sądy będą musiały uznać słuszne prawa wierzycieli. Gdańszczanie zapłacą koszty, długi ich zaś wobec mniejszych zarobków będą uciążliwsze i będą wzrastały.

Większe nadzieje przywiązywano w Gdańsku do zwiększenia się ruchu turystycznego. Ale z Niemiec nikt przyjechać obecnie nie może. Przybywający przekonują się szybko, że zwyżka cen przedraża pobyt w letniskach gdańskich. Wobec tego, że premia waloryzacyjna i na tym odcinku przestaje działać, przysły też i nadzieje na dopływ do Gdańska pieniędzy ze wzmożonego ruchu turystycznego.

Wysychają strumienie, które Gdań-

DINOL PŁYN PRZY POCENIU PACH PROSZEK PRZY POCENIU NOG od POTU

Te 1180

Dewaluacja się nie udała. Guldenowi gdańskiemu groziło stoczenie się w przepaść. Chwycono się radykalnego środka, przymusowej gospodarki dewizowej. Konsekwencje tej operacji są

skowi przynosiły soki, bez których żyć on nie może.

Notując te spostrzeżenia, pytamy: Jak Gdańsk chce sam sobie radzić,

NA SŁONECZNE PLAZE JUGOSŁAWJI

towarzyskie wycieczki wypoczynkowe

ng 12 728

ORBIS — FRANCOPOL

ziom kosztów utrzymania. Tem uzasadniano zakaz podwyższania zarobków. Życie jednak złamało zapewnienia i wszelkie zakazy. Niema dnia, aby nie ogłoszono „zezwoleń” na podwyższenie ceny za ten czy inny artykuł. Podrożało wszystko. „Już tylko

straszne. Port gdański zamiera. Aproximacja Gdańska, który sam wyżywić się nie może, jest niedostateczna. Udziałanie Gdańskowi kredytów ustalo. Firmy handlowe myślą o likwidacji, względnie o usadowieniu się w Gdyni, ale nie znajdują możliwości przenie-

skoro pomoc polską odrzuca? Jak będzie z finansami senatu, skoro ludność ubożeje?

Jak senat chce poradzić sobie z wydatkami, jeśli wpływy z podatków zmniejszą się?

Odstępując tymczasem od rozważań na nasuwające się tu tematy, stwierdzamy tylko, że w „szaleństwie gdańskim jest metoda”. To jest niewątpliwie. O tem należy pamiętać szczególnie w Polsce. E. P.

Gdański piessczoszek

Piostunka: Nie nauczył się porządku, trzeba będzie zabrać się do różgi.....

ng 11 238

Zmyślony napad

Warszawa (Tel. wł.) Śledztwo przeprowadzone w sprawie bandyty Bądzynskiego i napaści jego na wywiadowcę Napartowicza wykazało, że Napartowicz wyimaginował spotkanie z Bądzynskim, chcąc zwrócić na siebie uwagę swoich przełożonych. Aby nadać wszelkie cechy prawdopodobieństwa, sam postrzelił się w rękę. (w)

W numerze jutrzejszym porannym: Janusza Meissnera, kpt.-pilota, obrazek lotniczy p. t. „Spada”.

Stronnictwo Narodowe

KOŁO ŚRÓDMIEŚCIE

Sekcja Młodzieżowa

W czwartek, 18 lipca 1935 r. zebranie w sali S. N. św. Marcin 65. Referat o „Nowych ordynacjach wyborczych” wygłosi p. red. Pawlicki.

Obecność wszystkich obowiązkowa.

Kierownik.

URLOP NA MORZU

ng 12 729

Luksusowe wycieczki morskie po morzu Śródziemnem

FRANCOPOL - Warszawa, Mazowiecka 9 — ORBIS - wszystkie oddziały

Weitzman, Haber Lippowitz

Ludzie, którzy zdobyli wiedzę przekuli w narzędzia śmierci

Lloyd George w swoich słynnych pamiętnikach wojennych (War Memoirs) opowiada z r. 1915 taki szczegół, że kiedy armia angielska stanęła wobec wielkich trudności amunicyjnych, zwrócił się o radę do swego przyjaciela mr. Scotta (redaktora „Manchester Guardian”):

„Wyjaśniłem mu zagadnienie, które zaprzętało mi głowę, że jestem w poszukiwaniu jakiegoś doskonałego chemika, zdolnego do rozwiązania tego zagadnienia. Scott odpowiedział mi na to: „Znam pewnego profesora chemii Uniwersytetu w Manchester, kogoś bardzo odpowiedzialnego, który będzie gotów służyć rządowi. Trzeba panu wiedzieć, że jest urodzony w ziemi nadwiślańskiej, nie jestem pewien dokładnie w jakiej okolicy. Jego nazwisko jest Weitzman”.

Rozchodziło się o spirytus drzewny i o aceton. Profesor Weitzman, rodem z Pińska, natychmiast zabrał się do pracy, w kilka miesięcy armia angielska już miała wszystko potrzebne, a nadto i pierwsze gazy, takie jak Nierncy. Jako nagroda: deklaracja Balfoura i stałe poparcie przez Lloyd George'a dla wszystkich interesów rodaków Weitzmana.

W Niemczech podobna rola dzieje się przypada prof. Haberowi. Do niego zwrócił się znów Walter Rathenau. Armia niemiecka potrzebowała saletry, nitrogliceryny, nitrocelulozy. Glicerynę otrzymywano z cukru, a cukier zastąpiło sacharyną. Prof. Haber prowadził olbrzymie zakłady „Badische - Anilin - Soda - Werke”, gdzie otrzymywano azot z powietrza i amoniak syntetyczny. Wraz więc zaczęto w laboratoriach „Chemischen Institutu Wilhelmskiego” w Berlinie badania nad dostarczeniem armii potrzebnych surowców chemicznych. Nawozy sztuczne dla rolnictwa już były. Prof. Haber pospieszył z ochotą ku pomocy W. Rathenau. I dostarczył czegoś więcej, a mianowicie gazów. Dwadzieścia lat temu najpierw w kwietniu (?), potem w lipcu debiutowały gazy pod Ypern: padło od razu 15.000 żołnierzy francuskich i angielskich. Głównie szły w bój kombinacje z chlorem w trzech gatunkach zasadniczych: gazy drażniące, czy duszące i gazy przepalające skórę i wywołujące gangrenę w ludzkim ciele. Na debiut tych gazów na froncie wschodnim pod Łodzią przyjechał sam genialny wynalazca, aby przyrzec się działaniu z bliska. Opisuje to, że zgroza jeden ze sztabowych oficerów pruskich. Opis, tłumaczony na polskie, jest w jednej publikacji o gazach.

Podczas gdy Anglja ze stokrotnym procentem opłacała dług wdzięczności prof. Weitzmanowi, to jego wielkiemu współwynalazcy, laureatowi Nobla (1919), za ten wspaniały wynalazek wojenny Niemcy nie odplaciły niczem, a wprost przeciwnie z nastaniem hitleryzmu „demonicznie genialny” chemik musiał nawet emigrować i zgorzkniał, opuszczony, zmarł w styczniu roku 1934 w Londynie wśród tych Anglików, których tyle tysięcy dzięki jego wynalazkowi przeniosło się na drugi świat.

Otóż zarówno Weitzman, jak i Haber, mieli prekursora swego „w ziemi nadwiślańskiej”, tylko na bardzo małą skalę.

Natrafiono się na niego przypadkowo przy grzebaniu w źródłach historycznych i pamiętnikach, które mają dać podstawy autentyczności dla sztuki historycznej niżej podpisanego z walk wolnościowych Wielkopolski z r. 1848 p. t. „Gdzieś aż pod Miłostawiem”.

Tym prekursorem Habera i Weitzmana okazał się niejaki quidam i nequam! Lippowitz.

„Rodzina wogóle stara, rozrodzona, licznie i po całym świecie rozrzucona. Najstawniejszy jest chyba ten z licznych anegdot wiedeńskiego humorysty Roda - Roda „Dieser Schelm der Lippowitz”. Równie znanym był wydawca i redaktor „N. Wiener Journalu”. Wogóle dużo stosunkowo Lippowitzów pięta się w prasie światowej („Weltprese”). O ile wiadomo aryjskiej galezi, czy też aryjskiej odmiany tego nazwiska, niema. To też i nasz Lippowitz, antycypacja Weitzmana i Habera, zdaje się z Aryjczykami nie miał nic wspólnego. Świadczy o tem zresztą jego niesłychana ruchliwość, rutność, pomysłowość, wreszcie jego „plajtosć”.

Z profesji był właściwie, jak to mówią farmaceuta. I do tego aż w Lesz-

nie (Lissa). I do tego bardzo dawno, bo akurat sto lat temu. Ale zdziwił się rychło i aptekarstwem i Leszmem, przeniósł się do Poznania i tu „chycił się” czegoś bardzo nowego, najnowszego. W Paryżu zaczęły być bardzo modne świeże przez chemika Daguerra robione obrazki z pomocą promieni słonecznych. Założył więc w tak zwanym „Ogrodzie Zychlińskiego” pierwszą pracownię daguerrotypową (1841). Naprzód się to Poznaniakom podobało, ale z czasem ochłodły, bo daguerrotypy nie nie „upiększały”. Lippowitz ledwie wiązał koniec z końcem i z początkiem. A tu nadchodziła właśnie „Wiosna Narodów” i powstanie wielkopolskie jedno po drugim, w Berlinie „demonstracje i konstytucje”, a od marca r. 1848 Polacy górą i en vogue. W Berlinie na rekach obnoszeni, a w Poznaniu od stóp do głów uzbrowieni, no i niby „witaj jutrzeńko swobody”.

Izraelici, których wtedy w niektórych miasteczkach (Września, Swarzędz itp.) było wcale sporo, zachowali się na początku bardzo uczynnie i dla polskiej emancypacji przychylnie, propolnisch. Wydali nawet odezwe, obiecując współpracę i pomoc czynną. Poprostu same Jankiele (Z „Pana Tadeusza”) i Berki Joselowicze. W przeciągu pięciu tygodni atoli mocno się zmienili „na dezawantaż”. Pamiętnikarz, przeznaczonej pamięci prezes Szuman, pisze na ten temat (str. 76):

„W miarę przecięt, jak sprawa reorganizacji paczyć się zaczęła i przybierać mniej korzystny dla Polaków obrót, Żydzi usuwać się zaczęli od wszelkiego współudziału, przechodząc następnie do obozu wyraźnych przeciwników reorganizacji, aż w końcu oni głównymi stali się inicjatorami demonstracji ulicznych, kocięj muzyki, wyprawionej generalowi Williszenowi i ohydnych scen obrzucania błotem i plucia na bezbronnych więźniów, których oddziały wojskowe, po rozbrojeniu lub wzięciu w niewolę, pobitych powstańców do Poznania przyprowadzały”.

Równie surowo taktykę Izraelitów wobec pokonywanych Polaków osądza inny pamiętnikarz Wł. Tramczyński, który pisze:

„Nad ranionymi pastwili się żołnierze pruscy, a szczególnie Żydzi z pobliskiego miasteczka Wrześni... Tożsamo stwierdzają inni. Ponieważ generał Willisen, liberjalista przesłany był z Berlina do Poznania jako reorganizator Wielkopolski w myśl postulatów polskich i demokratycznych, przeto zaraz po klęskach Polaków i upadku kursu liberalnego, a nawrócił do reakcji, cała furja szowinistów, junkrów, landrathów zwróciła się przeciw gen. Williszenowi. Urządzano przeciw niemu demonstracje, pochody, wygłaszano mowy, aranżowano „kocię muzyki” przed oknami jego kwatery. Na czele tego stał Katz, starozakonnik Katz. Wreszcie Willisen został odwołany i usunięty i zaczęła się era dzikich represyj, gwałtów, prześladowań i soldateska.

I wtedy to na widownię dziejową występuje, a raczej wyłazi, „Dieser Schelm der Lippowitz”.

Zbłączywszy (splajtowany) na daguerrotypach, zgłasza się ten typ do komendanta Poznania „generał porucznika” papy Steinaeckera z pewnym po-

mysłem. Papa ma instrukcje z Berlina, aby po skandalu z dewastacją Rogalina, dla uciszenia wzburzonej opinii publicznej postępował z rewolucjonistami i „insurgentami” możliwie łagodnie. Zresztą nie tak dawno przecież, bo 5 tygodni temu, jak omal przyjmował defiladę Legji studenckiej i byłych więźniów z Moabitu, wkraczających do Poznania.

Tymczasem jednak teraz, w maju, wypuszczeni z więzień rebeljanci znów z powrotem szli w lasy, łączyli się w kupy i zaczęli po drogach i po miasteczkach niemiecko-żydowskich nową gwardję bezpieczeństwa, t. zn. freikory, i raz po raz dawali Szwabom łupnia. Jak tu ich odróżnić od spokojnych obywateli polskich, jak ich wyłapać, jak parszywe owce rewolucyjne oddzielić od łagodnych baranów?

I wtedy do komendanta twierdzy zgłasza się „dieser Schelm der Lippowitz”.

On jest chemik i on jest kepele, on zrobił wynalazek. Wynalazek jest piekielny, bo z kamienia piekielnego, taki rozczył, którym będzie można piętnować jeńcom lewe ucho — i lewą rękę. Lippowitz demonstruje, a generał Steinaecker wreszcie akceptuje, nie bez moralnych restrykcji, bo papa był z typu raczej Säbelschlepper, jak Leichenschänder und Sadist dazu.

Zaczyna się polowanie za jeńcami i powstańcami, nie chcącymi wracać do domów. Goliło im się głowy do połowy (wróciła taka moda „staropolska” dziesięć lat temu), a potem wypalało znaki, a skutek był taki jak... po... gazał prof. Habera.

Historyk C. Frankiewicz stwierdza: „Wskutek tego wypalania tworzyły się rany, które wobec braku opieki lekarskiej przechodziły w gangrenę i powodowały śmierć napiętnowanych”. I musiało z tym procederem nieludzkim zająć już dość daleko w następstwach, skoro arcybiskup Przyłuski w memorjał — liście do ministra spraw wewnętrznych, hr. Schwerina, pisał:

„Przybył generał Pfael jako nowy zwiaśtam pokoju i organizator prowincji, a pierwszym jego czynem było rozszerzenie stanu oblężenia z miasta na całą prowincję. Drugim czynem był zupełnie nowy wynalazek: naznaczyć w boju pojmanych Polaków na ucho i rękę kamieniem piekielnym...”

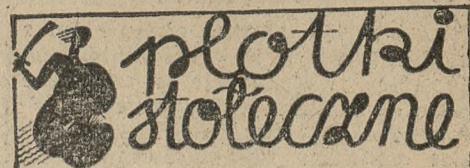
Uplynieło kilka tygodni, zanim jakiś młody chemik polski wynalazł antidotum na zracą miksturę Lippowitza.

Jakie honorarium judaszowskie dostał poprzednik Habera i Weitzmanów za swoją ciecz piekielną i palącą niewiadomo, ale w każdym razie, musiało być wielkie, skoro w jakiś czas potem założył pierwszą znów fabrykę nawozów sztucznych, oczywiście nie tak genialnym wynalazkiem wydobywanych, jak te Haberoskie, z powietrza.

Ze atoli maleparta idą do czarta, więc i Lippowitz wyszedł tak na nawozie, że wnet się znalazł pod wozem, bo znów zbankrutował i gdzieś — wogóle przepadł!

Habent sua fata Lippowitze.
ADOLF NOWACZYŃSKI.

Przy objawach przeczułenia, uczuciu strachu, bezsenności, dolegliwościach sercowych, ucisku w piersiach naturalna woda gorzka Franciszka-Józefa ożywia krwioobieg w organach podbrzusza i działa przez to uspakajająco na zaburzenia w nich. Zał. przez lek. Tg 1338

12 lipca.

Dlaczego tak pusto w prasie o wizycie min. Becka w Berlinie. Dlaczego ograniczono się tylko do podania oficjalnego komunikatu berlińskiego i na tem koniec. Dziennikarze zagraniczni w Berlinie oraz dziennikarze niemieccy znaleźli się w szczęśliwszym położeniu, aniżeli prasa polska: p. Beck bowiem przyjął ją w gmachu ambasady, wypowiedział swoje uwagi, uprzednio przygotowane, i cofnął się do innych pokoi, pozostawiając na miejscu prasę, gotującą się do zarzucenia go licznymi zapytaniami.

Prasa polska nic się nie dowiedziała, nikt jej nie zapraszał.

Sejm ani Senat już nie pracują. A przyszły Sejm nie będzie miał bodaj sposobności występować z żądaniem przedstawienia sytuacji międzynarodowej szerszej opinii publicznej. Już dawne Sejmy musiały o to staczać walkę. Teraz będzie jeszcze trudniej.

Po maju punkt wyjścia zagadnień zagranicznych tkwił w Belwederze. W jednym z wywiadów marsz. Piłsudski wyraźnie mówił, że zastrzegł sobie kierownictwo sprawami międzynarodowymi i wojskowymi.

Po jego śmierci sytuacja się zmieniła. Jego miejsce zajęło kolegium, które stanowią p. Prezydent, generalny inspektor armii oraz premier, naturalnie przy udziale ministra spraw zagranicznych. W tem gronie zapadają decydujące uchwały i tu rodzą się wskazania dla ministra. Podobnie, jak od maja, kwestje międzynarodowe zostały wyeliminowane z obrad rady ministrów, która zajmuje

Z ZAKONNIKIEM PIGUŁKI REFORMACKIE

STOSUJĄ SIĘ:
JAKO REGULUJĄCE ŻOŁĄDEK,
PRZY CIERPIENIACH WATROBY,
NADMIERNEJ OTYŁOŚCI,
USMIERZAJĄCE HEMOROIDY
I PRZY SKŁONNOŚCIACH
DO OBSTRUKCJI SAŁOGODNYM
ŚRODKIEM PRZECZYŚCZAJĄCYM
UŻYCIE 1-2 PIGUŁKI NA NOC
- ng 11 197/8

się raz jeden stroną administracyjną tego resortu, mianowicie — ustaleniem budżetu tego ministerjum.

Będzie zatem w dalszym ciągu trudno zorientować się w zasadniczych liniach polskiej polityki zagranicznej. Gdzieindziej jest inaczej. Hitler kilkakrotnie zwoływał Reichstag, żeby wypowiedzieć swe exposé, Mussolini lubi przemawiać, Litwinow przemawia na kongresie.

Jak się będzie orjentowała opinia nasza?

Od pewnego czasu urzędownie zagadnienie paktu wschodniego przestało istnieć. Zostało wykreślone ze słownika politycznego. Nie słyhać o nim w żadnych komunikatach ani doniesieniach oficjalnych.

Tymczasem mówi o tem i sir Samuel Hoare i premier Laval i minister Titulescu, który znajduje się dzisiaj na czarnej liście niektórych publicystów polskich, jakkolwiek kieruje polityką zaprzyjaźnionego państwa, i wielu innych. A prasa zagraniczna utrzymuje, że o tej kwestji mówili nawet pp. Beck i Hitler.

W naszej terminologii oficjalnej to zagadnienie zostało skreślone. Dopiero z racji mowy sir Hoare'a, która była taką niespodzianką do naszej oficjalnej polityki, termin: „pact wschodni” został znów powtórzony. Prawdopodobnie nie na długo.

WARSZAWIAN

NAJODPOWIEDNIEJSZY SAMOCHÓD NA NASZE DROGI

„OŚWIĘCIM” ZJEDNOCZONE FABRYKI MASZYN I SAMOCHODÓW

SP. AKC. — OŚWIĘCIM II. TELEFON 47.

TYP „BABY” ZŁ. 7.800.—

TYPY STARSZE:
PICCOLO ZŁ. 5.500.—
ALFA ZŁ. 9.500.—

A ZA GOTÓWKĘ 100% SKONTA

SAMOCZODY UŻYWANE PO NADZYSZAJĄCIE NISKICH CENACH PRZEDSTAWICIELSTWO NA WOJ. POZNAŃSKIE I POMORSKIE REPREZENTACJA SAMOCZODÓW

„OŚWIĘCIM - PRAGA”
STANISŁAW SIERSZYŃSKI
POZNAŃ - DĄBROWSKIEGO 30
ng 12 753 TELEFON 13-41

DZIAŁ GOSPODARCZY

Normy orientacyjne przy wymiarze podatku dochodowego

Ministerstwo skarbu okólnikiem z dnia 18. 4. 1935 r. L. D. V. 22098/135 dało następujące wyjaśnienie w sprawie stosowania norm orientacyjnych.

Normami orientacyjnymi przy wymiarze podatku dochodowego będą normy średniej dochodowości dla nieruchomości gruntowych, przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych oraz zajęć zawodowych. Dochód, ustalony na podstawie norm średniej dochodowości, jest dochodem czystym, uwzględniającym potrącenia z przychodów kosztów uzyskania, zachowania i zabezpieczenia przychodów, odpisy na amortyzację oraz odliczenia, przewidziane w p. 5 art. 10 ustawy o państwowym podatku dochodowym, odnoszące się do opodatkowanych źródeł dochodu, a mające charakter powszechny w danym okręgu.

Natomiast z odliczeń tam wymienionych dopuszczalne są potrącenia wydatków o charakterze indywidualnym, a nie powszechnym, jak a) wszelkie samoistne podatki gminne, b) składki kościelne, c) specjalne dopłaty drogowe od adjactantów (na rzecz dróg państwowych, wojewódzkich i powiatowych), d) opłaty na rzecz spółek drogowych, które to wydatki odliczyć należy od dochodu, ustalonego na podstawie norm średniej dochodowości.

We wszystkich zaś wypadkach ustalenie dochodu na podstawie norm średniej dochodowości należy od dochodu płatnika potrącać następujące udowodnione odliczenia: odsetki od długów, wartość pieniężną rent i trwałych ciężarów, opartych na tytułach prawnych oraz składki i premje, o ile one wogóle podlegają potrąceniu.

Aczkolwiek przepisy § 1 art. 32 ordynacji podatkowej przewidują ustalenie norm orientacyjnych dla podatników przez komisje odwoławcze, jednak ze względu na to, że przewidziane w § 2 tegoż artykułu specjalne postanowienia, określające sposoby ustalenia norm orientacyjnych i szacunkowych nie zostały dotąd ogłoszone, ministerstwo skarbu poleciło dla r. 1935 ustalić normy orientacyjne w dotychczasowym trybie.

W szczególności izby skarbowe mają ustalić wysokość czynszów dzierżawnych, mających służyć za podstawę obliczenia renty gruntowej, przy współdziałaniu przedstawicieli rolnictwa i rozesłać ustalenia te w możliwie szybkim terminie. Wysokość czynszów dzierżawnych winna być ustalona w każdym okręgu wymiarowym — w zależności od jakości gleby — oddzielnie dla gruntów bardzo dobrych, dobrych, średnich i łych — w kilogramach żyta z 1 ha gruntów ornych. Urzędy skarbowe po otrzymaniu ustalonych przez izbę czynszów dzierżawnych, natychmiast przystąpią do ustalenia wysokości renty gruntowej, przyczem wysokość renty gruntowej określić należy na podstawie wyrażonych w kilogramach żyta z 1 ha gruntów ornych, przyjmując, że czynsze w zasadzie stanowią 70% renty gruntowej. W zależności od warunków miejscowych może być przyjęty inny stosunek czynszów dzierżawnych do renty gruntowej. W takich wypadkach stosunek ten winien być określony przez biegłych.

Jako wartość pracy w gospodarstwach administrowanych przez wła-

ścicieli należy przyjąć normy wskazane w okólniku ministerstwa skarbu z dnia 11. IV. 1924 r. L. D. V. 24. W ten sposób ustalone normy średniej dochodowości z gruntów zastosują urzędy skarbowe do wymiaru podatku dla poszczególnych płatników, zaliczając uprzednio posiadane przez nich grunty do odpowiednich klas pod względem jakości gleby.

Normy średniej dochodowości dla przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, zajęć przemysłowych oraz wolnych zajęć przemysłowych mogą ustalić izby skarbowe w sposób dotychczasowy. Ustalone przez władze wymiarowe, dla celów wymiaru podatku obrotowego, obroty przedsiębiorstw handlowych, przemysłowych, zajęć przemysłowych, oraz wolnych zajęć zawodowych nie mogą być w żadnym wypadku podwyższone specjalnie dla celów wymiaru podatku dochodowego i normy średniej dochodowości muszą być bezwzględnie stosowane do prawomocnie ustalonych obrotów. Odstępstwo od tej zasady może mieć miejsce jedynie w wyjątkowych wypadkach, przyczem podwyższenie obrotu musi być uzasadnione w aktach wymiarowych konkretnymi okolicznościami. Z reguły będzie to miało miejsce w wypadkach wyjścia na jaw nowych okoliczności, uzasadniających podwyższenie już ustalonych obrotów, przyczem jednocześnie winien być uskuteczniiony dodatkowy wymiar podatku obrotowego.

W stosunku do płatników, którzy za r. 1934 opłacali zryczałtowany podatek obrotowy, przeciętna suma obrotu z lat poprzednich, stanowiąca podstawę obliczenia wysokości ryczałtu, nie może być przyjęta za podstawę do wymiaru podatku dochodowego na r. 1935

W tych wypadkach podstawą wymiaru powinien być obrót, faktycznie osiągnięty w 1934 r., który należy ustalić indywidualnie.

Okólnik min. skarbu specjalnie zaznacza, że normy średniej dochodowości można stosować jedynie w wypadkach, gdy płatnik na poparcie zeznanego dochodu nie przedstawił ksiąg lub innych dowodów, lub gdy przesłuchanie płatnika nie dało wystarczającego materiału do obliczenia jego dochodu podatkowego, przyczem ze względu na okoliczność, że istota podatku dochodowego nie dopuszcza szablonowego ustalania podstawy wymiarowej, a wymaga indywidualnego szacowania dochodu poszczególnych płatników, przeto i przy stosowaniu norm średniej dochodowości należy, o ile możliwości, indywidualizować wymiary dla poszczególnych płatników.

Wysokość dochodu, wynikająca z zastosowania norm średniej dochodowości, winna być w danym wypadku porównana z posiadanymi przez urząd daniami o ogólnym stanie ekonomicznym płatnika, jego sile płatniczej, warunkach, w jakich znajdują się jego źródła dochodowe i t. p., aby w konsekwencji uniknąć szablonowego stosowania norm przeciętnej dochodowości w stosunku do warsztatów o obniżonej dochodowości lub deficytowych i wskutek tego dokonywanie nieralnych wymiarów.

W odniesieniu do nieruchomości budynkowych norm średniej dochodowości stosować nie należy, natomiast powinno się w każdym wypadku, zrywając płatników do udzielenia wyjaśnień i przedłożenia dowodów, usprawiedliwiających przychody i rozchody nieruchomości, ustalać podstawy wymiaru drogą liczbowego zestawienia przedkładanych dowodów, przyczem jeżeli chodzi o drobne wydatki, związane z użytkowaniem nieruchomości, których poniesienie nie nasuwa wątpliwości, to takie wydatki należy potrącić nawet w wypadku nie przedłożenia na nie dowodów. (k)

Deficyt za I kwartał b. r. budżetowego wyniósł 80,3 milionów złotych

Dochody budżetowe w 3-im miesiącu roku budżetowego 1935/36, a więc w czerwcu r. b. wyniosły łącznie 145,1 milj. zł., były więc o 10,0 milj. zł. wyższe niż w czerwcu 1934 r. (o ile liczyć dochody z czerwca r. ub. bez wpływów z pożyczki narodowej). Wydatki budżetowe wyniosły w czerwcu r. b. 181,2 milj. zł., przyczem w łącznej sumie wydatków figurują wydatki na obsługę długów w wysokości 16,9 milj. zł. W ten sposób niedobór budżetowy wyniósł w czerwcu r. b. 36,1 milj. zł.

Dochody budżetowe w okresie kwiecień-czerwiec r. b., a więc w ciągu pierwszego

kwartału roku budżetowego 1935/36, wyniosły 463,0 milj. zł. wobec 437,0 milj. zł. w analogicznym okresie r. ub. (zeszłoroczne dochody liczone bez wpływów z pożyczki narodowej). W szczególności wzrósł wpływ z danin publicznych z 228,2 milj. zł. do 232,7 milj. zł. oraz wpływ z monopolów — z 148,6 milj. zł. w I kwartale r. ub. do 154,8 milj. zł. w I kwartale r. b.

Wydatki budżetowe za I kwartał b. r. budżetowego wyniosły w sumie 543,3 milj. zł. Niedobór zatem za I kwartał b. r. budżetowego wyniósł 80,3 milj. zł.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Pobieranie 15% dodatku do scalonego podatku przemysłowego.** Okólnik min. skarbu z dnia 5 lipca wyjaśnia, że 15% dodatek do podatku przemysłowego pobiera się (poczynając od 1 kwietnia br.) również i od scalonego podatku przemysłowego: 1) od obrotu artykułami objętymi monopolem spirytusowym, wyrobami Państwowego Monopolu Spirytusowego, solą kuchenną (jadalną), bydłem i przemyślową oraz losami Loterii Państwowej, 2) od cementu, 3) od cukru, 4) od zapalek i 5) od obrotów piwem, napojami winnymi, wódkami gatunkowymi, octem, kwasem octowym i drożdżami.

(p) **Obowiązek składania zeznań przez płatników, prowadzących książki uproszczone.** Min. skarbu okólnikiem z dn. 18. 5. 1935 r. L. D. V. 15953/135 wyjaśniło, że płatnicy, prowadzący uproszczone książki handlowe lub księgi gospodarcze, obowiązani są składać zeznania dla wymiaru podatku obrotowego i dochodowego. (k)

Z KRAJU

(k) **Posiedzenie specjalnej komisji do spraw finansowych instytucji ubezpieczeń społecznych** odbyło się w dniu 11. b. m. w celu zbadania stanu finansowego tych instytucji i nakreślenia ich polityki finansowej na przyszłość. W posiedzeniu tem wziął udział minister opieki społecznej. Komisja ujęła swe prace w czterech sprawozdaniach, zawierających uwagi o polityce finansowej ubezpieczeń społecznych oraz wytyczne dla lokat na przyszłość, uwzględniające doniosłą rolę ubezpieczeń społecznych dla świata pracy w zakresie

ogólnych możliwości naszego systemu gospodarczego.

(k) **Fabryka elementów i baterji elektr. „Balta” przejęta przez fabrykę „Centra”.** Fabryka elementów i baterji elektrycznych „Balta”, która w okresie koniunktury rozwijała się nader pomyślnie, nie zdołała, pomimo znacznych wysiłków, przetrwać zaburzeń okresu przesilenia gospodarczego i po dość długiej walce z trudnościami finansowymi zgłosiła na początku r. bież. upadłość. Całkowite urządzenie fabryki wraz z nazwą „Balta” przejęła w tych dniach znana fabryka elementów i baterji „Centra” W. Tomaszewski i S-ka. w Poznaniu.

(k) **Buraki cukrowe w niebezpieczeństwie.** Burakom cukrowym w Wielkopolsce grozi poważne niebezpieczeństwo. Mianowicie w jej południowych powiatach pojawiła się w wielkich ilościach pluskwa buraczana, która przywędrowała z Niemiec. Szkodnik ten rozszerza się stale. Mimo wysiłków opanowania niebezpieczeństwa, doszedł już do powiatu średzkiego. (AZ)

Z ZAGRANICY

(z) **Publiczność niemieck. woli akcje od papierów państwowych.** Oficjalne organa giełdy berlińskiej wydały komunikat, ostrzegający publiczność niemiecką przed masowym nabywaniem akcji, których kursy ostatnio gwałtownie poszły w górę. Komunikat urzędowy podkreśla, że poziom kursów akcji jest „częściowo pozabawiony rzeczowych podstaw”. Wprawdzie sukcesy polityki gospodarczej rządu niemieckiego uprawniają do „zdrowego optymizmu”, niemniej jednak nowe ciężary, jakie nało-

PŁACHTY LNIWNE

worki wszelkiego rodzaju, sienniki, plandeki na wozy i stogi, szpagat snopowiązałkowy i tkaniny dostarcza TANIO i solidnie

„TUTA” Sp. Akc. Poznań, Fradry 1 — Tel. 22-45 — 29-38

45 8052

zone będą na handel i przemysł, jak również ograniczenia przy wypłatach dywidend, powinny — według tego komunikatu — skłonić publiczność do dokładnego zbadania, czy wysokość kursu tych papierów jest usprawiedliwiona. „Ostrzeżenie” to jest niewątpliwie wymowne i lepiej charakteryzuje sytuację, panującą na giełdach niemieckich, niż ogłoszone wykazy giełdowe. Czynnikiem kompetentnym należy jaknajbardziej na zainterresowaniu możliwie szerokiej kół społeczeństwa niemieckiego (lokującego swe oszczędności w efektach) papierami państwowymi, a w szczególności t. zw. „gola - weksłami”, wydawanymi przez Golddisconto - Bank i przeznaczonymi na akcje ożywienia gospodarczego.

(z) **Wymiana handlowa polsko - francuska** w okresie od 1 stycznia do 1 czerwca r. b. kształtowała się w milionach franków jak następuje: przywóz z Polski — 67,1, wywóz do Polski — 52. W porównaniu z liczbami za ten sam okres czasu r. ub. przywóz towarów polskich do Francji zmniejszył się o 9,1 milj. Eksport zaś towarów francuskich do Polski spadł znacznie więcej, bo o 21 milionów.

(z) **Protekcjonizm rolny we Francji.** W związku z pogłoskami o zamierzonej rzekomo zmianie systemu kontyngentów przywozowych we Francji min. rolnictwa wydało komunikat, według którego premier Laval, przyjmując w dniu 11. bm. przedstawicieli izb rolniczych, oświadczył im, że rząd poważnie dba o zapewnienie rentowności rolnictwu. Polityka rewolucyjnej (a więc zwykłej) cen powinna zastąpić politykę deflacji, a to w interesie całego życia gospodarczego, a przedewszystkiem rolnictwa. W związku z tem miarodajne koła wyjaśniają, że żaden z istniejących obecnie 200 kontyngentów na artykuły rolne nie będzie zniesiony. Pewne zmiany są przewidziane tylko o ile chodzi o niektóre z 1600 istniejących kontyngentów przemysłowych.

(z) **Destawy jaj polskich do Anglii.** W ub. tygodniu nastąpiła na giełdzie londyńskiej obniżka notowań dla wszystkich gatunków jaj. Należy zaznaczyć, że ceny za towar polski uległy stosunkowo najmniejszej zmianie. Zniżkowa tendencja rynkowa trwała do połowy tygodnia, zaś w drugiej połowie dała się zauważyć pewna poprawa sytuacji ze względu na wyzercpanie zapasów u hurtowników, a ponieważ jednocześnie nie spieszą się zbyt zbytnio ze sprzedażą nowych transportów, przeto równomierną podaż spowodowała poprawę sytuacji rynkowej, na co również wpłynął lepszy popyt na jaja w miejscowościach letniskowych w okolicach Londynu. Zainteresowani kupcy spodziewają się podwyższenia notowań w bież. tyg.

(z) **Emisja biletów skarbowych we Włoszech.** „Gazetta Ufficiale” ogłasza dekret, upoważniający włoskiego min. skarbu do emisji biletów skarbowych 10 lirowych na łączną sumę 1850 milj. lirów. Ten sam dekret przewiduje — zgodnie z zapowiedzią — wycofanie z obiegu w terminie do dnia 31 grudnia 1936 r. monet srebrnych 10 i 20 lirowych na łączną sumę 1.850 milj. lirów. W chwili obecnej nie jest bliżej znane, jaki użytek będzie zrobiony z wycofywanego obecnie z obiegu srebra. Mówi się m. in. o sprzedaży tego srebra zagranicą, o wzmocnieniu podkladu kruszcowego instytucji emisyjnej, a wreszcie o użyciu srebra na zapłatę w krajach Afryki Wschodniej. Ta ostatnia opinia zaczyna przeważać, zważywszy że srebro jest najchętniej widzianym środkiem płatniczym przez wielu tubylców Somalii i Abisynji.

Krótkie informacje gospodarcze

— W czerwcu b. r. warszawska giełda pieniężna dokonała 3068 transakcyj na sumę 47.288,5 tys. zł.

— W Sosnowcu utworzona będzie miejska kasa komunalna. Kapitał zakładowy kasy wynosić będzie 60 tys. zł.

— W dn. 4-29 sierpnia r. b. odbędzie się w Wnie Targi Próbk i Wzorów, zorganizowane przez miejscową izbę przemysłową - handlową.

— Rokowania handlowe francusko - hiszpańskie doszły do martwego punktu i zostały zerwane. Wobec tego od 9. b. m. towary obu krajów podlegają cieniu według stawek taryfy generalnej.

— Bank Hiszpański obniżył stopę dyskontową z 5,5 na 5%.

— W Rzymie zawarto układ handlowy na I rok między Włochami i Litwą na zasadzie kompensacji. Litwa zwiększy swój wywóz produktów mięsnych i mleczarskich, Włochy zaś owoce południowe i niektóre wyroby przemysłowe.

— W końcu czerwca b. r. podpisano w Londynie traktat handlowy angielsko-urugwajski.

WARSZAWSKIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZENIA, WARSZAWA, JASNA 4

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Lipiec
14
NIEDZIELA

Kalendarz rzym.-kat.
Niedziela: Bonawentury dr.
Poniedziałek: Rozesł. S. S. Ap.

Kalendarz słowiański
Niedziela: Dobrogošta
Poniedziałek: Radostawa
Środa: wschód 3,45 zachód 20,10
Długość dnia 16 g. 23 min.

Księżyc: wschód 19,06 zachód 1,15
Faza: 2 dzień przed nowiem.

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana plus 16 st. C., ciśnienie atmosferyczne wysokie 758 mm., pogodnie, wiatr północny. W ub. dobie temperatura najwyższa plus 27 st. C., najniższa plus 11 st. C.

Przewidywania pogody na niedzielę, dnia 14 lipca: W ciągu dnia pogoda bez większych zmian, ciepło i pogodnie, po południu wzrost zachmurzenia i skłonność do wyładowań, słabe wiatry północne i północno-wschodnie.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Dzisiaj — 0,40 m.

Poradnia przedślubna Polskiego Towarzystwa Eugenicznego Collegium Medicum, Fredry 10, udziela bezpłatnych porad w poniedziałki o godz. 18-iej — kobietom, we wtorki o godz. 18-iej — mężczyznom. zg 10 386

KRONIKA POZNAŃ

KOMUNIKATY RÓŻNE

* Pielgrzymki pociągami popularne-mi organizuje się: 1) do Częstochowy od 13-16 sierpnia. Bilet w obie strony 11,90 zł; 2) do Wilna od 13-18 sierpnia. Bilet w obie strony 25 zł. Uczestnicy zamieszają na podstawie wykupionego u nas biletu otrzymują na przestrzeni od 20 do 150 km. 70-proc. zniżkę do Poznania i powrotną do miejsca zamieszkania. Zgłoszenia wraz z nadesłaniem pieniędzy na bilet i porty przyjmujemy najpóźniej do dn. 5 sierpnia br. Pieniądze można przekazywać przez PKO, konto nr. 204-548. Wszelkich informacji udziela sekretariat Tow. „Pielgrzym” w Poznaniu, ul. św. Józefa 5, tel. 20-62.

* Ważne dla głuchoniemych terminatorów. Od 1 do 10 sierpnia br. w wojewódzkim zakładzie dla głuchoniemych w Poznaniu odbędzie się kurs zawodowy dla głuchoniemych terminatorów rzemieślniczych z województwa poznańskiego i pomorskiego. Kurs ma na celu umożliwienie terminatorom, pozbawionym szkół dokształcających, zdobycia niezbędnego minimum wiedzy teoretyczno-zawodowej, potrzebnej do zdawania egzaminu dla egzaminatorów. Wszyscy głuchoniemi terminatorzy, którzy zamierzają przystąpić do egzaminu czeladniczego, winni brać udział w kursie, ponieważ bez ukończenia kursu nie będą dopuszczeni do egzaminu czeladniczego. Kurs rozpoczyna się w czwartek, dnia 1 sierpnia br. punktualnie o godz. 8. Spieszne zgłoszenia należy skierować do dyrekcji Wojewódzkiego Zakładu dla Głuchoniemych w Poznaniu przy ul. Bydgoskiej 4a. Do podania o udział w kursie dołączyć należy: krótki i zwięzły życiorys kandydata, napisany własnoręcznie, świadectwo ukończenia szkoły, świadectwo ukończenia nauki rzemiosła albo świadectwo o dotychczasowym przebiegu nauki rzemiosła, zaświadczenie o udziale w urlopie przez pracodawcę na czas trwania kursu.

KRONIKA MIEJSCOWA

Komunikat Orbisu. Bez paszportu. Wycieczki do Anglii, Belgii, Danii, Szwecji, Hiszpanii, Afryki i wokół Europy w cenie od zł 100.—. Informacje i zapisy ORBIS Poznań, Plac Wolności 9, ng 12 615

* „Dzień chorych” w parafii archikatedralnej. Dziś odbył się w parafii archikatedralnej t. zw. „Dzień chorych”, poświęcony złożonym niemocą i ciężko chorym parafjanom. Rano około godz. 7 kapłan obu pogotowi i powożkami poczęsto zwoził chorych do świątyni. Umieszczono ich w głównej nawie w fotelach, krzesłach, a nawet noszach. Mszę św. odprawił ks. kan. Szrejbrowski, które też w podniosłych słowach przemówił do złożonych niemocą parafjan. — Chorzy przystąpili w czasie mszy św. do Stołu Pańskiego, a na zakończenie nabożeństwa udzielono im błogosławieństwa Najśw. Sakramentem.

Uroczystość poświęcona apostołstwu wśród chorych zgromadziła na nabożeństwie licznych parafjan. Chorych obda-

Romantyczna ucieczka zakochanych

Mogilno (mm). Jak każde inne miasto, tak i Mogilno ma wśród swych mieszkańców osoby, które umieją kochać romantycznie siłą pierwszych miłości, choć z okresu młodości już wyszły. Mieszkańcy miasta Mogilna zostali poruszeni, a więcej jeszcze zdziwieni ucieczką niemłodych kochanków i to 50-letniego żonatego kolejarza Warwina Małyszki i żony kolejarza 42-letniej Rozalii Kirschtowej z Mogilna. Małyszka był przez pewien czas sublokaterem u Kirschtów, gdzie prowadził sobie flirt z Kirschtową. Mąż Kirschtowej, mimo ostrzeżeń przyjaciół i zna-

jomych, nie wierzył w zdradę swej żony, aż pewnego razu jednak, gdy dowiedział się napewno o tem, że żona jego z Małyszką spędziła noc, pobił ją dotkliwie. Romantyczni kochankowie, widząc, że dalej flirtu uprawiać nie mogą, postanowili opuścić Mogilno. W dniu, w którym kolejarze otrzymali pobory, Kirschtowa zabrała mężowi około 1000 zł gotówki, poczem wymeldowali się do Wilna i zbiegli w niewiadomym kierunku. Kirschtowa jest matką 4-ga małoletnich dzieci. — Małyszka pracował w warsztatach kolejowych w Mogilnie.

Bandyta popełnił samobójstwo

Chojnice (cd). Przed kilku zaledwie dniami donosiliśmy o zuchwałej ucieczce z biegnącego pociągu groźnego bandyty, Artura Krohna, pochodzącego z Ostrowa, powiat tuchojski. Bandyta, zmyliwszy czujność eskorty, przez okno ustępu zbiegł w pobliżu stacji kolejowej Stary Wierzchucin. Pościg nie dał wyniku. Bandyta ukrył się w polu. Obecnie nadeszła ze Starego Wierzchucina wiadomość, że w jeziorze tamtejszem znaleziono zwłoki zbiegłego bandyty, Krohna. Wstępne dochodzenia wykazały, że Krohn popełnił samo-

bójstwo przez utopienie się w jeziorze. Samobójca w chojnickim więzieniu oczekiwał na wymiar sprawiedliwości za liczne napady rabunkowe z bronią w rękę. W Świeciu odbył się miała przeciwko niemu rozprawa karowa. Zbiegł i kilka dni ukrywał się, lecz okoliczna ludność na wieść o ucieczce groźnego bandyty, czuwała i na własną rękę ścigała go. Osaczony ze wszech stron, wyczerpany fizycznie i duchowo, bandyta popełnił samobójstwo.

rzyły panie ze Stowarzyszenia św. Wincentego a Paulo par. archikatedralnej paczkami żywnościowymi, a tych, których stan zdrowia to umożliwiał, podejmowały panie ze Stowarzyszenia św. Wincentego a Paulo skromnym posiłkiem w sali Domu Katolickiego na Śródcie.

Na uwagę zasługuje pomoc, udzielona przez członków drużyn ratowniczych Polskiego Czerwonego Krzyża, którzy odczuli i ofiarne wspomagali panie ze Stowarzyszenia św. Wincentego a Paulo parafii archikatedralnej przy obsługiwaniu ciężko chorych. Bardzo wydatną pomoc niesły przy tej pracy miłosierdzia ze Zgromadzenia św. Wincentego. (kl.)

* Kłedyż się skończy to rozpasanie? Pisza nam z miasta: Park Marcinkowskiego stał się od pewnego czasu terenem rozpasania najgorszego gatunku elementów, które z nastaniem wieczora uniemożliwiają wprost ludziom, pragnącym odpoczynku, przebywanie tutaj; łatwo bowiem narazić się mogą oni na zaczepkę. Waleśając się po parku ulicznicy pozwalają sobie na głośne i tak ordynarne zwroty, że nie sposób ich tu przytoczyć. A przecież aleją obok parku przechodzi z rodzicami młodzież, która zmuszona jest słuchać nieraz ohydnych słów. Nie można też spocząć na ławce, aby nie być zaczepionym przez ulicznicy. Bezcelność ich doszła do tego, że nie tak dawno jedna z nich, będąc poważnie roznieglizowana, myślała się w stawku parkowym na oczach przechodzących, klnąc przytem siarczyście.

Jeśli się jeszcze doda do tego wynikające między niemi kłótnie i bójkę z nieodłącznymi przekleństwami, waleśających się podejrzanych osobników, godnych adherentów ulicznicy, obraz będzie niewesoły. I to się dzieje nie na odludziu jakimś, lecz w centrum miasta. Czyż stan taki nie zmieni się? Czyż będziemy dłużej tolerowali tę ohydę, która w swem rozpasaniu nie ma już granic? Sądymy, że właściwe władze zajmą się tą sprawą. (sk.)

* Częściowa likwidacja „Wesołego Miasteczka”. Już w niedalekiej przyszłości zarząd miasta przystępuje do przeprowadzenia częściowej likwidacji „Wesołego Miasteczka” i splanowania terenów. — W początkach września rozpocznie się rozbórka kilku pozostałości po P. W. K. budynków, a właściwie ruder, zamieszkałych — jak wiadomo — przez rodziny bezrobotnych. Likwidacji ulec ma także jedyny na terenie „Wesołego Miasteczka” dobrze murowany pawilon Związku Ziemian przy ul. Chociszewskiego. — W związku z tem 30 rodzin bezrobotnych, w tej liczbie przewaga powstańców wielkopolskich, przeniesionych zostanie z dniem 1 września na osiedle na Naramowicach. (wel.)

* Zbytnią swobodą na cmentarzach. W jednym z ostatnich numerów donosiliśmy, że na cmentarzach poznańskich rozwiła się ręka wandalów. — Bezczekaństwa te jakgdyby tolerowane były przez część publiczności. Jej zachowanie się na miejscu wiecznego spoczynku pozostawia wiele do życzenia. Proszę na przykład zająć do którykolwiek z cmentarzy. Rozmaite rozkocone parki szukają tuaj pomiędzy grobami schronienia przed wzrokiem „profanów”. Odbijają się „randki”, swobodne przechadzki po ścieżkach, czytanie książek, rozmówki, nazbyt głośna wesołość. Klasycznym przykładem podobnego zepsucia smaku jest cmentarz ewangelicki przy ul. Ogrodowej. Tutaj między grobami znajdziemy nawet regularne plantacje truskawek, cebuli i pomidorów. Konsumentom płoń z

Śmierć wskutek zaccadzenia gazem

Dziś w nocy zaccadził się gazem świetlnym w mieszkaniu przy ul. 27 Grudnia 7, zamieszkały tam Zygmunt Zubrzycki. Przywołane pogotowie ratunkowe (66-66) stwierdziło zgon. Przyczyną śmierci wyjaśni zapewne wdrożone śledztwo. Zwłoki przewieziono do zakładu medycyny sądowej.

Tragiczny zgon Zygmunta Zubrzyckiego okroty jest tajemniczością. Jest niewątpliwe, że popełnił on samobójstwo przez zaccadzenie się gazem świetlnym. Nie zdradzał żadnych zamiarów targnięcia się na życie i do około północy rozmawiał spokojnie z żoną, nie objawiając ani zdenerwowania, ani depresji. Zmarły żył w unormowanych stosunkach majątkowych, to też targnięcie się jego na życie jest zupełnie niespodziewane. Żona udała się późną nocą wpięć na spoczynek i była przekonana, że maż, po jakimś czasie, też pójdzie spać. Dopiero dzisiaj rano, pół godziny po godzinie 5, zauważyła jego nieobecność i znalazła jego zwłoki w pokoju przepelnionem gazem świetlnym.

Liczący 55 lat Zubrzycki był kupcem. Uległ wypadkowi w głośnej katastrofie kolejowej pod Krzewoszwicami w ub. roku i od tego czasu cierpiał na silne bóle głowy.

W tych cierpieniach, które stawały się coraz bardziej dokuczliwe, leży też prawdopodobnie klucz do rozwiązania zagadki tragicznej śmierci kupca. (kl.)

Dni gór

Od starosty grodzkiego Podhorodnińskiego otrzymujemy komunikat, którego ustępy główne brzmią:

W dniach od 4 do 11 sierpnia odbędą się w Zakopanem Dni Gór, odwołane w roku ubiegłym spowodu katastrofalnej powodzi. Miarą ważności tego Dnia jest objęcie protektoratu przez P. Prezydenta Rzplitej.

Program Dni Gór, ustalony już w ogólnych ramach, przedstawia się okazale i zapowiada wiele wrażeń uczestnikom uroczystości. Będzie więc w Zakopanem wielki jarmark ludowy, będą otwarte wystawy regionalne, odbywać się będą wieczornice, przedstawienia i odczyty regionalne. Zapowiedziane są liczne, bardzo ciekawe imprezy sportowe i wycieczki w góry — jedno, i dwudniowe, łatwiejsze i trudne, a zawsze pełne emocyj i wrażeń. Dużem urozmaiceniem będą zabawy ludowe.

W pierwszym i ostatnim dniu zapłoną wieczorem ogniska na szczytach Karpat od Śląska Cieszyńskiego po granice Rumunii. Najuroczystszym będzie ostatni dzień, 11 sierpnia, w którym przybędzie do Zakopanego Prezydent Mościcki. W dniu tym odbędzie się uroczysty „hold gór” na rynku i wielki, barwny festyn góralski. Wieczorem, oprócz wici na szczytach odbędzie się nadanie i kolejne przekazywanie sygnału płonącymi żagwiami, a potem zapłoną Tatry iluminacją, a z Giewontu rozbłysną wspaniałe ognie sztuczne. Na zakończenie uroczystego dnia odbędzie się raut w salach Czerwonego Krzyża.

Wszyscy, którzy chcą wziąć udział w pięknych uroczystościach Dni Gór — muszą zaopatrzyć się w kartę uczestnictwa, które sprzedawane będą we wszystkich kasach kolejowych, biurach podróży Orbis, Wagons Lits-Cook, Ligi Turystycznej oraz delegaturach powiatowych, Komitetu (w starostwach). Karty te upoważniają do zniżki indywidualnej w wysokości 70 proc. na przejazd do Zakopanego i zpowrotem w czasie od 4. do 11 VIII. Cena kart uczestnictwa wynosić będzie zł. 3. Oprócz tego sprzedawane będą wraz z kartami żetony (35 gr), upoważniające do wstępu na imprezy, wymieniane na kartach uczestnictwa.

tych oryginalnych ogródków życzyć wypada: smacznego! (wel.)

KRONIKA WYPADKÓW

* Złamane widełki powodem ciężkiego wypadku. Wskutek złamania widełek przy rowerze upadł na bruk na Górnej Wildzie w pobliżu ul. Traugutta 18-letni rzeźnik Bronisław Tritt z Lubonia, zatrudniony u mistrza rzeźniczego Seipolda na Rynku Wildeckim. Lekarz pogotowia ratunkowego (66-66) stwierdził złamanie nosa i wstrząs mózgu. (kl.)

* Wypadek przy pracy. Zajęty w warsztacie ślusarskim p. Janickiego 15-letni uczeń Zdzisław Kowalski (Polna 9) został opatrzony na stacji pogotowia. Wskutek upadku ostrego żelaza na rękę miał on kilka ran ciętych, których zaszycie było konieczne. (kl.)

* Cyklista wpadł na drzewo. Pamiędzy ul. Bukowską a Marcelińską, jadący na rowerze p. Antoni Szłapa (ul. Matejki nr. 64) wjechał na drzewo z taką siłą, że stracił przytomność. Pogotowie ratunkowe (66-66) przewiozło p. Szłapkę po doraźnym opatunku do szpitala miejskiego. (kl.)

* Śmierć od spadającej cegły. Nad wyraz tragiczną śmiercią zginął 21-letni robotnik Stanisław Nowicki z Walerjanowa pod Poznaniem, zatrudniony w firmie Pakuła przy ul. Grunwaldzkiej. Podczas wybijania otworów okiennych na nowej budowlę przy ul. Grunwaldzkiej 78, duży odłamek cegły spadł Nowickiemu na głowę i przyprowadził go do bardzo ciężkiego obrażenia, powodując utratę przytomności. Lekarz pogotowia ratunkowego (66-66) skonstatował ciężki wstrząs mózgu i wyraził podejrzenie złamania czaszki. W stanie ciężkim przewieziono Nowickiego do szpitala Przemienienia Pańskiego, gdzie zmarł wskutek odniesionych obrażeń w kilkanaście godzin po wypadku. Śp. Nowicki był poborowym i miał w tym roku pójść do wojska. W sprawie tragicznego wypadku wdrożyły śledztwo władze policyjne i sądowe. (kl.)

KRONIKA POLICYJNA

* Chorobliwa manja. Dwa niespełna dwudziestoletni młodzieńcy Rudolf Regall i Józef Bergman z Bydgoszczy, z zawodu rzeźnicy, donieśli w tych dniach policji o dokonaniem na nich napadzie. Jechali oni późnym wieczorem wozem i w pobliżu Osowej Góry miało rzucić się na nich kilku wylegających się w rowie osobników i zrabować 5 złotych. Podczas śledztwa okazało się, że nie było żadnych śladów napadu, poza tem pewne szczegóły nasunęły podejrzenie, że młodzi ludzie wszystko zmyślili. Przyznali się oni do mistyfikacji i podali jako powód, że chcieli stać się głośnymi. (kl.)

* Obławy policyjne. W ciągu dnia wczorajszego przeprowadzono obławy policyjne w rejonie komisariatów I, III i IV. Zatrzymano ogółem 43 osoby, z których 16 umieszczono w areszcie jako podejrzane o różne przestępstwa. Przytrzymano też 12 kobiet lekkich obyczajów za przekroczenie przepisów sanitarno-policyjnych. Wśród przytrzymanych w rejonie komisariatu III osobników osadzono w areszcie 30-letniego Kazimierza Malickiego z Poznania (Madalińskiego 9), który miał przy sobie pistolet kalibru 6,35. Broń policja obłożyła aresztem. (kl.)

* Rozzuchwalenie opryszków. O rozzuchwaleniu się złodziei i uliczników świadczy fakt, o którym doniósł policji p. Franciszek Nowak, młynarz z Dopiewa.

Jechał on ul. Cieszkowskiego wozem, nalaadowanym towarami kolonialnymi. Gdy znajdował się w pobliżu ul. Libelta, nieznanemu osobnik usiłował mu skraść z wozu skrzynię mydła. P. Nowak uderzył złodzieja batem, lecz ten począł mu się odgrażać. Po upływie kilkunastu minut złodziej zmobilizował trzech opryszków, którzy znajdującego się już w parku Moniuszki Nowaka napadli, wskakując na wóz i kłując go. Poturbowanego ścignęli z wozu, zbiegli jednak na krzyk napadniętego, nie zabierając nic. Dla informacji należy dodać, że zdarzyło się to o godz. 10,30 przed południem. (kl.)

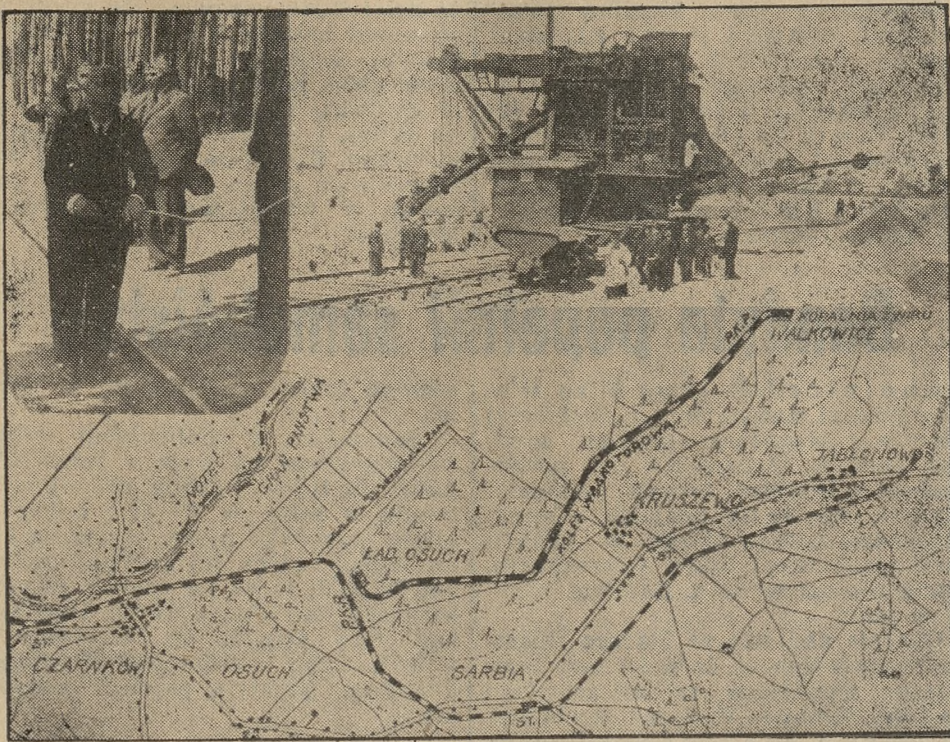
Kolejkę wąskotorową Osuch — Walkowice

o długości 11 km otwarto w dniu 9 b. m.

We wtorek dnia 9. b. m. odbyło się otwarcie nowowbudowanej kolei wąskotorowej łączącej ładownię kolejową w Osuchu z kopalnią żwiru dla celów kolejowych w Walkowicach, w powiecie czarnkowskim.

W powyższej uroczystości wzięli udział: delegat min. kom. p. inż. Hum-

też okolicznościowe przemówienie. Gości powitał naczelnik służby drogowej Dyrekcji Poznańskiej inż. Dziekoński, który opisał zebraniem genezę budowy kolei, jej koszty oraz cele. Z przemówienia tego dowiedziano się, że kolejka licząca 11 km. długości przewozić będzie około 50.000 mtr.³

KOLEJKA WĄSKOTOROWA OSUCH—WALKOWICE

U góry z lewej: delegat min. kom. inż. Hummel przecina wstęgę, dokonując otwarcia linii wąskotorowej Osuch—Walkowice, u góry po prawej: ks. prob. Czemplik poświęca parowy czerpak do wydobywania żwiru, a u dołu trasa nowej kolejki.

mel, dyrektor Kolei Państwowych w Poznaniu p. inż. Wł. Krzyżanowski w otoczeniu wyższych urzędników dyrekcji, reprezentanci urzędu wojewódzkiego w osobach nac. Woźniaka i inż. Mikeski, starosta powiatu czarnkowskiego p. Stępiński i licznie zebrana ludność okoliczna.

Poświęcenia dokonał ks. Kemplik, proboszcz z Kruszewa, który wygłosił

rocznie żwiru, kamieni i piasku dobowanego maszynowo z kopalni walkowickiej, dając zatrudnienie około 150 robotnikom przez cały sezon roboczy, co ma wielkie gospodarcze znaczenie dla biednego powiatu nadgranicznego. Kolejka ta jest tak zbudowana, że mogłaby również bez trudności służyć przewozowi osób.

latowa. Żnina oraz z Gniezna. Nowy zarząd tworzą: ks. dziekan Zabłocki — patron. Budzbon — prezes. Popek — sekretarz. Pejka — skarbnik. Cichowicz — dyrygent okręgowy. Zjazd okręgowy chorów kościelnych odbędzie się w Gnieźnie 13 października b. r. (gb)

— **INOWROCŁAW.** Zawody rejonowe kolejowej straży pożarnej z terenu oddziału mechanicznego Gniezno odbędzie się dnia 14. b. m. w Inowrocławiu. Uroczystość połączone z poświęceniem sztandaru i wozu motorowo-rekwiwitowego.

— Dowódca 9 d. a. k. w Baranowiczach mianowany został ppłk. Lewandowski z 4 p. a. l. w Inowrocławiu. Major Stanisław Podkowiński w 4 p. a. l. otrzymał nominację na podpułkownika. W 59 p. p. zastępca dowódcy mianowano podpułkownika dypl. Zenona Wzancnego, a por. Włodzimierz Pałucki i Karol Lisogórski otrzymali stopień kapitana. Płk. Julian Królikowski i kapłm. Ig. Skupieński przeszli w stan spoczynku, zaś mjr. Matusiewicz i kpt. Sajler zostali zwolnieni i oddani do dyspozycji dowódcy O. K. VIII. (c)

— **INOWROCŁAW.** Pożar wybuchł w domu gospodarza Ostrowskiego w Łukoszyńcu. Spłonęły całkowicie zabudowania mieszkalne, a jedynie stodoły i chlewy udało uratować. Przyczyną pożaru był kot, który spał na piecu. Gdy zrobiono ogień, zbudziły go płomienie, które objęły jego sierść. Kot uciekł na strych, gdzie zajął się słomianym dach i cały dom stanął w płomieniach.

— Tragiczna bójka na tle sąsiedzkich nieporozumień rozegrała się w majątności Dziennice pod Inowrocławiem. Zamieszkały tam robotnik Feliks Oczkowski wszczął kłótnię z wdową Skorupska, w czasie której padły słowa zniewagi. Wmieszal się również syn Skorupskiej Leon i rozpoczęła się bójka, w czasie której Skorupski uderzył Oczkowskiego w oko, które mu natychmiast wypłynęło. Sprawę tragicznego zajścia odstawiono do aresztu śledczego.

— Pożar, który wybuchł we wsi Konary, pow. inowrocławskiego, strawił na szkodę rolnika Adama Gazińskiego stodołę, chlew i szereg narzędzi gospodarskich.

— Na gorącym uczynku kradzieży grochu z pola przychwycił urzędnik gospodarczy Janusz Czaplą w majątności Dziarnowo złodziei, którzy w czasie legitymowania ich pobili go do krwi. Złodzieje zbiegli niepoznani. (c)

— **MIEDZYCHÓD.** Panie ze Stow. św. Wincentego a Paulo urządziły zabawę latową w ogrodzie p. Zikermanowej, uroczaisną loterią fantową, strzelaniem z wiatrówek i t. d. Wieczorem odbyła się zabawa taneczna. Czysty zysk przeznaczono dla najbiedniejszych miasta.

— Rada powiatowa w Miedzichodzie dokonała wyboru następujących członków wydziału powiatowego: pp. kupiec St. Maciejewski, rolnicy płk. Nowaczyński — Głazewo, Piłat — Łęczeczki, Puk — Lubosz, Makowiak — Miłostowo i Krzyżkowiak — Charcice.

— Na czterotygodniowe wakacje letnie przyjechało do Miedzichoda 120 dzieci szkolnych z Poznania. Dzieci ulokowano w gmachu szkoły powszechnej.

— Ochotnicza straż pożarna w Sierakowie pow. Miedzichód obchodziła 50-letnie swego istnienia. Z okazji tej odbyło się uroczyste nabożeństwo oraz defilada. Uroczyste zebranie odbyło się na sali p. Wojczaka, zakończone wspólnym

— **Nielegalny handel uliczny.** Za nielegalny handel uliczny t. zw. piórami „wicznymi” przytrzymała policja Ludwika Klinowskiego z Poznania (ul. Łazienka). (kl)

— **Kieszonkowiec w „Orbisie”.** Za usiłowaną kradzież kieszonkową ze skądą p. Marjana Szymańskiego (ul. Mostowa nr. 4a) w biurze „Orbis” przy pl. Wolności, ujęto Stanisława Golebiewskiego z zawodu fotografa (ul. Gasiorowskich 9). Osadzono go w areszcie. (kl)

KRONIKA SADOWA

— **Rehabilitacja p. Trawińskiego.** — W głośniejszego czasu sprawie przeciw przesłowi cechu krawiectwa damskiego w Poznaniu p. Andrzejowi Trawińskiemu, którego sąd okręgowy w Poznaniu zasądził na 10 miesięcy aresztu z zawieszeniem na lat 3 pod warunkiem zapłacenia spółdzielni krawieckiej do 1 stycznia 1936 r. kwoty 2500 zł za udzielenie pomocy swemu cechowi w usunięciu grożącej egzekucji mebli, odbyła się rozprawa przed sądem apelacyjnym pod przewodnictwem p. sędziego dr. Cypriana.

Sąd apelacyjny uchylił wyrok I. instancji i uniewinnił oskarżonego, ustalając, że wobec przedstawionych dowodów oskarżony nie mógł mieć zamiaru narażenia spółdzielni na szkodę, ani też szkoda taka nie powstała, gdyż wartość ruchomości była zbyt niska w porównaniu do kosztów przypuszczalnej egzekucji. W ten sposób została zlikwidowana sprawa, która w roku ubiegłym nabrała dużego rozgłosu.

Z WIELKOPOLSKI

— **GEBICE.** Wielkie zebranie Stron Narodowego odbyło się w środę, 10 b. m. Treściwy referat o sytuacji politycznej wygłosił delegat wydziału wojewódzkiego S. N. kol. Mioduszewski. Zkolei przemawiali kol. R. Malenda i kol. Radomski z Mogilna, poczem po przyjęciu nowych członków zakończono zebranie odśpiewaniem hymnu Młodych.

— Groźny pożar wybuchł 8. bm. w zagrodzie wdowy Wedzikowskiej w Podbielsku pod Gebicami. Pastwa żywiołu padł dom mieszkalny dla lokatorów, stodoła i chlewy. Straty poważne. Przyczyną pożaru nie ustalono.

— Złamania obojczyka doznał synek p. Bernarda z Gebic. Zabawiając się przy młocarni, wpadł w pewnej chwili w otwór do wrzucania snopów. Ofiarę własnej swawoli opatrzył p. dr. Bernardczyk z Orchowa. — Zatrudniony w tartaku parowym p. Huberta w Strzelnie 21-letni Marjan Skowroński w czasie pracy włożył rękę w tryby maszyny, które zmiażdżyły mu 4 palce prawej ręki. — Synek rolnika p. Mellera z Różany 9-letni Kazio w czasie pasenia bydła upadł tak niefortunnie, że złamał sobie prawą rękę. Przewieziono go do szpitala pow. w Strzelnie.

— Sołtysowi p. Gmurowi z Dzierżana skradziono z piwnicy 4 ctr. ziemniaków. — Na szkodę wdowy p. Kaźmierowskiej z Gebic wykopano z ogrodu wszystkie młode ziemniaki. (gb)

— **GNIEZNO.** Nowe kółko rolnicze założone w Imielnie, pow. gnieźnieński. Zebraniu przewodniczył hr. L. Zółtowski w Niechanowie. Referaty wygłosili pp. L. Zółtowski i Perlik. Nowy zarząd tworzą pp. Stanisław Ruta z Nowejwsi — prezes, Franciszek Strugowski z Imielna — sekretarz, Jan Tomaszewski — skarbnik. Miesięczne zebranie nowego kółka odbywać się będą w pierwszą niedzielę każdego miesiąca w Imielnie w lokalu p. Strugowskiego.

— Ważne zebranie chorów kościelnych okręgu gnieźnieńskiego odbyło się w hotelu Europejskim w Gnieźnie przy udziale delegatów chorów z Czarniejewa, Damasławka, Kedzierzyna Mogilna, Pobjedzisk, Rogowa, Trzemeszna, Wy-

Kobieta, która zbierała śmiecie

W dzisiejszym ranem wydaniu donieśliśmy o osobliwym zbiorze śmieci w mieszkaniu posługaczki Rozalii Lubczyńskiej przy ul. Strzałowej 6. Śmiecie i rupiecie, nagromadzone w mieszkaniu w przeciągu wielu lat, usuwają obecnie przymusowo przy pomocy rynn, pod którą podstawiony jest wóz. Przedstawia to nasza fotografia.

— Ochotnicza straż pożarna w Poniecu urządziła dnia 7. b. m. wycieczkę do pobliskiego lasu. Przy dźwiękach orkiestry bawiono się do późnego wieczora. (b)

— **SRODA.** Wpisy do szkoły rolniczej półtorarocznej zostały otwarte z dniem 10 lipca b. r. Przyjci mogą być kandydaci, którzy ukończyli 17 rok życia i szkole powszechną. Kandydaci zaopiniowani być muszą w świadectwo urodzenia, świadectwo szkolne, świadectwo moralności, zobowiązanie płatnicze ojca lub opiekuna. Wykłady i zajęcia praktyczne podjęte zostaną 5 listopada b. r.

— **WAGROWIEC.** Zakopane zwłoki noworodka płci męskiej znalezione w tych dniach na cmentarzu ewangelickim w Rejowcu, pow. wagrowiecki. Dochodzenia ustaliły, że zwłoki pogrzebała Nuta Fitche, która twierdzi, że po śmierci dziecka nie miała pieniędzy na pogrzeb, zakopala więc sama zwłoki na cmentarzu. Przyczyną śmierci niemowlęcia nie ustalono, znajdowały się one bowiem już w stanie silnego rozkładu.

— Do Spały na ogólnopolski zlot wyjechała w tych dniach z Wągrowca kombinowana drużyna, składająca się z delegatów wszystkich miejscowych drużyn. (wb)

— **WITKOWO.** Wskutek zadrapnięcia na twarzy, od którego powstało zakażenie, zmarł 42-letni stolarz Leon Biniak z Witkowa. Był on wdowcem i zaledwie przed trzema tygodniami wstąpił w związek małżeński. Osierocił 5 małoletnich dzieci z pierwszego małżeństwa.

— Rewizję za bronią przeprowadzono u byłego sołtysa Perlickiego w Chładowie przez posterunkowego Lemczewskiego. W stodole znaleziono ukrytą broń, fuzję z pociskami oraz magazyn od brzojownika. Brzojownika nie znaleziono. (wl)

— **WITKOWO.** Na skutek nieporozumienia z narzeczoną pozbawił się życia wystrzałem z parabellem Jan Kociak, szeregowiec 7 baonu. Tło sprawy jest następujące: Kociak był zazdrosny, iż narzeczoną jego Helena Mielcarkówna przyjaźniła się i często rozmawiała z innymi mężczyznami. W dzień upływu urlopu opuścił rodziców, urlop dobrowolnie sobie przedłużył i udał się do Mielcarkówny, gdzie zdradzał niechęć do służby wojskowej i do życia. Kiedy Mielcarkówna weszła na strych, gdzie spał denat, w oczach jej przyłożył parabellem do serca i wołając „patrz, jak umieram”, pociągnął za cyngiel. Na odgłos strzału przybiegli domownicy. Denat przed śmiercią napisał list do rodziców. (wl)

Z POMORZA

— **CHELMNO.** Na udar serca zmarł podczas nabożeństwa w miejscowym zbiorze ewangelickim budowniczy Schilling. Przywołany lekarz stwierdził już tylko zgon.

— W niemieckie ręce sprzedal swoje 75-morgowe gospodarstwo w Górnych Wymiarach pod Chelmem p. Jan Zeliński. O ile fakt ten polega na prawdzie, czyn p. Zelińskiego zasługiwałby na potępienie.

— Związek małżeński pomiędzy p. Jadwigą Jachowską z Chelma a p. Gwidonem Wiercho z Tczewa pobłogosławił w miejscowej świątyni ks. Koźłowski. Młodej parze „Szczęść Boże”.

— Pożar wybuchł w Dżonówku w zabudowaniach rolnika Willega Schellerta. Pastwa płomieni padły nietylko zabudowania gospodarcze i żywy inwentarz, lecz ogień przeniosł się na budynek sąsiada Franciszka Kota, niszcząc stajnię, oborę i stodołę. Szkody oblicza p. Schellert na 12 tys. zł, straty p. Kota wynoszą około 9 tys. złotych. Pogorzelcy nie byli ubezpieczeni. (st)

— **SWIECIE.** Przewóz osób i powozów przez Wisłę na stronę Świecia napotyka na wiele przeszkód i nie zapewnia publiczności regularnej komunikacji na drugi brzeg rzeki. Wobec niskiego stanu wody w Wiśle przewóz ulęga pewnym ograniczeniom. Nocą od godz. 21 do 6 rano w razie silnego wiatru przewóz osób odbywać się będzie łodziami, a w dzień i nocie spokojne zapomocą motorówki. Najwyższy czas, ażeby powołane czynniki przystąpiły naderście do budowy mostu przez Wisłę pod Chelmem. (st)

— **TORUŃ.** W willi przy ul. Słowackiego 35 została otwarta wystawa obrazów znanego w Toruniu art-malarza Leszka Pindelskiego. Wystawa otwarta jest codziennie od godz. 10 do 18. Wstęp bezpłatny. Jest to pierwsza tego rodzaju wystawa w Toruniu.

— W ub. środę Stow. Rodziny Urzędniczej wysłało na Hel dzieci swych członków, które mieszkają nad morzem we własnym domu wypoczynkowym.

— Do Torunia zawitał znany w całej Polsce cyrk „Aren”. Przedstawienia cyrkowe cieszą się wielkim powodzeniem.

— W najbliższą niedzielę odbędzie się w Toruniu zjazd Polaków, zrzeszonych w kółkach rolniczych pow. Tow. Rolniczego. Porządek obrad przewiduje szereg ważnych spraw, związanych z obecnym kryzysem rolnictwa.

— Dekretem Ojca św. z 14. ub. m. kościół parafialny św. Jana został wzniesiony do godności bazyliki mniejszej, zaś każdorazowy proboszcz do godności prałata. Obecnym proboszczem parafii świętojańskiej jest ks. prał. Wysiński.

— W ostatnich miesiącach Toruń zażywa się wprost katastrofalnie. Nie ma tygodnia, by nie osiedlił się jakiś Żyd, który wtargnie skład lub warsztat rzemieślniczy. Ostatnio osiedlił się Żydówka Bina Rachulska na Jakóbskim Przedmieściu, gdzie w posiadłości szabegoja Czyniewskiego otworzyła skład drzewa budowlanego. (z)

— **Bóg zapłać.** Wszystkim czcicielom Obrazu Boreckiego, którzy tak licznie udział wzięli w XV Zjeździe Katolickim, połączonym z 300-letnią fundacji kościoła na Zdzieżu, najserdeczniejsze „Bóg zapłać” składa ks. proboszcz.

Składki i pokwitowania
W administracji naszej złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: J. Z. z podziękowaniem za wszelkie łaski, prosząc o wysłuchanie pewnej intencji, 2 zł. Razem z poprzednio pokwitowanymi 193,80 zł.

Na chleb św. Antoniego: W. F. 5 zł. Razem z poprzednio pokwitowanymi 50 złotych

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Pięć tysięcy złotych na konkurs plastyki wyznaczył Instytut Propagandy Sztuki w Warszawie, jako nagrody na konkurs Olimpiady 1936 roku. Podczas tej jedenastej Olimpiady odbędzie się mianowicie wystawa sztuki, obejmująca dzieła o temacie sportowym. Konkurs polski obejmuje architekturę, malarstwo, rzeźbę i grafikę, nagrody wynoszą łącznie 5000 złotych, warunki w Sekretariacie IPS-u, Warszawa, plac Marszałka Piłsudskiego.

Plastyka polska w Niemczech. Z Berlina piszą nam (tb): Po Niemczech krąży, jak donosiliśmy nieraz, wystawa plastyki polskiej. Była już na widoku w Berlinie, Hamburgu i Frankfurcie nad Menem, teraz przenosi się do Dreżna. I we Frankfurcie sprzedano kilka okazów, jak kilimy „Ladu”, jeden z obrazów Pruszkowskiego, rzeźby, grafiki i t. d. Wszelako plastycy nasi nie rychło doczekają się... gotówki. Ograniczenia dewizowe są tego rodzaju i ostrości, że należne im kwoty zostają wpisane na konto rozrachunkowe i niewiadomo kiedy dojdą do rąk adresatów...

MUZYKA

Towarzystwo Kompozytorów Polskich w Warszawie wybrało nowy zarząd. Prezesem został dyr. Adam Wieniawski, wiceprezesami Jan Maklakiewicz i Karol Szymanowski, skarbnikiem p. Hanna Klechmińska, sekretarzem p. Roman Palester.

Muzeum Berliozy, zawierające pamiątki po wielkim muzyku, zostało otwarte w Cote Saint André, gdzie Berlioz się był urodził. Zawiera liczne pamiątki.

TEATR

Warszawa umniejsza gaże. Według komunikatu, rozesłanego pismem przez Towarzystwo Krzewienia Kultury Teatralnej, przystąpiło ono do zawierania umów z aktorami na przyszły sezon. Podstawą rokowań jest zmniejszenie warunków gaży.

Lekarz o „Chorym z urojenia”. Niebyle jaki fachowiec, bo sam dr. Roger, profesor i dziekan honorowy Wydziału medycznego w Paryżu, miał w Theatre des Deux Masques odczyt o molierowskim „Chorym z urojenia”. Nie zajmował się tym razem ani diagnozą, ani terapią nieszczęsnego Argana. Szło mu o co innego. W opuszczonym zwykle ostatnim akcie „Chorego”, Argan zostaje promowany na doktora medycyny, aby mógł już sam siebie do końca życia leczyć, bez uciekania się do wiedzy doktorów Czyścielów i Biegunk. Na tej promocji Uczony Fakultet zadaje mu szereg idjotycznych pytań, na które doktorant udziela równie mądrych, a z uznaniem przyjmowanych odpowiedzi. Dr. Roger zajął się tym egzaminem i zanotował go w odczycie p. t. „Jak jest egzaminowany Chory z Urojenia?”. Kto czytał to arcydzieło, ten koniecznie gwałtownie molierowskiej farsy (nie bywa ono u nas grane), może sobie wyobrazić, ile humoru, a także głębszych psychologicznych spostrzeżeń mógł prelegent wyciągnąć z tego świetnego epizodu.

Należy dodać, że Molier, których grał „Chorego z urojenia” już jako śmiertelnie chory, umarł właśnie z samym końcem sztuki. Ostatniem jego słowem było: „Iuro”, t. j. przyrzeczenie doktorskie, składane na ręce przewodniczącego tej przezbawnej sceny...

JUTRO 525 LAT OD BITWY POD GRUNWALDEM

Gdy zwiedzał niedawno zamek w Malborgu, zwrócił moją uwagę pewien obraz i przywiązana do niego legenda.

Obraz przedstawia na tle murów feldmarszałka Hindenburga, który w r. 1914, jesienią, miał w zamku swoją kwaterę. Stoi Hindenburg koło mostu, przetrzonego przez Nogat, i patrzy na stłoczone na nim tłumy uchodźców z Prus Wschodnich, które zostały najechane przez armję rosyjską.

Obraz ten ma przedstawiać moment, o którym wspomina Hindenburg w swoich pamiętnikach. Píše mianowicie, że widząc ten popłoch i grozę, ślubował sobie, że stoczy decydującą bitwę, która powstrzyma napór Rosjan na Prusy, a ponadto pomści klęskę, jaką tutaj, na terenie Mazur Pruskich, ponieśli przed wiekami pod Grunwaldem, Tannenbergiem, pierwsi „kulturaegerzy”, Krzyżacy.

Istotnie, w bitwie pod Tannenbergiem w r. 1914 zadał Hindenburg wojskom rosyjskim klęskę druzgocącą, a również wiadomo, że tradycję tej bitwy, jako odwrotowej za Grunwald, góliwie się pielęgnuje zarówno w Prusiech, jak w całych Niemczech. Powstało tutaj mauzoleum zwycięstwa, w którym gromadzi się pamiątki wszelkiego rodzaju i gdzie nawet spoczęły zwłoki samego Hindenburga. Jeszcze przedtem wystawiono pomnik tej bitwy na polach Tannenbergu, a to rzekomo na miejscu, skąd miał Hindenburg obserwować przebieg walk i zaszadzone tam pamiątkową lipę. Nawiasem zaznaczamy, że utrwalona w ten sposób tradycja nie jest ścisłą. Hindenburg znajdował się w czasie bitwy w parku sąsiedniego majątku ziemskiego.

Jak widzimy, opowieść gminna o Tannenbergu z r. 1914 jako o odwecie za Grunwald jest pielęgnowaną troskliwie, a jest też żywą. Podtrzymywał ją zresztą sam Hindenburg. Jak mi opowiadano, rok rocznie zjeżdżał w te strony, póki żył, na rocznicę „swojej” bitwy i paląc fajkę dumal pod pomnikiem i ową pamiątkową lipką. Poczem udawał się na „Eisbein” do pobliskiego Olsztynka. Publicystyka niemiecka również szczyła wśród mas przekonanie, że Tannenberg hindenburgowski był odwetem za Grunwald i ostateczną, triumfalną apoteozą siły niemieckiej w stosunku do Słowiańszczyzny, a do Polski w szczególności.

Jakżeż to wygląda ze stanowiska polskiego?

Prawdą jest, iż te dwie bitwy, rozgraniczne przestrzenią 500 lat, wycisnęły piętno na dziejach naszego państwa i wpłynęły w dużej mierze na jego losy. Pod Grunwaldem dnia 15 lipca 1410 r. załamała się potęga rosnącego w siłę państwa krzyżackiego, pod Tannenbergiem w r. 1914 podcięto nogi rosyjskiemu kolosowi, jednemu z państw, które Polskę z karty Europy skreśliło. Jednakże w pierwszej walce stawały do walki hufce polsko-litewskie, bijąc się z Niemcami-Krzyżakami, w drugim wypadku stoczyli ze sobą bój Rosjanie i Niemcy, a choć tragiczną wolą losu w jednym i drugim szeregach gęsto padał polski rekrut, to jednak występowały zupełnie inne, obce nam elementy państwowe. Jest przecież rzeczą bardzo znamionną, że i w jednym i w drugim wypadku walka rozegrała się na terenach Prus Wschodnich, a raczej i a t. zw. Mazurach. Nie było to prostym zbiegiem okoliczności. Sprawily to warunki geograficzne i polityczne. W jednym i drugim bowiem wypadku państwo niemieckie odcinało Polskę od morza i groziło uderzeniem z boku na ziemię nad Wisłą.

Przed bitwą grunwaldzką Zakon opanował Prusy Wschodnie i Pomorze od Niemna aż po dorzecze Odry, usuwając całkowicie Polskę od brzegów morskich. Było to wynikiem silnej ekspansji niemieckiej, która rozbiła się o zwarte szeregi Wielkopolan nad Wartą i skierowała atak na słabsze punkty, na Śląsk i Pomorze, osłabione przez dzielnicowe zatargi wewnętrzne w Polsce. Pięćdziesiąt lat później polska przechodziła w ręce niemieckie, a wreszcie przez opanowanie Pomorza i Prus zamknęły się niejako kleszcze na szyi narodu polskiego. Musiało więc dojść do wojny, bo przez zabór tych ziem

została podcięta egzystencja naszego państwa. Rezultat jest znany. Na polach Grunwaldu poniósł Zakon dotkliwą klęskę, jego mocarstwowe zapędy zostały raz na zawsze złamane. Wprawdzie przez upartą obronę Malborka i mocną organizację państwową udało się Krzyżakom jeszcze przez pewien czas utrzymać ziemię pomorską w swych rękach, ale już po 50 latach Pomorze, Warmja i ziemia malborska wróciły do Polski, w wyniku nowych wojen, społeczeństwo tych ziem wyraźnie wówczas oświadczyło, że nie chce narzuconych rządów niemieckich i pragnie wrócić do Polski, a wolę tę stwierdziło, powstając zbrojnie przeciw swym dotychczasowym władcom. W ten sposób po latach wydał ostateczne piony Grunwald, bitwa, w której Polska odniosła zwycięstwo nad germańskim zalewem swych ziem.

Podobne było strategiczne położenie po 500 latach, gdy zaczęła się wojna światowa. Prusy Wschodnie i Pomorze znajdowały się we władaniu państwa niemieckiego, Królestwo Polskie, t. zw. Kongresówka, w ręku Rosjan. Mając od północy zagrożone ziemie polskie, musieli Rosjanie podjąć ofensywę na Prusy Wschodnie, jeżeli chcieli utrzymać tereny nad Wisłą w swym ręku. Decydowało o tem posiadanie Prus i Pomorza, stamtąd bowiem nieustannie groziła Niemcy uderzeniem na tyły Rosjan, odcięciem ich od posiadłości litewskich i ziem znanych dziś pod nazwą Kresów Wschodnich. Zachodzi też w prowadzeniu kampanji pewne podobieństwo strategiczne. Tak jak po Grunwaldzie miało miejsce niefortunne oblężenie Malborka, tak teraz po zwycięstwie rosyjskim pod Gąbinem, przyszły bitwy pod Tannenbergiem i na jeziorach mazurskich, gdzie natarcie rosyjskie zostało skruszone i odparte.

Nie można przecież z tych przesłanek wyciągać żadnych wniosków o odwecie, tak, jak to czynią Niemcy i jak zaznaczył Hindenburg w swych pamiętnikach. Tannenberg z r. 1914 nie mógł być żadnym odwetem za klęskę grunwaldzką z przed pół tysiąca lat. Inne były przesłanki polityczne, inne narody walczyły o inne cele. Niezawodnie Rzesza Niemiecka, a raczej królestwo pruskie, przejęło w pewnym sensie spadek po Krzyżakach i ich zabórczą politykę na terenie ziem polskich kontynuowało, ale Rosja nigdy nie wykonywała ani nie objęła polityczno-kulturalnego po Polsce dziedzictwa, a pod Tannenbergiem o inne cele stanęła na placu. Polska walczyła o swoje ziemie, o swój dostęp do morza, skąd ją, wykorzystując moment słabości, odparto, pragnęła odzyskać tereny, które na podstawie sfałszowanych dokumentów podstępnie jej zagrabiono. Walczyła o swe prawo do życia jako naród i o wyswobodzenie Polaków z pod obcej przemocy. To były przesłanki Grunwaldu. Chyba nie trzeba przekonywać, że z tem wszystkiem nie wspólnego nie miała Rosja, występując w 1914 r. do walki z Niemcami. Jedyne sam moment strategiczny — wstrzymanie naporu niemieckich wojsk na wschód — był wspólny w jednym i drugim wypadku. I tam i tu państwo, mające w ręku środkową Wisłę, musiało sobie torować drogę przez bastion forteczny, jakim dla Niemiec były Prusy Wschodnie. Ale na tem powierchownem, technicznie-wojskowym podobieństwie kończą się wszelkie analogie w tym sensie, w jakim chcieliby je po stronie niemieckiej wyciągać.

Nie idzie za tem, aby w ciągu półtysiąca lat przedzielonych bitwach, Polska nie odniosła korzyści — raz bezpośrednich, raz pośrednich. W r. 1410 rozgromiliśmy Zakon i złamaliśmy jego grzbiet dla nas potęgę. W r. 1914 spotkał ciężki cios Rosję, rozbioreczynie i bezprawną dzierżycielkę polskich ziem. Ironja losu, a jeszcze bardziej Nemezis dziejowa sprawiła, że jeden z naszych zabórców zadał ten cios drugiemu, że była to walka między ongi współnikami grabieży. Ale od takiej sytuacji do odwetu za Grunwald niema żadnej drogi.

Dr. Janusz Staszewski.

Poznań.

KIEDY BĘDZIEMY MIELI NOWĄ ORTOGRAFJĘ?

Kraków, 11 lipca

W odpowiedzi na powyższe pytanie najważniejszym jest to, że ortografia nie będzie n o w a — jak to się stało wiadomem. Ledwie trochę odnowiona i to niezawsze po myśli tych, którzy chcieli ją zreformować w duchu jak największych ułatwień dla analfabatów. A termin? Komitet ortograficzny, który zorganizowała Polska Akademia Umiejętności, odbył właśnie drugie posiedzenie (pierwsze mieliśmy w styczniu r. b.), rozegrał się w propozycjach komisji i postanowił następnę zwołać na koniec tego roku, z tem, że ma ono już być ostatniem. Więc jeszcze ze sześć miesięcy poczekamy, ale nie sądzę, aby się ktoś tem zbytnio niecierpliwił.

Tembardziej, że zmiany będą o wiele mniejsze, niż się zrazu wydawało ku przerażeniu ludzi, uważających język za coś więcej, niż kawałek drzewa, który można przycinać tak, jak się komuś podoba. Najważniejsze, co Komitet już teraz postanowił, jest pisanie np.: „dobrym synem” i „dobrym dzieckiem” zamiast rozróżniania „dobrym synem” i „dobrym dzieckiem”. Zatem, bez względu na rodzaj, wszędzie „y”, nigdzie „e”. Nie jest to nowe. W jednym z wydań szkolnej gramatyki Małeckiego z lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku, już tak było. Potem Małecki to przemienił, dzisiaj wracamy do jego punktu wyjścia. A jakby dla konsekwencji dodajemy, że ma się pisać nie „potem”, „ninie”, „szem” itd., ale „potym”, „ninię”, „szym” i nawet — „przedewszystkim” (!). To już dość pikantne. Dobrze, że chociaż nazwiska na „e” zostały ułaskawione i nie będzimy pisali „Lindym”, „Hersym”, ani „Bandtkim”, ale „Lindem”, „Hersem” i „Bandtkiem”.

LITERATURA

Nowy „Głos”. Ukazał się nr. 9 dwutygodnika „Głos”, który w części literacko-artystycznej przynosi szereg zajmujących pozycji. Znajdujemy w nim m. in. dalszy ciąg dramatu „Absalon”, pióra Stanisława Milaszewskiego, ocenę „Krzyża na rozdrożu” (tomik poezji p. Turkowskiego) przez p. C. Gólkowskiego, uwagi p. J. Bielawicza (Kraków) o nowej ortografji (por. nasz dzisiejszy list z Krakowa) i interesujące zaczyna się szkice krytyczno-literackie p. Aleksandra Rogalskiego p. t. „Demonizm u St. Przybyszewskiego”. Autor na wstępie rozróżnia sataizm od demonizmu. Ze satanizmem mamy do czynienia, gdy element nadprzyrodzoneści i ponadludzkości zła występuje na miejscu naczelne. Natomiast przy demnizmie, zło przyjmuje kształty i wymary ludzkie i w czynach ludzi ukrywa się jako ich sprężyna i źródło.

Rocznica Czechowa. Na 75-lecie urodzin Czechowa, przypadające w tym roku, urządziło państwowe Muzeum Literatury w Moskwie wielką wystawę wydań jego dzieł, rękopisów, rysunków, portretów itd.

Dodajmy, że co do „e” pamiętano o poetach i pozwolono im, dla rymu, cieszyć się „dzieckiem dobrem” (gdy np. zechcą je zrymować z „bobrem”). Myślę, że przyjmą to z uznaniem jako akt kurtuazji, chociaż przy dzisiejszych asonansach, które zastępują rymy, nie jest to znów koncesja praktycznie olbrzymia. Gdy się teraz „rymuje” np. „niebem — jestem”, albo „lawki — wydatki”, albo „Kopernika — poprzyetykał”, to łaskawe zezwolenie na: „dobrem dzieckiem” jest, jako licentia poetica, raczej naiwne.

Trzy bardzo przedtem gorące kwestje wychłodziły zupełnie, mianowicie „rz-ż”, „ch-h” i „u-ó”. Dwie pierwsze pisownie zostaną bez zmiany, a tylko rozstrzygnie się niektóre sporne wyrazy, np. „mrzonka”, „pasorzyt”, „puhar”, „puhacz” i parę innych. Więcej zachodu będzie z „u-ó”. W każdym razie już wiadomo, że mała noża będzie „nóżką”, nie „nużką”, taksamo „córka” „curką” nie zostanie, co najwyżej zmieni się coś około 8 wyrazów, np. z „ogórka” zrobi się „ogurek” i z „żórawia” „żuraw” (który już takim był, gdy szło o studnię, nie o ptaka). Ale to jeszcze nie uchwała komitetu, lecz propozycja komisji, więc niewiadomo. Kilka wyrazów czeka „dualizm” czy „dubletyzm”, np. równouprawnionym prawdopodobnie będzie „ból” z „bolem”, „bożnica” z „bóżnicą” i „sojka” z „sójką”. To ostatnie nawet odpowie dotychczasowemu zwyczajowi niższych klas szkolnych, że „sojka” jest to paszek, a „sójka” to kukaniec w bok, służący do załatwienia drobniejszych kwestyj spornych.

Nad temi i jeszcze innymi pozostałymi kwestjami będą obradowały wyznaczone przez Komitet komisje. Werydykt — za pół roku. K. R. T.

KRAJOZNAWSTWO

Będziemy mieli estetyczne schroniska. Z Warszawy donoszą nam (tw): Rozstrzygnięto konkurs na schroniska górskie i kajakowe, ogłoszony przez wydział turystyki w Ministerstwie Komunikacji. Rozdano dziesięć pierwszych nagród, siedem drugich i sześć trzecich. Przez wykonanie ich uzyskamy estetyczne, dobrze z krajobrazem łączące się schroniska, które nie będą szpecily pejzażu, ale go podniosą.

W następnym Dziale: JAK GRAMOFON UCZY FRANCUSKIEGO? (lekcja w szkole polskiej) — przez prof. Alfreda Jesionowskiego

Książki nadesłane
B. Tomaszewski: „Teoria Literatury. Poetyka”. Przekł. z rosyjskiego pod red. prof. dr. T. Grabowskiego. Poznań 1935. Nakł. Koła Polonistów S. U. P.

W Pałędziu pod Poznaniem istnieje duża ferma hodowlana amerykańskich bobrów, zwanych także nutrijami

Wizyta w hodowli bobrów

by skoczyć do ataku. Na szczęście wyskoczył z wybiegu nastawiony, niewiadomo bowiem, jak skończyłaby się ta nieproszona wizyta.

Otrzymałszy pożywienie, bobry biegają z nim często do wody, aby je tam umyć, o ile jest ono zanieczyszczone. Jak widać, bobry dbają więc bardzo o czystość spożywanego pokarmu. Skrom-

ność ich w odżywianiu jest nadzwyczajna. Latem wystarcza im zwykła trawa, nawet kwaśna, rośliny wodne, trzcina; w zimie: siano, ziemniaki, buraki pastewne i t. d. Nie wymagają też specjalnej pielęgnacji. Otwarty wybieg (względnie klatka) szeroki na 2 mtr, długi na 4 mtr o wysokość 90 cm. w zupełności im odpowiada. Muszą mieć w nim wodę w naczyniu (przekrojona i wpuszczona w wodę beczka) i legowisko (ma budka drewniana lub be-

hodowlany udął się znakomicie. Bobry okazały się mało wymagającymi, odpornymi na wszelkie epidemie, niewrażliwymi na zmiany temperatury (przy największym mrozie kąpa się godzinami) i bardzo płodne (rocznie dwa mioty po 4 — 10 sztuk).

Wszystkie bobry w Pałędziu mają tutaj swoje nazwy. Mamy więc Danusia, Longinusa, Jadwisię, Gizelę, Milutkiego, Haneczkę i t. d. Bóbr jest znakomitym pływakiem, a świetnym wprost nurkiem. Potrafi pół godziny nie wystawiać łba z wody. Ma on jednak słabo rozwinięty wzrok, co wynagradza mu pierwszorzędny słuch i powonienie.

Zdarzyło się — mówi p. Palacz — że bawiliśmy się z Jadwisią, gdy nagle nam uciekła. Okazało się, że wyczuła obcego człowieka.

Wobec tego, że w Polsce istnieje duże zapotrzebowanie na sztuki hodowlane, właściciel farmy zajmuje się tylko hodowlą bobrów, nie zaś wyprawą skórek.

Ośmiomiesięczna para hodowlana

Bóbr służy niczem pies

przyczem są tak dobrze rozwinięte, że zaraz po ujrzeniu światła dziennego młody taki bobrek idzie już nawet do bardzo zimnej kąpieli. Ostra sierść, która bobry pokryte są zwierzcem, usuwa się przy wyprawie futer, zachowując na skórcie jedynie spodni, miękki puszek.

Futerko dobre (brunatne) daje bóbr już po roku. Skórki bobrowe są w szczególniejszej cenie. Jedna np. skromnie licząc, kosztuje 50 zł, futro zaś damskie z tych skórek waha się od 3 — 3 i pół tysiąca złotych.

Można korzystać i z mięsa, przypominającego w smaku zającą. Szczególnie smakowite mają być podobno zupa... z ogona i wątróbka. Utrzymanie starego bobra wynosi rocznie 6 zł, młodego 4 zł, a więc koszt utrzymania minimalny, korzyści zaś wielkie.

Zainteresowanie krajową hodowlą bobrową coraz więcej wzrasta, szczególnie wśród obywatelstwa kresów wschodnich. Ciekawe, że pewien procent zainteresowanych hodowlą stanowią bezrobotni inżynierowie, którzy z braku pracy chwytają się tego łatwego, względnie rentownego zajęcia. Jeśli się uwzględni, że na zakup skórek (często imitacji) wydaćmy rocznie poważne sumy pieniędzy, to dążeniem naszym winien być tak wielki rozwój krajowej hodowli zwierząt futerkowych, aby mogła ona zaspokoić potrzeby rynku wewnętrznego. W kraju pozostają wówczas olbrzymie sumy, liczne zaś rodziny znajdą zatrudnienie i godziwy zarobek w nowym źródle dochodu. (sk)

Mało osób wie zapewne, że w Pałędziu pod Poznaniem — w odległości 12 km od miasta — mamy na większą skalę hodowlę amerykańskich bobrów błotnych, zwanych inaczej nutrijami.

Jest to pierwsza i jedyna, zdaje się, w Wielkopolsce i na Pomorzu tego rodzaju hodowla. Założył ją p. Ludwik Palacz, z zawodu rolnik, który przekonawszy się o niedochodowości w dzisiejszych czasach roli, przerzucił się w 1930 roku na hodowlę bobrów. I dziś nie żałuje tego, pozwala mu ona bowiem znośnie żyć.

Do farmy przybyliśmy w porze popołudniowej, a więc w czasie, kiedy bobry (jest ich tutaj 70 sztuk) wychodzą ze swych legowisk na żer. Właściciela hodowli nie trzeba było szukać, karmi wraz z małżonką zwierzęta. Wyjaśniamy krótko cel naszej wizyty i za chwilę wiedzamy już urządzenie.

Urządzenie farmy składa się z 24 wybiegów (zagrody), położonych nad rowem z wodą zasilaną z pobliskiego stawu. Prawie w każdym wybiegu widzimy po kilka bobrów. W jednym tylko jest ich kilkanaście.

To młode, odłączone od swych matek.

Bobry są tak oswojone, że jedzą z ręki i rzadko który przeleknie się przybysza. Bóbr jednak, jeśli się przestraszy, umyka czempredzej do swego legowiska. Ten i ów podchodzi nawet do ogrodzenia, wspina się na nie, lub staje na dwóch łapkach niczym pies i czeka na pożywienie, ukazując wystające na zewnątrz czerwone długie kły. Ko-

ność ich w odżywianiu jest nadzwyczajna. Latem wystarcza im zwykła trawa, nawet kwaśna, rośliny wodne, trzcina; w zimie: siano, ziemniaki, buraki pastewne i t. d. Nie wymagają też specjalnej pielęgnacji. Otwarty wybieg (względnie klatka) szeroki na 2 mtr, długi na 4 mtr o wysokość 90 cm. w zupełności im odpowiada. Muszą mieć w nim wodę w naczyniu (przekrojona i wpuszczona w wodę beczka) i legowisko (ma budka drewniana lub be-

HODOWLA BOBRÓW W PAŁĘDZIU POD POZNANIEM

Na lewo widok domu mieszkalnego i części zagród dla bobrów; w środku pp. Palaczowie z ulubienicą „Jadwisią”; na prawo u góry bobry spożywają obiady.

tonowa) z korytarzem, zrobionym z rury drenowej. Oto wszystko, aby bóbr czuł się dobrze.

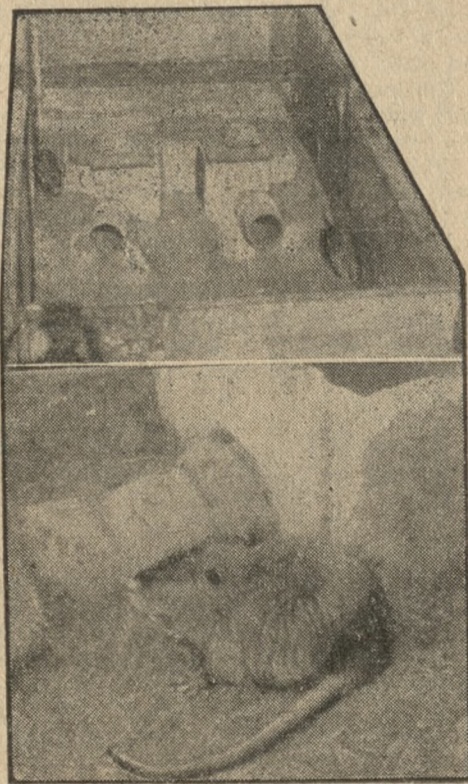
— A może pan chciałby zobaczyć z bliska bobra, co? — zapytuje informator.

— Ależ i owszem — odpowiadam.

Za chwilę mam przed sobą Jadwisię (faworytkę państwa P.). To zwierzątko brunatne wygląda jak wielki szczur, ale nie jest jednak tak niemile, jakby się to na pierwszy rzut oka wydawało. Zwracają uwagę dwa wystające nazewnierz czerwone kły i sutki, umieszczone na grzbiecie, ułatwiające odżywianie potomstwa podczas pływania matki na wodzie. Jadwisia ponoć najbardziej „fotogeniczna”, poszła już do swego władcy Champenois, my tymczasem informujemy się dalej, spoglądając od czasu do czasu na borujące w wodzie zwierzątka.

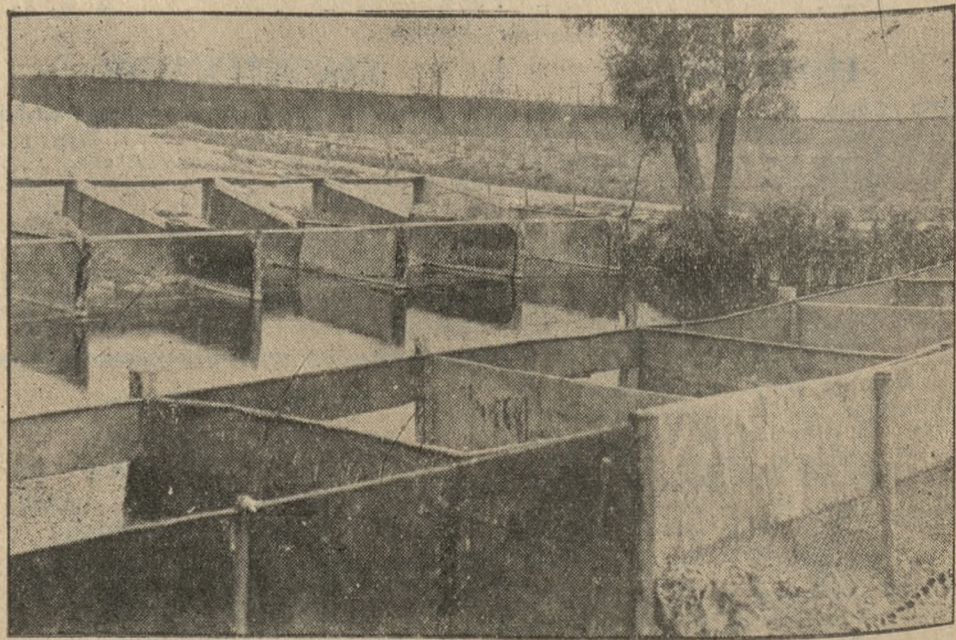
Jak się okazuje, ród bobrów podpoznańskich wywodzi się z Ameryki, gdzie od kilku lat (1928 r.) zaczęto hodować te zwierzęta. Przyczyną hodowli w Ameryce była konieczność ochrony bobrów przed kompletnym ich wyniszczeniem wskutek wielkiego zapotrzebowania na skórki bobrowe. Eksperyment

zdolna już do rozplodu, sprzedawana jest po 200 — 250 złotych. Młode bobry przychodzą na świat po 135 dniach,

U góry: wnętrze wybiegu (zagrody); u dołu: bóbr przy rurze, łączącej się z jego legowiskiem.

rzystając z oswojenia zwierząt, jeden z nas przedostaje się za siatkę i próbuje zrobić zdjęcie zbliżenie. Ten krok (Gizela (nazwa bobra) uważa śnać za nieprzyjazny, bo podbiega do ogrodzenia,

Ogólny widok zagród dla bobrów w Pałędziu

RUCH MŁODYCH

Górale w służbie idei narodu

Zakopane, w lipcu

Dzień 7 lipca był nie tylko uroczystym dniem poświęcenia sztandaru zakopiańskiego obwodu Stronnictwa Narodowego, lecz także i dniem przeglądu sił tego obozu na terenie Podhala.

Ze siły te rosną i tężeją, dowodem niech będzie liczba około 400 ludzi, licząc członków oraz sympatyków, jaka zebrała się na tej uroczystości mimo piętrzących się przeszkód w doprowadzeniu jej do skutku.

Pierwszą przeszkodą była zwłoka w odpowiedzi miejscowego proboszcza co do pozwolenia Kurji Biskupiej na dokonanie aktu poświęcenia sztandaru w parafjalnym kościele. Jaką na zwłokę tę złożyły się okoliczności i przyczyny, tego ze zrozumiałych względów roztrząsać nie będziemy. Ostatecznie odpowiedź była pozytywna, choć nadeszła niemal w ostatniej chwili. Niepewność jednak wpłynęła niewątpliwie na pewne zmniejszenie ilości obecnych, gdyż ostatnie wieści o niej rozszły się po okolicy i niejednego wstrzymały od przybycia; zwłaszcza że ranek wróżył deszcz i niepogodę. W przeciwnym razie należałoby do cyfry obecnych doliczyć jeszcze z półtorej setki lub więcej. Drugą przeszkodą w przeprowadzeniu zamierzonego programu uroczystości była niemożność uzyskania na tak liczne zebranie większego lokalu. Z dwóch dużych sal „Morskie Oko” nie dawało długo zdecydowanej odpowiedzi, wreszcie brzmiała ona odmownie, rzekomo „z powodu remontu”. Rzecz ciekawa jednak, że przed trzema dniami w sali tej był koncert żydowskiego chóru Arjana, a obecnie, gdy uroczystość narodowa jest już poza nami, sala M. Oka jest już do dyspozycji, a śladów remontu, którego tam w pełni sezonu nigdy się nie dokonuje, zresztą, jakoś nikt nie zauważył. Drugą salą „Sokoła” przed kilkoma dniami stała gościnnie otworem dla zebrania socjalistów P. P. S., lecz dla narodowców wrota jej były zamknięte; zaś jedynym chyba argumentem zarządu Tow. Gimnastycznego „Sokół” była „obawa narażania się”.

Zebranie zatem odbyło się w lokalu Koła Zakop. Stronnictwa, nie mogąc naturalnie wszystkich pomieścić, lecz nie zmniejszając bynajmniej uroczystego nastroju, przeciwnie, czyniąc go bardziej ciepłym i gościnnym. Płynący z wozbranych serc okrzyk na chwałę przyszłości prawdziwie wolnej

Rzeczypospolitej Polskiej i gorąca pieśń narodowa wybiegła daleko poza skromne mury siedziby Koła Zakop., odbijając się o podnóża Tatr i płynąc ku okolicznym miejscowościom, reprezentowanym przez obecnych na sali. I tak przybyli tu mieszkańcy wsi: No-

zebraniu, otwartem przez prezesa Koła dr. Pankę, przedstawiło słuchaczom obraz dzisiejszych stosunków w Polsce w sposób jasny i przekonujący. Dalej przemawiali delegat z Warszawy Jelonkiewicz; z Krakowa Bielatowicz; z Poznania redaktor „Orędownika” p.

Czołgo pochodu Stronnictwa Narod. w Zakopanem w dniu 7 b. m. z p. Kamińskim.

we Bystre, Małe Ciche, Stasikówka, Leszczyny, Leśnica, Zab, Gliczarów i wiele innych. Nie przeszkodziło uroczystości ani zjawienie się przedstawicieli policji i kontrola legitymacji członkowskich, ani rozperzenie pochodu i nakaz usuwania ubiorów, wyróżniających członków poczty sztandaru, ani wyżej wymienione utrudnienia, zmierzające do zniechęcenia lub zdezorientowania uczestników, a zawrócenia z drogi sympatyków. Pamiętny dla nich poranek upłynął na pokrzepianiu serc tej części ludności, która czuje się odepchniętą od wpływu i udziału w budowie przyszłości ojczyzny.

Przemówienie posła Petryckiego na

Trella, następnie kierownik obwodowy Zakopanego p. Kamiński i p. Bałabuszyński, wreszcie p. Wnuk urozmaicił zebranie piękną deklamacją wiersza Kasprowicza, a kilkoletnia recytorka, mała Winiarska, dziecięcym głosem utrwaliła w umysłach obecnych, że: „Polska — to wielka rzecz”. Po udekorowaniu zasłużonych członków obwodu z wsi okolicznych, przeważnie górali, „Miecznikiem Chrobrego” i odśpiewaniu hymnu zebrani rozeszli się do swych rozległych po okolicy siedzib, unosząc ze sobą wskazówki działania na dalszą drogę życiową w obecnych doniosłych dla naszego państwa chwilach.

J. ROGUSKA-CYBULSKA

Zjazd powiatowy delegatów Stronnictwa Narodowego w Szamotułach

Obrazy narodowych radnych gromadzkich, gminnych, członków rad miejskich i rady powiatowej

W dniu 7. bm. odbył się w hotelu Eldorado w Szamotułach powiatowy zjazd delegatów Stronnictwa Narodowego, na który przybyli delegaci z 30 placówek w liczbie 100. Zjazd zajął instruktor wojewódzki kolega Jeske z Poznania, witając posła dr. Wróbla, koleżanki i kolegów. Po odśpiewaniu Pieśni Bojowej powołano na przewodniczącego kolegę Janiszewskiego z Braszewa, do pióra kolegę Bartuscha z Wronek, poczem zabrał głos instruktor wojewódzki kol. Jeske, przedstawiając obecnym program organizacyjny Stronnictwa Narodowego. Sprawozdanie z działalności sekretariatu powiatowego zdał kol. Kieraj. Następnie przystąpiono do wyboru nowej rady powiatowej, w skład której weszli kol. Janiszewski Henryk — Braszewo, jako kierownik powiat., Biały Michał, Wilczyzna zast. kierownika, Kieraj Ludwik sekretarz, Graszewicz Antoni, referent finansowo-gospodarczy, Górczak Tadeusz — Duszniki, referent wyszkolenia, Frankówna Prakseida, referentka spraw żeńskich. Dalej weszli do rady powiatowej kol. Bartusch Klemens z Wronek, Blajek Kazimierz z Wróblewa i Bartuszewski Leon z Niewierza. Nowy kierownik zachecał wszystkich do czynnej i aktywnej pracy. Następnie odbyło się pod przewodnictwem kol. dyr. Sokolowskiego wspólne zebranie z udziałem narodowych radnych z

następujących gmin: Binino, Braszewo, Duszniki, Jastrów, Jaryszewo, Kaźmierz, Koźmin, Koźle, Lubowo, Młynkowo, Nosalewo, Nojowo, Niewierz, Obrowo, Orliczko, Obrzycko, Ostrobróg, Otorowo, Orle, Podrzewie, Piotrowo, Pamiątkowo, Samoleż, Szopanowo, Szamotuły, Wielonek, Wilczyzna, Wróblewo, Wronki, Zajaczkowo, Zielona Góra i Biezdrowo. Obszerny referat ideowy wygłosił kol. poseł dr. Wróbel. Kol. mag. Matuszewski z Poznania referował ustawę o samorządach terytorjalnych, stanowisko prawne samorządów oraz prawo budżetowe. W obszernej i rzeczowej dyskusji zabierali licznie głos koledzy radni, którym wyjaśnień udzielał kol. referent. O konieczności utworzenia w poszczególnych gminach radzieckich klubów narodowych świadczy fakt wielkiego zainteresowania się obradami kolegów radnych. W sprawach samorządowych udziela członkom klubów narodowych porad kol. mecenas dr. Stanisław Celichowski z Poznania. Po okrzykach na cześć przywódcy ruchu narodowego Romana Dmowskiego i odśpiewaniu hymnu Młodych zakończono kilkogodzinne obrady, które miały przebieg bardzo poważny i rzeczowy. Po przerwie obiadowej odbyła się odprawa dla kierowników wszystkich placówek.

SC.

Wielkopolska południowa ciągle naprzód!

— **KEPNO.** Dnia 10. 6. 35. odbyło się zebranie Wydziału Młodych S. N. w Słupi pod Kepnem. Zebranie zostało zwołane na godz. 3 po poł., lecz przybyła policja rozkazała zebranie rozwiązać. Po 30 minutach zwołano ponownie zebranie przy udziale członków z sąsiednich placówek oraz zaproszonych gości w liczbie 120 osób. Słowo wstępne wygłosił kol. Weigel z Kepna, następnie przystąpiono do dekoracji **miecznikami. Dekorowanych zostało 20 ko-**

legów. Po dekoracji zabrał głos kol. Berski z Kepna omawiając kwestję żydowską w Polsce. Ponownie jeszcze zabrał głos kol. Weigel, omawiając program pracy w S. N. i pracę każdego członka Wydz. Młod. S. N. W imieniu placówki Baranów, pow. Kepno, złożył kol. Kosik placówce Słupi życzenia dalszego rozwoju dla dobra Wielkiej Polski. Na zakończenie przemówił kierownik placówki Słupi kol. Kazimierz Busko, składając podziękowanie za liczne

przybycie gości i kolegów; wzniosłszy okrzyk na cześć Obozu Narodowego oraz wodza ruchu narodowego Romana Dmowskiego zebranie zakończył. Następnie odśpiewano hymn Młodych. Po zebraniu zrobiono wspólną fotografię.

— **LESZNO.** Dnia 5 maja b. r. odbyła się odprawa kierowników placówek. Obecnych 41 kierowników z poszczególnych placówek.

— Dnia 9 maja b. r. odbyło się zebranie Wydziału Młodych S. N. Przemawiali koledzy z kier. rejonowego.

— Dnia 12 maja b. r. odbyło się zebranie sekcji żeńskiej Wydziału Młodych S. N. Zebranie zajął kol. kier. Skórka, poczem odlała głos delegatce z Poznania kol. Wawrzyniakównie. W samej dyskusji koleżanki poruszały sprawy polityczne, jak i organizacyjne.

— Dnia 13 maja b. r. odbyło się zebranie grupy referentów. Przemawiali kol. Sternalówna, Mackowiak, w dyskusji zabierali głos koledzy z powiatu.

— Rydzyna. Dnia 2 maja b. r. odbyło się zebranie Wydziału Młodych S. N. Przemawiał delegat z kier. rej. Obecnych przeszło 120 członków. Zebraniu przewodniczył kol. Marciniak.

— Dąbcze. Dnia 2 maja b. r. odbyło się zebranie Wydziału Młodych S. N. Przemawiał delegat z kier. rejonowego z Leszna. Przewodniczył kol. Homski.

— Moraczewo. Dnia 5 maja b. r. odbyło się zebranie Wydziału Młodych S. N. Przemawiali delegaci z kierownictwa rejonowego.

— Kąkolewo. Dnia 5 maja b. r. odbyło się zebranie Wydziału Młodych S. N. Przemawiał kol. Welz z Osieczny oraz kol. Beuge, również z Osieczny.

— Wilkowie. W dniu 5 maja b. r. odbyło się zebranie Wydziału Młodych. Przemawiał kol. Stróżyk z Leszna.

— **SMIGIEL.** Dnia 1. 6. odbył się kurs grupy referentów w Smiglu pod kierownictwem kol. Piotrowskiego.

Dnia 2. 6. odbyły się zebrania Młodych S. N. w Czaczcu, gdzie przemawiał kol. Kutzner z Robaczyny; w Dłużnie, gdzie przemawiał i dokonał dekoracji nowych członków kol. kier. pow. Feglarski oraz w Widziszewie zebranie połączone z dekoracją, na którym przemawiali koledzy ze Smigla i Kościana.

Dnia 3. 6. odbyło się zebranie wydziału żeńskiego Młodych w Smiglu. Przemawiała kol. Ratajczakówna.

Dnia 5. 6. odbyło się zebranie Młodych S. N. w Poladowie. Przemawiali: koledzy Załwariński i Nowak.

Dnia 9. 6. odbyło się zebranie Młodych w Machcinie, na którym przemawiał kol. ref. pow. Wałkowski z Koszanowa.

Dnia 12. 6. odbyło się zebranie S. N. w Smiglu. Przemawiał kol. Kozak z Kluczewa.

Dnia 12. 6. odbyło się zebranie S. N. w Czempiniu, gdzie przemawiał kol. Kutzner.

Dnia 13. 6. odbyło się zebranie Młodych S. N. w Borku. Przemawiał kol. Nowak.

Dnia 15. 6. w Smiglu odbył się kurs grupy referentów z powiatu pod przewodnictwem kol. mgr. Gronowskiego.

Dnia 16. 6. odbyło się zebranie, połączone z dekoracją w Splawiu. Przemawiali koledzy: Kutzner i Feglarski. — Tegoż dnia odbyło się zebranie obwodowe w Sierpowie przy obecności 230 członków. Przemawiali koledzy: Drożdżyński, Piotrowski i Wałkowski.

Dnia 22. 6. o godz. 20 w Smiglu odbyła się odprawa kierowników z powiatu, na której przemawiali kol. prezes S. N. dr. Zenkeler, kol. kier. Feglarski i mgr. Gronowski.

Dnia 23. 6. odbyło się w powiecie kościańskim 36 zebranie protestacyjnych przeciwko nowej ordynacji do Sejmu i Senatu. Dnia 28. 6. w Smiglu odbył się kurs grupy referentów z powiatu smigieńskiego pod kierownictwem kol. Duchinińskiego.

Dnia 29. 6. w Wilkowie Polskiem odbyło się zebranie, na którym przemawiał kol. kier. rej. Feglarski.

Dnia 1 lipca 1935 r. o godz. 12.30 został osadzony w areszcie kol. kier. rej. Feglarski ze Smigla za urządzenie w dniu 19. 8. 34 r. zebrania powiatowego S. N. Kol. Feglarski został ukarany przez starostę pow. kościańskiego grzywną 500 zł względnie aresztem 6 tygodni. Sąd okręgowy w Poznaniu wyrok zatwierdził.

Oczywiście biedny szewc, a wzór narodowca i kierownika kol. kier. rej. Feglarski musiał wybrać areszt.

Zresztą teren pow. kościańskiego jest znany z trudności w pracy. Mimo to należy do najlepszych i ciągle się rozwija dzięki temu że kol. Feglarski i mgr. Gronowski wychowali sobie potężne zespoły instruktorskie, pełne zapału i bezgranicznego wprost poświęcenia.

O ŻYCIU I PRACY MŁODEGO POKOLENIA NARODOWEGO INFORMUJE TYGODNIK

„WIELKA POLSKA“
ADRES: POZNAŃ, ŚW. MARCIN 65.
PRENUMERATA MIESIĘCZNA 35 gr.
KWARTALNA 1 zł.

800-letnie opactwa Cystersów w Heiligenkreutz (Dolna Austria) przypada w tym miesiącu. Zdjęcie nasze przedstawia piękne wnętrza wspaniałej biblioteki opactwa, posiadającej około 30 tysięcy drogocennych dzieł.

Pacjent z pokoju nr. 13

Osobliwy zabieg, dzięki któremu chory odzyskał zdrowie

Doktor Bellardi jest lekarzem w małym miasteczku południowej Italii. Siwowłosy eskulap, o rumianem obliczu i żywych czarnych oczach, codziennie zachodzi do zacisznej osterji, którą nazywa „swoją”, i tam delektuje się specjalnie dla niego przechowywaną „kapką”. Gdy pewnego wieczora — opowiada Paolo Richer — spotkałem się z nim w tej sympatycznej oberży, doktor Bellardi był jakiś przygnębiony i nieswoj. Powrócił był właśnie ze szpitala, gdzie miał beznadziejnie chorego pacjenta.

„Jest rzeczą niesłuszną — rzekł, wychylając lampkę wina — że lekarz nie ma prawa skrócenia cierpienia człowieka, który uratowany już być nie może!”

„Nawet, gdyby prawo takie posiadał — odparłem — musiałby istnieć wyższy autorytet, decydujący ostatecznie o życiu lub śmierci istoty ludzkiej.”

Doktor zamyślił się chwilę, poczem rzekł: „Wyższy autorytet? Ma pan słusność; opowiem panu przy tej sposobności pewne zdarzenie, kiedy właśnie taki autorytet odegrał decydującą rolę.

Było to w ostatnim roku wojny. Pełniłem służbę w lazarecie na froncie nad rzeką Piave. Wśród rannych znajdował się pacjent, przyczyniający nam szczególnie dużo kłopotu. Chory zajmował pokój nr. 13. Ironja losu chciała, że prawie żaden z pacjentów, zajmujących koło no to izbę, żywy z niej już nie wychodził. Wspomniany ranny, plutonowy strzelcowa alpejskich, otrzymał postrzał w głowę. Dokonaliśmy na nim ciężkiej operacji, zabezpieczając czaszkę srebrną płytką. Nieboraż pozostawał jednak sparaliżowany na całym ciele. Aczkolwiek przytomny, nie był on w stanie przemówić słowa. Oczy miał szeroko rozwarte, niby zastygłe w przerażeniu. Podziwialiśmy odporność jego organizmu i nazywali go „nieśmiertelnym z nr. 13.”

Pewnego dnia przybył na inspekcję naczelny lekarz sztabowy. Wysoki ten nasz przełożony, już zewnętrznym swym wyglądem w budził uczucie niesamowitego strachu i lęku. Był to rosły i silny mężczyzna o olbrzymiej czarnej brodzie i głośnym tubalnym głosie. Gdy, krocząc przez salę, wydawał gromkie rozkazy — bledli lekarze, truchleli sanitariusze, a przerażeni pacjenci chowali głowy pod koldry. Zainteresował go szczególnie chory z izby nr. 13, którego dokładnie zbadał. Po skończonej inspekcji, szef rozkazał pacjentowi tego przeniesienie do sali operacyjnej. Salę musieli wszyscy opuścić, za wyjątkiem mnie, któremu groźny przełożony kazał sobie asystować.

„Stań pan przy drzwiach!” — zawołał, spoglądając na mnie ponuro.

Posłusznie spełniłem rozkaz, przyciem w oczach „Naczelnego” wyczytałem jakiś niezłomny postanowienie... Z założonymi rękoma stał on u nóg noszy, przesywając wzrokiem leżącą przed nim ofiarę. Po chwili rzekł do mnie: „Doktorze Bellardi! Czy zdaniem pana, człowiek ten jest beznadziejnie sparaliżowany?”

„Tak jest, panie generale!” — odpowiedziałem.

„Takie jest i moje zdanie — kontynuował general — wobec czego postanowiłem położyć kres jego cierpieniom. Sądzę, że pan nie ma obiekcji przeciw takiemu załatwieniu sprawy, panie doktorze Bellardi?”

Słowami temi byłem tak zaskoczony, że dopiero po pewnej chwili zdołałem wybełkotać: „Ależ, panie generale! To byłoby przecież morderstwo!”

Jednocześnie uprzytomniłem sobie fakt, że „delikwent” pojmował każde słowo i że w tej chwili musiał przechodzić piękne męki. Atoli przeciwdziałać już nic nie mogłem, bo w tymże momencie general dobył błyskawicznie rewolwer — wpa-

lił. Jednocześnie z hukiem strzału, rozległ się niesamowity krzyk chorego, krzyk, jakiego nie wydała dotąd pewnie żadna ludzka istota. I w chwili potem, stała się rzecz niebywała: oto beżwładny kaleka upiósł się nagle na posłaniu, odrzucił gwałtownym ruchem koldrę i, wyskoczywszy z noszy, eusem ściganego zwierzęcia dopadł drzwi i — umknął.

Oniem'aly ze zdumienia, patrzyłem na „Naczelnego”. Ten, uśmiechając się, schował rewolwer, poczem rzekł: „Postawiłem dobrą diagnozę, panie doktorze Bellardi. To był typowy wypadek histerycznego porażenia z którego pacjenta całkowicie wyleczym, stosując ten trochę... niezwykle zabieg i strzelając — ślepym nabojem!”

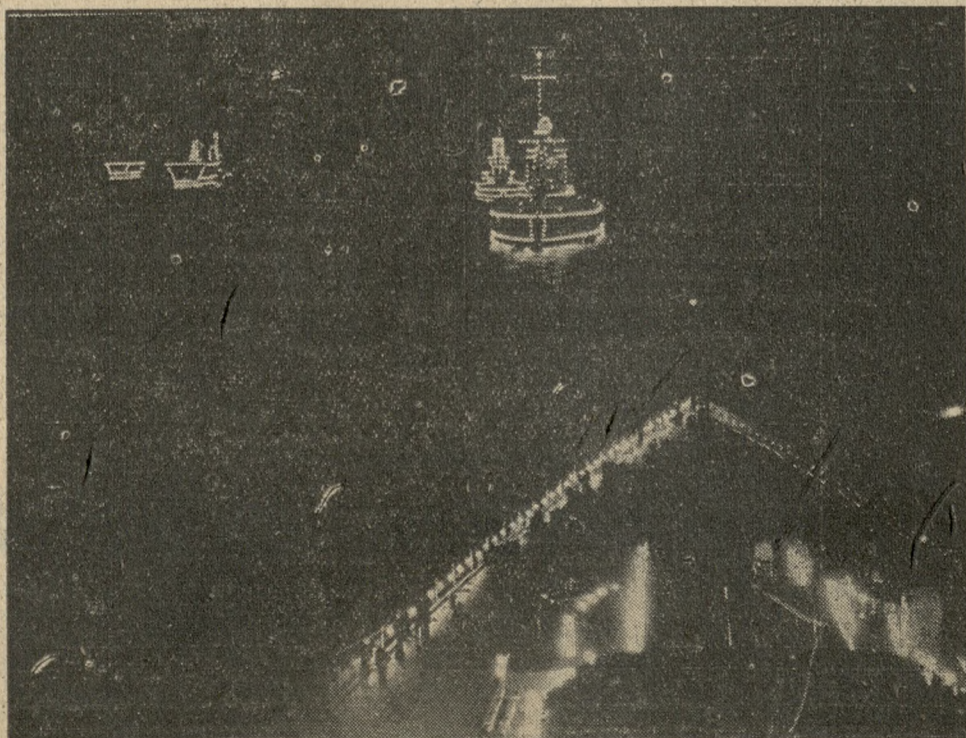
— I czy chory z pokoju nr. 13 rzeczywiście odzyskał zupełne zdrowie? — zapytałem zaciękawiony.

— Pacjent został istotnie całkowicie wyleczony i obecnie zarobkuje niezgorzej, prowadząc tę oto osterję, którą — do spółki z „Naczelnym” sfinansowaliśmy. Należała mu się ta nagroda za dzielność żołnierską i torturę „egzekucyjną”, która mu zresztą — wyszła na zdrowie! Kr.

Romans Maharadży

Maharadża Dewasu, w Indiach Środkowych, uciekł ze swej rezydencji w towarzystwie młodej pięknej bajaderki. Historia ta brzmi jak bajka z 1001 nocy. Liczący obecnie 60 lat maharadża Tukoji Rao Puar otrzymał w prezencie od jednego ze swoich przyjaciół, a było to pięć lat temu, piękną tancerkę 16-letnią Janki. Maharadża zakochał się odrazu w Janki, stała się ona jego faworytką i zyskała z czasem takie wpływy i władzę, że bez niej nie mógł władca żadnej decyzji.

Tancerka faworytowała przyjaciół, prześladowała wrogów, a w kraju panowało wzburzenie. Wówczas to powziął następcą tronu, Vikram Sing i jego żona Jona, 16-letnia księżniczka Indore, przeprowadzić zamach stanu i uwolnić kraj od tancerki. W plan zamachu wzięto kilku wyższych urzędników i dworzan. Zdawało się już, iż plan dojdzie do skutku, gdy tymczasem na kilka godzin przed jego wykonaniem uprzedzono faworytkę.

W porcie angielskim nocą podczas iluminacji angielskie białków wojennych. Oryginalne zdjęcie.

Z cyklu: „Woda”. (II.)

Crawl.

Samolot i parowiec
w jednym człowieku zakłęte:
ramiona — orzechowe śmigła,
nogi — śruba okrętu.

Pod siłą stanowczych ruchów
woda się kłębi i pluska;
miarowo chwytają powietrze
okrągłe, rybnie usta.

Szarpią się chmur refleksy,
choć chmury płyną po niebie;
pruje się jasne fale
i rzuca skłębione za siebie

Pełzając piersią po wodzie,
chyżo się naprzód wali.
Jest w tem dziki egzotyzm
czarnych wybrzeży Australji

Odpooczynek.

Leżę plecami na wodzie
w rozbracie z wszelką potrzebą;
nade mną jest tylko słońce
i wiekie, łagodne niebo.

Głębokość — 10 metrów
lecz wcale się nie ma strachu:
leżę wygodnie na wodnym
dziesięciometrowym dachu.

Wynurzam z wody do słońca
uszcześliwioną minę.
Bo miękki jest i wygodny
ten wodny odpooczynek.

Choć leżę w tym głębokim,
płynnym aksamicie —
zatapiam się nie w wodzie,
nie w chłodzie, lecz... w błękitcie.
LEONARD TURKOWSKI.

Zemsta jej była straszna: księcia i księżniczkę Indore osadzono w lochu podziemnym, a dzieci ich uratował przed zamordowaniem jakiś kapłan bramini, który wywiózł je w przebraniu do księstwa Indore.

Gdy się dowiedziała o tem faworyta, złapano bramina po jego powrocie z Indory i ucięto mu głowę, wszystkich zaś domniemanych i prawdziwych uczestników zamachu wsadzono do więzienia.

Spokój nie zapanował jednak w kraju, cudem tylko uniknęła Janki dwóch zamachów na swoje życie. Wobec tego faworyta zdecydowała się na ucieczkę z kraju i udało się jej skłonić maharadżę do wspólnej podróży. Ucieczka odbyła się w aeroplanie. Wylądowali zaś uciekinierzy w francuskim Pondichery. Tu dogoniła ich depeza od wiekróla Indji, który zagroził maharadży pozbawieniem go praw dziedzicznych do tronu, o ile nie wyrzeknie się tancerki. Odpowiedź maharadży brzmiała: „Milsza mi jest Janki, niż wszystkie trony świata”. M. K.

Góra akt i to wszystko

Sledztwo pierwiastkowe w sprawie Stawiskiego zostało ukończone. Sam proces rozpoczął się, jak przypuszczają, w początkach października. Można już zgóry wyrazić kondolencję sędziom i adwokatom, którzy będą mieli do czynienia z tą monstrualną sprawą. Będą oni mieli nielada zadanie zapoznania się z górami napisanego papieru. Akta sprawy obejmują ni mniej, ni więcej 30 tomów, liczących „tylko” 25.044 stronic. Sparządzenie kopji aktu oskarżenia dla adwokata oskarżonego Tissiera kosztowało aż 22.539 franków. Można więc sobie wyobrazić, ile czasu i pieniędzy pochłonie ta sprawa, której wynik zresztą jest bardzo wątpliwy, jeśli chodzi o wyjaśnienie najciemniejszych stron niebywalej afery.

Zdała od niepokojów ojczyzny. Cesarz Abisynji wysłał do Londynu dr Martina w ważnej misji dyplomatycznej. Dyplomata abisynjski zabrał z sobą czwórkę swych dzieci i pozostawił je w Londynie na cały czas niepewnej sytuacji w Abisynji.

Też zabawa...

Już to trzeba przyznać Anglikom, że umieją uprzyjemnić sobie życie towarzyskie, wymyślając stale mniej więcej zabawne atrakcje. Jedną z takich zabaw odbyła się przed paru dniami w Londynie, pod hasłem: kto najdłużej palić będzie fajkę?

Każdy z fajkarzy otrzymał pewną ilość tytoniu i trzy zapalki. Zadanie fajkarza polegało na tem, żeby jak najoszczędniej obchodzić się z tym materiałem i ani na chwilę nie przestać palić. Pierwszym współzawodnikiem, który odpadł, była pewna starsza dama. Zwycięzcą okazał się lekarz, który jedną fajeczkę potrafił ciągnąć trzy kwadransy. W nagrodę otrzymał on zbiór kosztownych 12 fajek. S. F.

Uprzejmość.

— ...no i wtedy ja mu mówię: Mój panie, w moich oczach jesteś pan osłem i świnią, powtarzam to panu...

— Słuchajże, pocóż ty właściwie takim bydłakowi mówiłeś „panie”?

— No wiesz, grzecznym ja pozostaję zawsze...

ROZUM I SZCZĘŚCIE.

O wartości człowieka opinia sądzi według jego powodzenia w życiu. Gdy się komuś udaje, mówią o nim, że jest mądry i dobry, o pechowcu zaś mówią, że jest głupi i zły. Niewiadomo, czy to słuszny pogląd, ale bardzo często w najczerniejszych okolicznościach życia z nim się spotykamy.

Pewien jegomość, który niedawno stracił na wielkim przedsięwzięciu, westchnął melancholijnie:

— Gdybym był taki mądry w chwilę rozpoczęcia interesu — powiedział — jak moja żona jest mądra, gdy mi się interes nie uda, byłbym najbogatszym człowiekiem w Polsce.

Trzeba jednak zauważyć, że o powodzeniu stanowi nie tylko sama mądrość, lecz też ta odrobina szczęścia, które brak czyni życie ciężkim nawet geniuszowi. Każdemu w życiu szczęście się często uśmiecha, nie każdy jednak potrafi je wyzyskać, a często nawet nie umie go wypróbować. Najłatwiej zaś wypróbować swe szczęście, grając na Loterii Państwowej; posiadanie losu otwiera przed nami mnóstwo możliwości, a gdy się nam uda wygrać, to wzbudzimy podziw nawet we własnej żonie.

Sposobność nadarzy się wkrótce, gdyż 16 bm rozpoczyna się ciągnięcie II klasy 33 Loterii.

ZLOT HARCERSTWA W SPALE

TRANSMISJA UROCZYSTOŚCI HARCERSKICH W DN. 14. VII GODZ. 10.00

Uciekamy z miasta

Upał w mieście jest taki, że ludzkie pojęcie przechodzi. Słowem, wprost parzy. Jesteśmy zatem latem uciekamy z miasta, to nie przez komornikiem, ani gorzej jeszcze, sekwestratorem, bo to daremny trud. Ci nas zawsze dogonią i wszędzie. Choćbyś się schował w jakim takim miejscu na nasychnych półkulach ziemskich. Jedynie chyba w stratosferze byłoby nieco spokoju...

Wczas upału natura - matka ciągnie człowieka do lasu albo nad wodę. Po słońcu, powietrze i ewentualne miłosne upojenia. Wreszcie po tę wodę, względnie wprost na wodę. Jak kto woli i jak lubi.

Najtrudniej w wyborze ma, bądź co bądź, pan Winciołek. Gdyby był sam, puściłby się niechybnie w siną dal, ale ta luba a hałaśliwa rodzinka z krzykliwą Wikicią-malżonką na czele, trzymają się Winciołka jak nieszczęście. Wyjechali z parasolami, wózkami, pieluszkami i „sznytkami”. Niedalej, jak dwa kroki za miasto, bo dzieciątka krzyczą na temat wiku, a pani Winciołkowa ma słabe, acz bardzo grube nogi.

Rozkładają się na wojskowej derce, obnażają jak najmniej ciało z samej przyzwoitości i opalają swoją anatomię poprzez wielkie, czarne parasole. Pan Winciołek, zdjęwszy z siebie marynarkę, spaceruje w szelkach, popija piwo i obserwuje małżonkę, która od czasu do czasu załatwia konieczną potrzebę z maleństwami...

Pan Antoni znowu jest zwolennikiem sportu wodnego. Jego ulubiona specjalność, to kajak, a druga specjalność — to panna Franja.

— Panna Franja pozwoli dziś znowu pokibotać się na kajaku? — zagaduje towarzyszkę.

— Aaa, z panem Antonim zawsze. Pan Antoni tak dobrze robi z wioślnem, że prosto przyjemnie. Ja, co do mnie, lubię bardzo sport na wodzie, a cóż dopiero z takim facetem. Podobnież teraz wszystkie inteligencji na wodzie pociąg odczuwają i kajakami kilometry odstawiają.

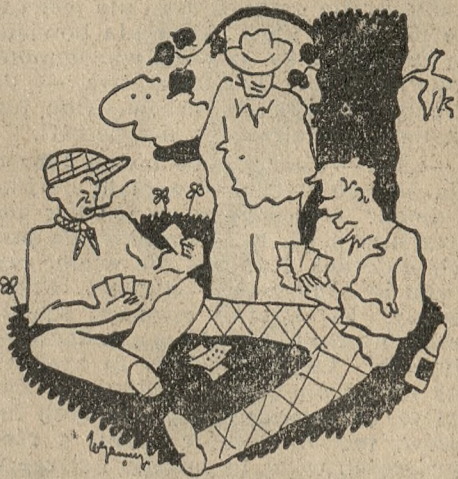
— A jakże, rozumie się samo przez się. A ja z panną Franją tobym pojechał na ten koniec świata. Taka — że tak powiem — inteligentna osoba — spojrzał namiętnym wzrokiem.

Pojechali. Wprawdzie nie na koniec świata, ale w każdym razie do cichej, romantycznej przystani, jak zawsze...

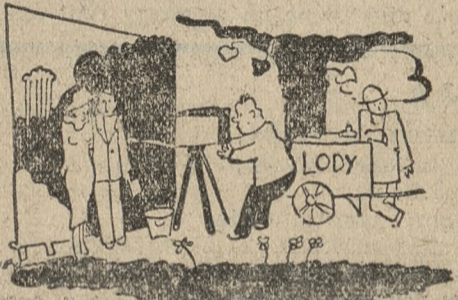

„Realniej” patrzą na świat panowie Kufel, Sznapsik i Podeszwa. I dla nich świat jest piękny, o ile wydosną się poza obręb miasta chylkiem ucieklszy przed żonami. Cóż to za rozkosz, gdy mogą odetchnąć, pogadać w trójkę o dolegliwościach, nalykać świeżego powietrza oczywiście wraz z... wódką. Świat staje się wtedy nietyko piękny, ale — można powiedzieć — wprost różowy. No, i kończy się z reguły ten piękny „majluft” w... komisarjacie.

CHOROZY! LECZCIE SIĘ W KRAJU!
Sinięsza i skuteczniejsza w działaniu niż podobne środki zagraniczne jest nasza **SÓL MORSZYŃSKA** lub **WODA GORZKA MORSZYŃSKA**. Stosuje się w niedomaganiach żołądka, przy zaparciu i innych toczących chorobach. Zadzajcie w aptekach i składach aptecznych

Pan Roch Wątroba z przyjacielem Wiewiórką spędzają całe prawie lato przeważnie „pośród drzew gęstej altany”, albo wprost na zielonej trawce, przy wtórze słowików i innych rajskich ptaszek. Ale nie siedzą beczynnym. Grają w tysiąc i jeden czy zechciga, zakrapiając każdą partję lykiem „szmergulansa”, a grają „znajomymi” kartami dopóty, dopóki przegrany nie zauważy wyraźnego szachrajstwa partnera. Honor jest honor i za takie „szumlowanie” dostaje się równie honorowo butelka w głowę, aby dopiero nazajutrz w pogotowiu odzyskać siły do „dalszej pracy”.

Panna Ziuta jest to wytworna pani, która, jeśli ma „wychodne”, to — uchodź Boże — nie poto, aby w wodzie się pluskać, na plaży wylegiwać, lub inne głupotki uprawiać. Z nowym „narzeczonym” nadewszystko lubi spacerować po

parkach i wsłuchiwać się w jego miłosne szepty, niby trele kanarka. Kiedy zaś znajdzie się artysta - fotograf, to już naturalnie i musowo trzeba z siebie zrobić zdjęcie.

— Jedną małą chwileczkę — woła artysta-fotograf — już się robi.

Czuła para staje na baczność, namiętnie do siebie przytulona na tle pysznych ruin zamkowych. Panna Ziuta wygląda jak malowanie (po ścianie), lepiej, niż przedwojenna bądźcobądź hrabina...

— A zrób ją pan — wedle możliwości — tak, żeby piegów nie było znać, dobra? — szepece dyskretnie na ucho artyście „narzeczony”.

— Na życzenie klejentów się pracuje, proszę pana. I czy z uśmiechem, czy bez?

— Ma się rozumieć — bez — radośnie woła panna Ziuta.

— To byde musiał aparat postawić na wpoprzek, bo na klisze całego uśmiechu pani dobrodziejki nie zmieszczę...

Czuła para jest zdjęta, jak z krzyża. Utrwalona została najszczęśliwsza chwila w życiu panny Ziuty.

— Panno Kundziu, jak pani uważasz, pójdziem dziś do wody popluskać się troszkę?

— Czemuż nie, od tego jest poniekąd woda.

— Pokaże pani, jak się robi nurka po amerykańsku. Jak kaczką.

— A skąd kaczką wie, że robi po amerykańsku? To niby pod wodą pan uważasz — tak?

— A czy panna Kundzia widziała kogoś robić nad wodą?

— Poszli, używali sobie, nie muzom, pływali na głębokości metra...

— Przy pływaniu gront to jest gront. Tu się jeden nie utopi, choćby na uparłego — twierdził pan Feliks i pływał na wszelkie sposoby: kraulem, po kozacku, na grzbiecie i bez trzymania.

A kiedy panna Kundzia zaprzęgnęła również dokazać sztuki pływania, jak „toter Mann” i pokazała swoje stopy, pan Feliks zawołał

z zdziwieniem:
— Rany boskie, panno Kundzio, jakie pani masz girki duże, jakieś numer 45, niech mnie nagła woda zaleje, jeżeli się myle. Toć słon nie ma mniejszych.

— Fason, fason — szanowne państwo — zawołał dyrektor orkiestry, nakręciwszy gramofon z nową płytą. Bractwo z miejscą ruszyło w tany i szum, nieledwie wichler poniosł się dookoła.

— A ino razem, a równo, faktycznie. Pan Florjan, z cygarem w zębach, uchwycił wpół swoją oblubienicę o niezmiernej tuszy i dalej z nią uwijać po wybojach łączki pod cienistą lipą, że aż kurz podniósł się, jakby autobus przejechał w pełnym gazie.

— Tylko nie dreptać po odciskach, panno Florjan — jęknęła panna Walerja na dansera — nie poto tu zem przyszła.

— Kokot jestem, czy co? Nie wiaż pani pode mnie i trzymaj pani nogi od siebie.

— Nie trzeba znowuż tak z miejsca frechownie, bo sie Walcia pogniewa.

— Już taki jeźdem zimny drań — zanucił w odpowiedzi pan Florjan, a panna Walcia uśmiechnęła się czule i pobłażliwie na znak, że wszystko jest w porządku.

W taki to różnorodny sposób bawili się ludzie poza murami rozgrzanego miasta, szukając według swego gustu rozrywki i zabawy lub względnej ciszy. Jedynie pan Fonsio z Zosią zostali w mieście i spędzili kilka godzin w „Esplanadzie” pod parasolem. On wypił małą czarną i spalił kilkanaście „aromatików”, ona zjadła z dwa funty lodów, a potem ogrzewała się wodą cytrynową.

Wszystko na tle przyrody i na tle miłości...

T. Z. HERNES
Ilustrował Wit Gawęcki.

S. p. ks. kanonik dr. Jan Opieliński

(kl) Po krótkich cierpieniach zgasił jeden z najwybitniejszych kapłanów w Wielkopolsce, śp. ks. kanonik dr. Jan Opieliński, długoletni proboszcz farny i dziekan w Kcyni. Urodzony w 1858 roku w Krotoszynie, poświęcił się stanowi kapłańskiemu i odbywał studja w czasie szalejącego u nas „kulturkampfu”, w Rzymie, gdzie też otrzymał święcenia kapłańskie.

Długie lata był śp. ks. kanonik Opieliński profesorem seminarjum duchownego w Gnieźnie, gdzie wykładał dogmatykę i praktyczną teologię moralną. Barzo lubiany przez uczniów jako profesor, gdyż, jakkolwiek wymagający, dawał jednak podstawy gruntownej wiedzy. Praca jego przypadała na pierwszy okres po wchwrzeniach rozpetanej przez Bismarcka na naszych ziemiach walki kulturalnej. Młody, wyposażony w głęboką wiedzę Kapłan, siał zdrowe ziarno nauki pomiędzy kandydatów do stanu duchownego w warunkach nad wyraz trudnych. Wybitny uczony, oprócz kilku rozpraw katechetycznych, napisał dzieło o cenzurach duchownych i komentarze do cenzur duchownych. Cieszył się wielkim poważaniem u władz duchownych, był gorliwym kapłanem i patriotą pełnym poświęceń.

Przed przeszło trzydziestu laty objął parafję farną w Kcyni i klasztor, a w dowód wielkiego uznania władza duchowna mianowała go honorowym kanonikiem koleżyaty kruszwickiej i dziekanem. Dbały o świątynię, odnowił piękne zabytkowe kościoły kcynskie, a uznając potrzeby parafjan rozległej swej parafji, zbudował własnym kosztem kościół w Sipiorach. Sława o Jego wiedzy głębokiej rozeszła się daleko poza Wielkopolskę. Powołany do Uniwersytetu Jagiellońskiego, nie przyjął zaszczytnej wezwania i pozostał w swej parafji.

W dniu 14 maja rb. obchodził śp. ks. kanonik Opieliński złoty jubileusz pra-

cy duszpasterskiej, która to uroczystość była wielkim holdem parafjan dla Jego zasług. Sędziwy kapłan nie mógł pospieszyć już do Rzymu do kościoła św. Stanisława Kostki, jak to był uczynił przy sposobności srebrnego jubileuszu, ażeby przed tym ołtarzem, przy którym odprawiał prymicje, pomodlić się znowu z okazji złotego jubileuszu. Na jubileusz w dowód szczególniejszego wyróżnienia mianowany został prałatem papieskim, niestety jednak nie otrzymał już za życia bulli

papieskiej. Cechowała go niezwykła skromność, znamionująca ludzi głębokiej wiedzy i ofiarnej pracy. Nie szukał, a nawet unikał rozgłosu. Te cnoty, zdobiące kapłana o prawym i kryształowym charakterze, zjednały mu miłość powszechną i szacunek, które towarzyszą Mu aż poza grób.

W umysłach licznego duchowieństwa, któremu był nauczycielem i parafjan kcynskich, wśród których spędził tak długie lata, pamięć po Nim pozostanie wieczna i żywa.

Cześć świetlanej Jego pamięci!

(kl)

**Zwiedzajcie
wszyscy
OGRÓD ZOOLOGICZNY
w niedziele i święta
wstępne do połowy
zniżone
1000 zwierząt**

Dufna afirmacja i tani optymizm

Nr. 27 „Wiadomości Literackich” przyniósł na czołowym miejscu artykuł p. Pawła Hulki-Laskowskiego p. t. „Człowiek”. Nie zajmowałibyśmy się wywodami żyrardowskiego publicysty, gdyby nie były charakterystyczne dla pewnego typu dzisiejszej umysłowości. Refleksje jego mogą się niewątpliwie podobać, bo, acz nie zawierają odkryć (co niekoniecznie musi dowodzić bezwartości, przeciwnie, może to być nawet zaletą — dzisiaj zwłaszcza, gdy z pośród steku snobizmów ten na oryginalność jest bodaj najbardziej arogancki) są szlachetne, humanitarnym nabrzmiałe, poważne.

P. H.-L. zastanawia się nad dziejami i losami człowieka, ale człowieka pełnego, nieprzystosowanego, czystego, i znajduje, że był on wiecznie przesładowany. Sprzysięgał się przeciwko niemu przedewszystkiem sadyzm władców, zarówno pogańskich, jak i chrześcijańskich, będący zjawiskiem stałym w różnych postaciach, biorący hekatombę z najlepszych ludzi, unicestwiający dobroć upostaciowaną w małym, bezimiennym człowieku. Tylko, że ta dobroć, zdaniem autora, była jednocześnie słabością, była cicha, nieśmiała, zrezygnowana. Człowiek dobry ponadto łatwo dawał się zamknąć w pułapkę fikcyjnego nieba, zastawioną przez panujących, jako jedno z bardzo skutecznych narzędzi, zapobiegających buntowi poddanych. A dawał się on w nią zwabić tem łatwiej, że miał w sobie silną szczepionkę pozaziemskości. Bo oto życie swe na ziemi zaczynał od „fatalnych błędów kultu śmierci”.

Ale, na szczęście, dzisiaj jest już inaczej. Dzisiaj człowiek nie chce „być kwitowany fikcjami za przymusowe rezygnowanie ze szczęścia ziemskiego”. „niebo go nie interesuje, a perspektywa wieczności przeraża nudą”. W tem stwierdzeniu p. Hulki-Laskowskiego kryje się wykrzyk jakby zadowolenia i ulgi, że oto nareszcie, nareszcie wyzwala się człowiek z okowów tyranii i własnej słabości i powoli staje się niezależnym, silnym. Nasze czasy są właśnie momentem zwrotnym, decydującym, przełomowym. Człowiek „integralny” rozpoczyna nową epokę. Okazało się, że tysiące wieków żył człowiek w mroku, w ucisku, w poniewierce po to, by akurat dzisiaj dopiero ujrzeć światło i wolność. Wprawdzie to światło nie jest jeszcze niezaciemnione, a wolność całkowita, przecież to współczesności naszej przypadło w udział wyzwalać człowieka. I tutaj właśnie jesteśmy u sedna rzeczy: Afirmacja współczesności.

Napozór niema w tem nic szczególnego. Każde pokolenie afirmuje czas, który do niego należy i wszystko, co stanowi jego atrybuty. Jest to konieczność biologiczna, od której tylko niktemu odsetkowi ludzi udaje się uchylić. Już to samo, że się właśnie żyje, wykreśla pozytywną postawę wobec probierza tego życia i materiału — swego czasu. Ale tego rodzaju afirmacja współczesności nie równa się by-

najmniej abnegacji czasów minionych — ryczałkowej i bezapelacyjnej. A ta ostatnia jest znamieną dla naszej generacji. Ludzie dzisiejsi są w tak wysokim stopniu przywiązani do swej epoki, tak ją wielbią — mimo, że ich obdarza różnemi dolegliwościami, a może właśnie dlatego, że ich potrzebują, by się nie „nudzić” — tak się nią chełpią, że nie widzą poza nią, raczej przed nią, żadnej lepszej! Zrywają więc z niestusznej pamięci przeszłością, wypierają się z nią jakichkolwiek koligacji i zdają się wołać: „Od nas dopiero zaczyna się pełne życie! Dotąd zaś to były tylko błędne kołowania w ciemności, poszukiwania, próby, ćwiczenia.”

Zapytajmy się jednak, czy ta psychologia jest istotnie objawem mocy? O-tóż wydaje mi się, że dzisiejsza afirmacja współczesności jest zbyt bijącą w oczy, zbyt nahałna i krzycząca, by nie budziło się podejrzenie co do rodzaju jej funkcji. Mianowicie, czy nie pełni ona roli parawanu, zastaniającego istotną słabość, lek i tchórzostwo? Czy nie ma się tu rzecz podobnie, jak z tromtadracją patriotyczną, będącą ekwiwalentem całkowitej prostracji duchowej? Jeżeli zaś uprzytomimy sobie, że nasza afirmacja współczesności nie znaczy nic innego, jak tylko sztuczne zubożenie się o całe wieki cywilizacji, ograniczoność i izolację, to podejrzenie nasze nabierze konkretności. W rzeczy samej, coż to za siła, która unika konfrontacji z myślą i duchem, kryjących się w różnolitej przeszłości? Coż to za odwaga, która nie śmie stawić czoła minionym dziejom?

Czy dawny, dobry człowiek był naprawdę słaby w przeciwieństwie do dzisiejszego, który, jak sądzi autor, ma postawę aktywną, nitzscheańską — to jest jeszcze kwestja. Co do mnie, po-

wiedziałbym, że owa słabość pierwszego była tylko skromną szatą, okrywającą heroizm ducha, który zdobywał się na to, by ginąć od małostkowości, nierzeczności i zła, aktywność zaś drugiego to tylko imitacja prawdziwej siły i poza.

Gdyby dobro było dzisiaj w takiej ilości i natężeniu, co w epoce Danta lub Sawonaroli, robiłoby taki hałas, taki wrzask i szum, że stałoby się nieznośne. Na szczęście, niema go zbyt wiele. Bo dzisiaj stało się ono demonstracyjne i reklamiarstwo. To ma swoje zalety. Ale gatunek jego nie jest zaiste pierwszej klasy. Wygląda bowiem na to, że gdyby je pozbawić demonstracyjności i reklamiarstwa — uschnęłoby w krótkim czasie. Ono już bez tego powietrza żyć nie potrafi.

— Ale — ale, może ta dawna dobroć była dlatego słaba, że trzymała się fikcji-nieba? A dzisiejsza — według zapewnienia p. H. L. — pozbawiona jest tych szrudel. I znowu nie wiem, czy można być tak z tego dumny. Przy-puszcmy, że istotnie człowiek współczesny uwolnił się od tej „zastarzałej mitologii”. Lecz coż przez to zyskał? Stał się autonomiczny, pełny? — Zyskał to, że potworzył sobie nowych fetyszów, fetyszów, które zebrał z rzeczywistości, po to, by broniły i strzegły jego autonomiczności. Pomiędzy religijną sprawę strony, niech i niebo będzie fetyszem. O ileż jednak ten fetysz wyższy jest rangą od dzisiejszego! Bo dzisiaj nastąpiło zdeklasowanie, degradacja fetyszów. Nie potrzeba teraz daleko się za nimi oglądać, wystarczy ręką sięgnąć po nie. Lecz chodzi o to, że osłabiona została ich dynamika.

„Fetysz-niebo” był źródłem, bodźcem, depozytem, gwarancją niesłychanej energii twórczej, która wydawała i wydaje dzieła nieocenionej wartości. Fetysze zaś nowoczesne, jeżeli potrafią tworzyć, to tylko produkty bardzo może efektywne na pierwszy rzut oka,

TY I JA

W lipcowy wieczór — wonnemi drogami,
co w nieskończoność jasnych nocy wiodą,
jdziemy cisi, jedyni i sami...
Patrz, złoty księżyc z srebrną szeptą wodą.

Może to, szczęście mieszka pod lipami,
mocne i czyste — równe pszczylnym miodom,
I mrok tak pachnie przed nami, przed nami,
i jest kusząco, marząco i młodo.

W naszym milczeniu najwięcej tkwi treści.
Hej! — doło nasza — białe czerstwy chlebie,
W tem jednym zdaniu cały świat się mieści:
jeno przy Tobie mi być i dla Ciebie...

Za nami światła dalekiego miasta,
nad nami lipy, nad lipami gwiazdy,
w pobliskim borze Czar — Ziele wyrasta
i noc zasypia; śpi już obłok każdy.

A po powrocie — o krótki powrocie,
to cały smętek żalny i upalny,
w jakiejś się głupiej roztapia tęsknocie
i tak powstaje wiersz sentymentalny.

STANISŁAW KROKOWSKI.

LISTY Z POMORZA

Kraj za borami

Mieszkam teraz za lasami i za borami. Zaborszczyzna nazywa się ta ziemia, rozłożona szerokimi równinami między Kaszubszczyzną a Puszcza Tucholską. Jakże mało o niej wiemy. Jakże łatwo ulegamy złudzeniu, że za gęstwą Tucholskich Borów to już chyba musi być koniec świata. A tymczasem, gdy się wreszcie roztapia przed nami niepoliczony sosny puszczy, wędziemy w kraj jasny i żyzny, kraj pełen czystych wiosek ze ślicznymi kościołami i o pięknych nazwach. Droga wiedzie przez Piastoszyn, Żalno, Silno, Raclawki do — Chojnic. Droga jest taka sama, jak u nas, w Wielkopolsce. I tylko jeden drobny, ale jakże charakterystyczny uderzył mnie szczegół. Napotykałem w drodze śliczny, stary, drewniany kościółek. Z oddali już odkryłem między dworskimi zabudowaniami szlachetny, choć skromny szczyt drewnianej wieży. Kiedyśmy jednak podjechali bliżej, kościółek zniknął. Zakryty go od strony drogi ordynarne, czerwone budynki dworskie. Gdym głośno wyraził swoje oburzenie na tego rodzaju barbarzyństwo, towarzyszy mój pouczył mnie, że wypadek ten nie jest bynajmniej osobny. Że to Niemcy ongi, w ten sposób, za wszelką cenę systematycznie zakrywali wszelkie dokumenty odwiecznej kultury polskiej. Wiele więc teraz

regionalistów pomorscy mają roboty z odkrywaniem. Pewnie, że dużo już odkryli, ale rezultaty byłyby daleko bogatsze, gdyby nie pozwolono upadać takim zastępowym warsztatom pracy jak nieodżałowany „Gryf” czy „Mestwin”. I pomyśleć, że Pomorze dziś byłoby zupełnie pozbawione czasopisma regionalnego, gdyby nie „Zaborcy”. Siedem miesięcy ma dopiero młodzutki miesięcznik, poświęcony odtwarzaniu przeszłości ziemi zaborskiej, a już wielu nauczył nas rzeczy. Oby tylko nie upadł przed czasem.

— Nie upadnie! — zapewnia mnie redaktor „Zaborów” p. Nuszkowski. — Możliwość wydawnicze mamy bardzo skromne, ale — ten skromny byt mamy zapewniony.

— A współpracownicy?

— Są — i to tacy z najwyższymi. — Garstka idealistów całym sercem oddanych swej ziemi.

Któżby na Pomorzu nie słyszał o Wosiu Budzysie. A coż na naszych ziemiach ukryje się przed takim nieustraszoną zbieraczem dokumentów kultury pomorskiej, jak dr. Sirwind? A dalej współpracują z „Zaborami” stale prof. Hoffmann, kustosz Muzeum Chojnickiego — Rydzkowski, ks. dr. Pryba i inni.

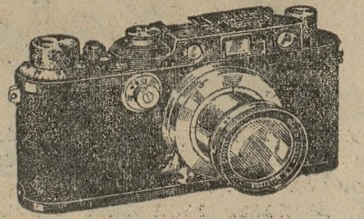
„Zaborcy” mają wielu przyjaciół. Ca-

łe Towarzystwo Miłośników Miasta Chojnic i Okolicy. Praca nie ogranicza się wyłącznie na wydawaniu czasopisma. Organizujemy wieczory regionalne i wycieczki naukowe. Słowem, stolica Zaborszczyzny staje się kulturalnym ośrodkiem swego regionu. A granice tego regionu sięgają dalej, niż granice politycznej Polski. Ziemia Bytowska, acz bytuje w Niemczech, kulturalnie należy do nas. Nie może być inaczej, gdy mamy tam wioski całe, zupełnie polskie.

— A elementy niemieckie?

— Są bardzo silne, ale my jesteśmy silniejsi. My, to znaczy Chojniczanie, i znaczna liczba pracujących tutaj Wielkopolan. A pomoc Wielkopolan jest u nas specjalnie wskazana. Wielkopolanie przecież są doskonale zaprawieni do współzawodnictwa z Niemcami. Na takiej płaszczyźnie, jak nasza, stać winni tylko ludzie dobrze obeznani z przeciwnikiem. Tutaj bowiem nie miejsce na przygotowywanie bojowników. Tutaj, o krok od — sąsiada. Dwadzieścia parę pociągów tranzytowych przejeżdża dziennie przez Chojnicę z Niemiec do Prus. A nadto, niepoliczona ilość pociągów wycieczkowych i samochodów. Komunikacja Niemiec z Prusami jest świetna, natomiast — Chojnic z Bydgoszczą czy Poznaniem, fatalna. Łatwiej z Chojnic pojechać do Berlina czy Gdańska, niż do Bydgoszczy...

Trzeba o te „Zaborszczyzny” więcej dbać. To jej się należy, boć ona prze-

Leica

miniaturowy, niezwykle precyzyjny aparat fotograficzny

o najwyższej gotowości do zdjęć i najbardziej wszechstronnych możliwościach stosowania.

LEICA idealna kamera zawodowca, naukowca, technika i amatora!

Do nabycia w składach fotograficznych. Żądajcie bezpłatnych obszernych katalogów i wyczerpujących opisów użycia.

ERNST LEITZ, Zakłady Optyczne w WETZLAR
Generalna reprezentacja: Warszawa, Chmielna 47a

ale w rzeczywistości tandentne, słabe, krótkotrwałe, a często destruktywne.

Stwierdzenie, że dawne potęgi na nowo powstały dzisiaj przeciwko człowiekowi przez duże „C”, nie nastraja bynajmniej autora złowrogo. Przeciwnie, artykuł swój kończy akordem optymizmu, który po tyłu smutnych, wręcz ponurych refleksjach — mocno nas zaskakuje. „Znowu „ziemia” — pisze p. H.-L. — jest w stanie zamętu i beznadu”. Ale w ten zamęt i beznad padnie twórcze słowo ładu i rytmu: „Niech się stanie światłość!” I wiemy, że światłość się stanie. Cierpliwie, wytrwale, krok za krokiem, człowiek rozpraszać będzie mroki, porządkować chaos, usuwać konflikty... Doświadczenia dziejowe nauczyły go dążyć ku dobroci mocnej, władczej, nie biernej, jak dotąd. Przeciwnie, czytelnikowi nie bardzo chce się podzielać wiarę autora. Bo ten optymizm jest po taniej cenie. Trochę programowy, trochę propagandowy. A jednocześnie jest objawem bezwstydnego postawy wobec dziejów ludzkości. Odbiera się dziejom ich godność, ich wielkość i głębię, redukuje się ich rolę do tego, że swą ciemnotą i chaosem przygotowały drogę do prawdziwego rozwoju prawdziwego człowieka.

Narzuca się w tem wszystkim pewna reminiscencja. Czy to nie Marks i towarzysze nauczyli ludzi tej buty i zarozumiałości oraz pyszałkowatego stosunku wobec całej przeszłości, gdy bez pardonu przekreślili całą cywilizację, bo była kapitalistyczno-burżuazyjna, a podwaliny kłasnęły pod upragniony raj międzynarodowej komuny?

Tak, ciekawe bywają przesłanki dufnej afirmacji i taniego optymizmu.

ALEKSANDER ROGALSKI

cięż jest wysunięta na szaniec.

Jeśli idzie o pomoc kulturalną dla Chojnic, to — z roku na rok — sytuacja ulega poprawie. Dużo zawdzięczamy toruńskiemu radju, choć — prosimy o mniej „plyt”, a więcej „godzin regionalnych”. Wdzięczni też wspominamy tu każdy pobyt „Teatru Ziemi Pomorskiej”. Każdy przyjazd Teatru to święto dla Chojnic. Przydałaby się także dobrze zorganizowana wystawa plastyki pomorskiej. Nauczyłaby nas patrzeć na piękno naszej ziemi.

Nietylko dzieła sztuki, ale i ich twórcy powinniśmy zagościć w Chojnicach. Bo miasto ze wszech miar zasługuje na to, aby na nie spojrzaly oczy widzającego malarza. Mój zapalony regionalista pokazuje mi swe miasto z najpiękniejszych stron. I zupełnie słuszna jest jego дума. Chojnice mają kilka ulic zamkniętych / tak pięknie zabytkowymi gmachami, jak Kraków. Mają potężną gotycką fare, która nad domami ulicy wyrasta w całość, godna pedzla utalentowanego artysty. Trzeba, aby corderzej pedzle i dłuta plastyków pomorskich całej Polsce pokazały prastara stolice Zaborów. Aby mury i baszty Chojnic, tak stały się nam znane i bliższe, jak żywe kamienie Krakowa, Poznania czy Torunia. „Zaborom” chojnickim życze, by try... by przebrnęły przez Puszcze Tucholską i ruszczyły obywatelności — i by zdumionym oczom Polaków odkryły śliczny kraj za borami.

MARIAN TURWIL

NA OSTRZU JEZYKA (68)

Okolica poetów

Ilustrował WIT GAWEŃKI

Ostatnio donosiły pisma o probach nad ustaleniem tak zwanej „mapy cnót obywatelskich“. Statystyka wykazała, że nasza zachodnia prowincja bije pozostałe części Polski wysoko na punkty: nasze okolice zaludnione są przez ludzi najbardziej punktualnych, wytrwałych, obowiązkowych i obywatelskich.

Do tych pięknych cnót dochodzi jeszcze jedna. To nie — cnota nad cnotami, nie przysłowiowe trzymanie języka za zębami. Przeciwnie: rozluźnienie języka i nadużywanie go do celów poetyckich.

Poznań bierze coraz to czynniejszy udział w ruchu literackim Polski. Nasz „ugór“ wydaje nowe talenty. A nawet okolice Poznania stają się okolicami poetów.

W Wrześni wychodzą od kilku lat „Wici“, pismo poświęcone wielkopolskiej literaturze regionalnej. A od czterech miesięcy nawet Ostrzeszów ma swój miesięcznik literacki — „Okolicę Poetów“, redagowaną przez Stanisława Czernika. (Adres redakcji: Ostrzeszów Wlkp., Poprzeczna 2.)

„Okolica Poetów“... Tytuł nieco kiczowaty, przeszarżowany. Odrazu wyobrażamy sobie tę okolicę jako krajobraz księżycowy, roztrąkany słowikami; panuje tam oczywiście wieczna wiosna, odpowiednio „radosna“. Nie brak i kłosów z szczerego złota, a w źródłach miast wody jest kryształ, bo oczywiście w okolicy poetów kłosa muszą być złote, a źródła względnie ruczaje kryształowe. Damy w tych

bie z „Okolicy Poetów“, twierdzi, że „prawie wszystko, co się tam drukuje, ma istotnie raczej związek z okolicą poezji niż z poezją samą“... Mimo to

drukują w „Okolicy“ swe utwory: Hlakowiczówna, Staff, Tuwim, Napierski, Pigwa, Jerzy Zagórski, Paweł Hertz, Jastrum — są to nazwiska, które spotykamy w najbliższej okolicy Słonimskiego, mianowicie w „Skamandrze“ i „Wiadomościach Literackich“...

Pan Czernik odkrywa także nowe talenty. Jest to zajęcie nader ryzykowne. Ja sam odkryłem w czasach „Kaktusa“ kilku literatów. I co z tego zostało? Jeden zdziżał zupełnie i pisuje do „Pionu“ i „Kina“; inny siedzi w kryminale — i tak dalej.

Pociechę mam właściwie tylko z dwóch, z Jernasa i Turkowskiego; byli to zresztą uczniowie Jana Sztaudyngera. Dziś obydwa prześcignęli swego nauczyciela... nie przyszło im to zresztą zbyt trudno: ostatni tom Sztaudyngera, owe wierszydelko o śniegu, to rzeczywiście śnieg — w formie płynnej, czyli woda!

Sądę, że z Jernasa i Turkowskiego będą ludzie; mają już dość odważne własne chwytły i własny język; życzą im, by wkrótce mieli także własne auta. Jednak muszę ich przestrzec przed jednym: przed zbyt niemiłym zatopieniem się w — okolicy, czyli w regionalizmie. Niech Helsztyński i jego sonety kruszwicko-mosińskie będą dla nich przestrożą. Albo Fierla! Jest taki; nazywa się to Adolf Fierla, i pisze re-

gjonalne wiersze z Górnego Śląska. Należy zazdrościć górnikom śląskim oraz Janowi Kuglinowi; bo, tak mi się zdaje, tylko oni potrafią czytać wiersze Fierli bez słowników i komentarzy.

rzy... Roi się tam od takich naprzykład wyrazów: hałda, sponga, hawierz, są fiedronki, szole, flece, szramówki... wciąż coś dudra, zmarasza, wyfara, lub zgoła — cwaka!

„Wierzę w to ostrzegawcze w stro-pie cwakanie!“ pisze autor. My byśmy także chętnie uwierzyli, lecz, niestety, nie wiemy, co to takiego. Ulubionym słowem Fierli jest „szachta“; deklinuje je na każdej niemal stronicy swego tomu, lecz dopiero pod koniec tłumaczenia yje nam:

„Szachta to my — ofiarni ludzie i cisi, którym u spodni wesola lampka wisi...“

Ktoś powie: „Wer den Dichter will verstehen, muss in Dichters Lande gehen“ — czyli: pójść w okolicę poety. Zgoda! Lecz czy taka podróż się opłaca? czy wiersze pana Fierli są tego warte?

Zobaczmy. Odszukajmy w tomiku p. Fierli kącik bez „wyrazów obcych“. Proszę bardzo — mała próbka:

Miarowo, ciężko ida
A ida, a ida...
A słonko w takt ich wiedzie.
A w takt, a w takt prowadzi:
Podkółka w kamień dzwięczy,
Podkółka stała brzęczy,
A kroki dudnia, kusza,
A kroki równo tłucza
O kamień.
A słonko w takt im stapa,
A w takt, a w takt im dzwoni...“

Sądzić należy, że pan Fierla daleko nie zajdzie, idąc w tem tempie... I sądzić należy, że nie warto nam odwiedzić okolicy pana Fierli!

ARTUR MARJA SWINARSKI

STACJE

Z łomotem kół, z łomotem, pędzimy w oddal czarną,
w nieznana gwiazdną ciemność, w zjeżone wietrzne włosy
dokąd nas wiodą srebrne, umykające kosy,
szyn, które nieskończenie ku sobie się garną.

Gwałtowny stukot kół pogania się wciąż i pędzi
i płacze się miarowo w moje pospieszne tętna.
O, tęsknota pociągu, szalona i namiętna,
za siną drugą stroną widnokręgowej krawędzi!

O, wiecznie równoległych srebrzysta tęsknota szyn!
nawskroś przez czarną ciszę skrytych nocą błoni,
w skardze przed całym światem nad głową moją goni
przeciągłym, smutnym gwizdem, wasz beznadziejny hymn.

Okno wygląda w ciemność tysiącem skier przesyta,
wąż światła mknie po ziemi, dłuży się i stokrotny,
tropi kamienie, krzaki, a czarne znaki zwrotnic
z chichotem kół wyławia i rzuca w ciemność przebyta.

Aż nagle — czemuż pociąg coraz to wolniej dyszy?
Wpadamy w nagłą jasność — skądże tu te zaspiane
nie z tego świata domki spokojne i rumiane,
a cały pociąg ugrzązł w niespodziewanej ciszy...

Stacyjka. Coś tam chrobocze w sąsiednim przedziale.
Trzasnęły drzwi. Ktoś wysiadł. Mój sąsiad głośno chrapie.
„Świeża woda! Pier-ni-ki!“ — Ktoś po peronie czapie...
Kołami, jak na stawie, płyną spokojne fale...

Ostry gwizdek nas zerwał z twardzi ciszy sennej,
suche gdakanie kół skaczących przez zwrotnice,
wpadamy w nową ciemność i nowe tajemnice
gonimy z tęsknym gwizdem, w melodji kół niezmiennej.

Kiedyż znów i na którym nieznanym kilometrze
napotkamy na nową zaspę spokojnej ciszy —
pułapkę, zasławioną jakby na wielkie myszy?
O, stacyjki spokojne, w huku mijane i w wietrze!

JAN GRALEWSKI.

stronach składają się z przeróżnych protez: włosy mają z drzewa (to znaczy: włosy hebanowe), usta toczone z koralu, ramiona z alabastru, serce z kamienia i ostawioną „łabędzią“ szyję...

A przecież „Okolica Poetów“ to nazwa jeszcze dość skromna w porównaniu z naszymi „Dźwigarami“ i „Kamenami“ — a były także „Czartaki“, „Oziminy“, „Ponowy“ i t. p.

W ostatnich „Wiadomościach Literackich“ Antoni Słonimski kpi so-

I odtąd o nim głucho...

Z kół czytelników otrzymujemy następujące uwagi:

Z prawdziwą radością przeczytałem w Kurjerze Pozn. z dnia 29 czerwca feljton o życiu i działalności Józefa Chociszewskiego, którego poznałem w Gnieźnie, gdzie był założycielem i pierwszym redaktorem ówczesnej „Gazety Gnieźnieńskiej“ a późniejszego „Lecha“. Dźwigał już wówczas siódmy krzyżyk na swych krzepkich jeszcze barkach. Z jego dzieł uczyłem się historii i literatury polskiej, z całym chłopięcym entuzjazmem wczytywałem się w jego „Malowniczy opis Polski“.

Był to prawdziwy przyjaciel i gorący miłośnik młodzieży, w latach chłopięcych zawsze sobie wyobrażałem, że Jachowicz musi być kropla w krople do niego podobny.

W Gnieźnie znalazły go wszystkie dzieci polskie, z którymi zawsze chętnie rozmawiał podczas swych samotnych przechadzek, karmiąc je cukierkami. W rozmowach tych z dzieciarnią, starał się wysłuchać, czy dzieci umieją czytać i pisać po polsku, czy wiedzą coś o Polsce i historii polskiej. Zaniebana i biedna dziatwa gromadził u siebie i nieraz kilkanaście dzieci zasiadało z nim do obiadu, a już przy każdym obiedzie towarzyszyło państwu Chociszewskiemu kilku biedaków. Miał prosto bidać, bo wszystko rozlawał

uboższym od siebie, a sekundowała mu w tem zacna jego małżonka, matrona anielskiej wprost dobroci.

Oczywiście dziatwa po obiedzie musiała zasiąść do tablicy i książki, a później wysłuchać przesłicznych opowieści z historii polskiej, i o tej „Umilowanej“, którą naprawdę malowniczo opisał w swoim, może najlepszym dziele, które biedakom rozdawał darmo.

Gdy miałem lat 16, doznałem największego podówczas szczęścia, że mogłem u niego bywać „nieurzędowo“, a nawet byłem przez niego trochę wyróżniany z pośród moich rówieśników, co mi dumą rozpierało piersi. Pewnego razu Chociszewski zgrupował u siebie „na śpiewy“ gromadkę młodzieży; po śpiewach „mówiliśmy trochę“ o historii Polski, Chociszewski zapytał o datę bitwy pod Grunwaldem. Koledzy, jakby zaskoczeni tem pytaniem, nie umieli dać odpowiedzi; kiedy jednak zwrócił się do mnie i otrzymał odpowiedź zadowalającą, tak się ucieszył, że odroczenie podarował mi 6 przesłicznych pocztówek narodowych, które notabene były na indeksie. Jakże żałuję, że wówczas nie poprosiłem kochanego staruszka o dedykację na jednej z tych pocztówek; byłaby to najmiłsza pamiątka dla mnie dzisiaj — po latach bez mała — czterdziestu.

Potężny duch, nie dający się ani zastraszyć, ani złamać, był w tym cichym bojowniku. Jemu i wielu takim współczesnym, zawdzięczamy odrodzenie Śląska i polskiego Pomorza. W celach eksterminacyjnych nie przebierali Prusacy w środkach, a jednym z tych środków było silne zacieśnienie pierścienia germanizmu w koło miast. Szczególnie uwzięli się na Gniezno; dokolusienka już sterczą czerwone domki kolonistów a dym ich obrzydliwych fajek miał zatruć wszystko, co polskie, ażeby Gniezno było „urdojcz“.

Chociszewski wnet wyczuł zagrożoną pozycję w samem sercu polskości i jak zagonczyk na tatarskim szlaku, śpieszy na posterunek i zakłada pierwsze pismo polskie w Gnieźnie i staje do walki jako redaktor „Gazety Gnieźnieńskiej“, która przetrwała do naszych czasów i wychodzi pod nazwą „Lech“.

Oczywiście syją się na niego procesy i kary, więzienia i grzywny, bo przecież takiego obrotu rzeczy, prusactwo sobie nie życzyło. Mimo ciężkiej a nierównej walki, niemczyzna szczerbi sobie zęby w sposób widoczny a nawet przestaje wychodzić jedno z dwóch pism niemiecko-hakatystycznych.

Dlaczego więc „głucho o nim“ dzisiaj w Polsce, odrodzonej i wolnej? Czemu nie znalazł się nikt, kto by ujął pióro i napisał monografię tego bezprzykładnie skromnego a tak pracowitego bojownika, obrońcy, nauczyciela, dobroczyńcy i apostoła narodu?

Zapewne, że smutno mu w grobie, iż wysiłek jego życia nikomu dzisiaj już niepotrzebny, że ta przez niego tak bardzo umiłowana młodzież i dziatwa, nie bierze już do ręki tej przesłicznej książki: „Malowniczy opis Polski“, na której wychowały się pokolenia, i dzięki której, dobrze służyły Polsce.

Dobrze, że Cię już niema wśród nas, Kochany, cichy bojowniku, bo byłoby ci jeszcze smutniej, gdybyś widział, jakie książki daje się do ręki dziatwie i młodzieży szkolnej, jak ją się wychowuje na jakichś tam „państwoców“, nie na Polaków; smutnoby Tobie było rozmawiać dzisiaj z tą „uświadomioną“ dziatwą.

Lecz, śpij spokojnie w tym skromnym, jak Twoje życie, grobie, nie smuć się, jest jeszcze dużo — Lardzo dużo — Polaków, którzy Twojego mają ducha, a młodzież narodowa już idzie, w myśl Twoich wskazań, po wielką Polskę, po taką Polskę, o jakiej nam kazałeś marzyć i... o jaką nam kazałeś walczyć.

Nie jestem literatem, lecz czuję potrzebę skreślenia tych nieudolnych wierszy na cześć tego, którego uwielbiałem w młodości i uwielbiam dzisiaj tem więcej i pełniej.

Wdzięczność należy się p. Mieczysławowi Dereżyńskiemu, że z mroków zapomnienia, wydobyl tę postać świetlaną, bo to: dzisiaj — mniej nam ciąży, gdy się wpatrzmy w żywot takich bojowników, jakim był Józef Chociszewski.

Poznań. JULIAN P...SKI.

ŻYCIE SOKOLE

Jak pracują nasze sokolice

Kurs referentek okręgowych, opiekunek i kierowniczek młodzieży

Tegoroczne dzielnicowe kursy druchen: kurs techniczny dla naczelniczek i kurs zorganizowany przez Sekcję opieki nad młodzieżą przy DWS dla referentek okręgowych, opiekunek i kierowniczek młodzieży odbyły się w dniach od 17 do 29 czerwca.

Kurs techniczny ukończyło 14 druchen, na kursie dla referentek, opiekunek i kierowniczek młodz. było 11 uczestniczek skoszarowanych, a 2 dochodzące z Poznania.

Na kursie technicznym przeprowadzono 11 lekcji gimnastycznych, 11 systematyki, 11 nauki o zdrowiu, 2 z dziejów wychowania fizycznego, 5 lekcji atletyki, 6 gier sportowych, 10 lekcji ćwiczeń rzędowych, 10 ćwiczeń złotych związkowych, 10 ćwiczeń złotych słowiańskich, 10 wykładów oświatowych z zakresu ideologii sokolej, historii polskiej łącz. z historią sokola i Polski współczesnej oraz 10 wykładów z obrony przeciwgazowej i przeciwlotniczej.

Na kursie dla referentek, opiekunek i kierowniczek odbyło się 10 lekcji gimnastyki porannej, 10 wykładów z teorii wychowania fizycznego, 10 lekcji systematyki, 10 lekcji gier i zabaw, 10 lekcji atletyki, 10 instruowania ćwiczeń, 10 wykładów z metodyki prowadzenia zastępów młodzieży, 10 wykładów ideowych i regulaminowych, oraz z metodyki prowadzenia gawęd, i 10 wykładów z psychologii wieku dziecięcego i młodzieży.

Pozatem urządzono dla obojga kursów jedno ognisko ze śpiewami, występami i gawędą na temat historii sokolej wygł. przez wiceprezesa Dzielnicę Wlkp. dha red. T. Pówdzkiego.

Kurs referentek, opiekunek i kierowniczek młodzieży uczył się również obozownictwa. Projektowana całodzienna wycieczka, łącz. z zajęciami obozowymi, i grami polowymi nie doszła do skutku z powodu braku czasu.

Suche cyfry i wymienione wyżej przedmioty wykładowe nie dalyby pełnego obrazu pracy na kursach, gdyby nie dodać, że kursistki zwłaszcza z kursu dla ref. op. i kier. ml. pochłaniały poprostu chciwie wszystkie nowe dla

nich wiadomości i dokładały wszelkich starań, by zdobyć jak najwięcej wiadomości zarówno teoretycznych jak i praktycznych — bo zdawały sobie dobrze sprawę z tego, że czeka je na stanowiskach referentek okręgowych, opiekunek czy kierowniczek młodzieży bardzo odpowiedzialna praca i trudny obowiązek, dla wypełnienia którego trzeba wiedzieć i umieć dużo.

Kandydatki na kurs dla referentek opiek. i kier. posiadały przeważnie wykształcenie szkoły średniej, a te, które tego wykształcenia nie miały, dorównywały reszcie (z małymi tylko wyjątkami) i podciągnęły się do dość wysokiego poziomu kursu dzięki wrodzonej inteligencji i pilności. Widać, że wydziały okręgowe i gniazda, które kandydatki na kurs wybrały i przystąpiły, starały się zadostosować stawianym przez Sekcję O. Mł. warunkom. Takich wydziałów okręgowych, które spełniły swój obowiązek, jest niestety mało; są to wydziały w Gnieźnie, Kępnie, Lesznie, Poznaniu i Wągrowcu. Reszta wydziałów czy okręgów, w których wydziałów sokolic dotąd niema, nie przystąpiły żadnych kursistek. Nie wiadomo, jak te okręgi mają zamiar wykonać uchwałę ostatniego Zjazdu Rady Dzielnic w sprawie młodzieży, nie mając na terenie swych okręgów wykwalifikowanych kierowniczek prac nad młodzieżą.

Wspomnieć jeszcze należy, że poza wymienionymi kursami odbył się w dniu 23 czerwca jednodniowy kurs gimnastyczny na przyrządach dla druchen, na który przybyło 25 druchen z całej Dzielnicę.

El-Cezet-Er.

Kurs okręgu wronieckiego

We Wronkach odbył się pod kierownictwem zast. naczelniczek dzielnicowej sokolic dchny Frackowiakówny W. okręgowy kurs dla naczelniczek okręgu wronieckiego. W kursie wzięło udział 14 druchen. Program kursu obejmował: musztrę, lekcje gimnastyczne, gimnastykę przyrządową, ćwiczenia, gry, zabawy i wykłady z zakresu ideologii sokolej. (C)

Jubileuszowy zlot sokolstwa w Krakowie

Od jednego z poznańskich uczestników zlotu krakowskiego odbieramy następujący opis:

Sokolstwo krakowskie święciło swe złote gody pięknym zlotem jubileuszowym miejscowej Dzielnicę, przy udziale mniej lub więcej licznych delegacji wszystkich innych Dzielnic sokolic. Wobec niedojścia do skutku projektowanego pociągu popularnego, reprezentacja dzielnic wielkopolskiej liczyła tylko około 90 osób, druchów i druchen, z prezesem i naczelnikiem oraz naczelniczką dzielnicową na czele. W liczbie tej mieściło się 30 druchów i druchen, którzy brali udział w odbywających się z okazji zlotu zawodów związkowych, i to — jak już donoszono — z bardzo dobrimi w niektórych konkurencjach wynikami.

Uroczystości zlotowe rozpoczęły się udziałem w nabożeństwie, odbywającym się w przestarzej i przepięknej świątyni marjackiej z okazji „Dnia morza”, poczem w okazałym pochodzie, poprzedzonym lasem sztandarów, udano się przy dźwiękach kilku orkiestr nad Wisłę pod Wawelem, gdzie nastąpiło spuszczenie na wodę symbolicznego „wianka”. Stąd pochód skierował się do gmachu Sokola, gdzie odbyła się uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej ku czci poległych Sokolów-legjonistów. W uroczystości tej uczestniczyli: książę-biskup krakowski ks. metropolita Sapieha, wicewojewoda Walicki, prezydent miasta, dowódca okr. korpusu, prorektor prof. Krzyżanowski i in. Za przedstawicielami władz stanęły poczty sztandarowe, a wzdłuż ulicy zwarte kolumny sokolstwa. Pierwsze przemówienie wygłosił prezes Sokola krakowskiego dr. Karol Bunsch, w krótkich słowach kreśląc dzieje tegoż Sokola oraz rozwój utworzonych przed 25 laty drużyn polowych z wyraźnym programem przysposobienia wojskowego i walki o niepodległość. Wiernie tym zasadom, walczy Sokolstwo w legionach, w powstańach śląskich i wielkopolskim oraz w obronie Lwowa, gdy równocześnie liczne zastępy Sokolstwa polskiego z Ameryki zaciągają się do tworzącej we Francji armji polskiej pod wodzą generała Hallera.

Po odsłonięciu tablicy pamiątkowej i odegraniu przez orkiestrę hymnu narodowego, przemawiał jako drugi, prezes dzielnicę krakowskiej, dh. dr. Rowiński,

witając jako gospodarz wszystkich uczestników zlotu jubileuszowego oraz w mocnych słowach przedstawiając ideowe podstawy służby sokolej dla narodu i państwa Wreszcie jako trzeci przemawiał dh. nacz. Jarocki z Wilna, składając wieniec i pozdrowienia ziemi wileńskiej. Na zakończenie odbyła się sprawna defilada drużyn sokolic przed władzami sokolemi i gośćmi. Licznie zgromadzona publiczność serdecznie witała defilujących Sokolów.

Punktualnie o godz. 4 popoł. rozpoczęły się na boisku K. S. „Cracovia” na Blonkach zlotowe ćwiczenia gimnastyczne Sokolstwa pod kierownictwem naczelnika Dzielnicę Nowaka. Po uroczystym podniesieniu flagi państwowej oraz defiladzie pocztów sztandarowych, zawodników i ćwiczących, nastąpiły kolejno ćwiczenia oraz gry i zabawy młodzieży męskiej i żeńskiej, dalej efektowne piramidy na zmianę z zastępem 48 druchen z okr. tarnowskiego, wykonujących ładne ćwiczenia, wstążkami, następnie popisujący się wzorowy zastęp gimnastyków sprzątowych na kółkach, poręczu, koniu i drażku, poczem nastąpiły masowe ćwiczenia wolne około 500 druchen i ćwiczenia grunwaldzkie tyłuż druchów; wreszcie na zakończenie tego pięknego pokazu odtąńczono w 20 par ognistego krakowiaka. Licznie zgromadzona na trybunach publiczność krakowska gorąco oklaskiwała poszczególne występy.

Wieczorem tegoż dnia odbyło się w salach Sokola zebranie towarzyskie w miłym i serdecznym nastroju.

W drugi dzień zlotu, w niedzielę 30 czerwca odbyły się od godz. 10 zawody kajakowe na Wiśle, a następnie regaty wiosłarsko-kajakowe, organizowane przez oddział wiosłarski Sokola krakowskiego. Od godz. 16—19 odbył się na boisku „Cracovia” drugi pokaz ćwiczeń złotych, znów przy licznych udziałach publiczności. Nastąpiły kolejno ćwiczenia maczugami zastępów druchów, ćwiczenia na przyrządach, dalej bardzo efektownie skombinowane piramidy masowe w kilkunastu grupach, następnie sprawnie i wzorowo wykonane ćwiczenia wolne związkowe druchen i ćwiczenia wolne związkowe druchów, i wreszcie na zakończenie, jak w pierwszym dniu — dziarski krakowiak, poczem w sali Sokola nastąpiło rozdanie

Podajemy do wiadomości, że

NA WYCIECZKĘ INAUGURACYJNĄ M/S „PIŁSUDSKI” Z TRIESTU DO GDYNI

od dnia 27 sierpnia do 12 września 1935 roku

**WSZYSTKIE BILETY ZOSTAŁY JUZ SPRZEDANE
I ŻADNYCH DALSZYCH ZGŁOSZEN
NA TĘ WYCIECZKĘ NIE PRZYJMujemy**

Ze względu na wielką frekwencję, jaką cieszą się nasze tegoroczne wycieczki morskie, prosimy o jaknajwcześniejsze zamawianie miejsc na

WIELKĄ WYCIECZKĘ WOKÓŁ EUROPY

od 10 do 30 września 1935 roku

Gdynia — Antwerpja (Bruksela) — Cadix (Sewilla) — Algier
Pireus (Ateny) — Istanbul — Constanza

KOMFORTOWYM STATKIEM „KOŚCIUSZKO”

Ceny biletów wraz z paszportami i wizami
od zł 400,—

Informacje i zapisy
GDYNIA-AMERYKA LINJE ŻEGLUGOWE S. A.
Warszawa, Plac Małachowskiego 4; Gdynia, Dworzec Morski; Lwów,
Kopernika 3; Kraków, Lubicz 3 oraz upoważnione biura podróży.

ng 12 745

napród zwyciężcom w zawodach i zakończenie zlotu.

Zebrań członków b. drużyn polowych

Łącznie ze zlotem odbył się I zjazd członków b. sokolic drużyn polowych. Pierwsze zebranie uczestników zjazdu tego odbyło się w sobotę wieczorem w małej sali Sokola, zagajone przemówieniem prezesa okręgu krakowskiego dha Edwarda Kubalskiego który przedstawił szkic historyczny drużyn polowych i wybitną ich rolę, jaką odegrały w walce o niepodległość Polski, podnosząc równocześnie zasługi,

jakie na tem polu położyli organizatorzy tych drużyn, a mianowicie druhowie sp. gen Zieliński, major Ruciński, prezes Turcki, nacz. Holubek i inni. W myśl uchwały zjazdu nadano odznaki honorowe drużyniackie dh. prez. Rowińskiemu, dh. prez. Kubalskiemu, dh. prez. Bunschowi, dr. Emilewiczowi i prof. Wodzinowskiemu, a pozatem rozdano około stu odznak zweryfikowanym członkom sokolic drużyn polowych okręgu krakowskiego. W niedzielę odbył się dalszy ciąg obrad, podczas których m. in. dokonano wyboru zarządu. (a)

Okręgowy zlot sokoli w Gniewkowie

Poprzedzony w sobotę zawodami okręgowymi odbył się w niedzielę w Gniewkowie piękny zlot sokoli okręgu inowrocławskiego. Z Parku Miejskiego wyruszyły drużyny sokole z prezesem okr. dhem Ziętowskim i nacz. okr. Radzińskim na czele na mszę św., którą na cmentarzu kościelnym odprowadził ks. kan. Fibak z Szadłowic w asystencji ks. ks. Gawrycha i Tardrowskiego. Podniósł kazanie wygłosił ks. prob. Mencil z Murzynna. Kaznodzieja w przepięknych słowach nakreślił rolę dziejową sokolstwa wielkopolskiego, jego podstawy ideologiczne, a zaznaczywszy, iż naród polski jest narodem nawskroś rycerskim, gdyż rycerskie w nim żyją zawsze tradycje i obyczaje, podniósł znaczenie „Sokola” jako podwaliny naszej bohaterskiej armji tu na Kresach Zachodnich oraz jako strażnicęj najwznioślejszych ideałów narodu polskiego, w nawiązaniu do pięknej tradycji, uwiecznionej przeszło półwiekową pracą społeczno-narodową.

Po nabożeństwie odbył się pochód przez miasto, zakończony defiladą. Oficjalnego otwarcia zlotu dokonał prezes okr. drh Ziętowski w Parku Miejskim. Dalsze przemówienia wygłosili drh. Kurka, prezes miejscowego

gniazda, p. starosta Wilczek i w imieniu sokolej władzy dzielnicowej drh wiceprez. Stoński. Deklamację „Witajcie nam, bracia” oraz śpiew chóru im. Paderewskiego, z towarzyszeniem orkiestry powstańców dopełniły całości, zakończonej wspólnym odpiewaniem „Roty”. Podczas obiadu toast na cześć sokolstwa wygłosił p. burm. Pyka.

Po południu odbyły się ćwiczenia publiczne.

Do JUGOSŁAWJI

zwiedzanie Wiednia i Budapesztu
7. VII. — 30. VIII. zł 295,—
paszport, wiza, zwiedzanie,
przejazd, utrzymanie
WAGONS-LITS//COOK
POZNAŃ, BR. PIERACKIE 012.

DO NABYCIA
W
BLASZANKACH
LUB
TEKTURZE

MAOK

WIE: POBAGTWO

ng 11 762

**COMPRIMÉS
VICHY-ETAT [TABLETKI]**
DAJĄ SZKLANKE NATURALNEJ
WODY VICHY ZA 10 GROSZY

ZE ZNAKIEM
VICHY
ETAT

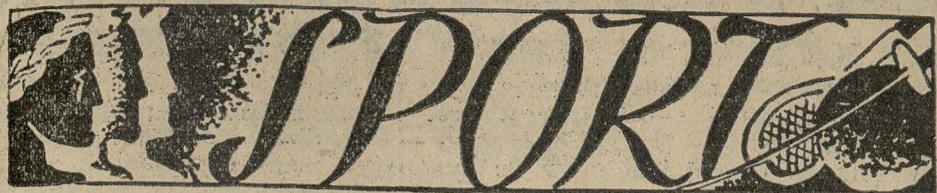

SUDORYN

„Ap. Kowalski“ usuwa
Występować się naśladowców

POT

nr 11237

Kajakowe mistrzostwa Polski w Kiekrzu

Sport kajakowy należy do najmłodszych sportów, jednak dzięki szeregowi watorów w bardzo krótkim czasie zyskał bardzo dużą popularność. Wszędzie też tam gdzie jest woda — jezioro, rzeka czy nawet płytki strumyk — znajdziemy kajak. Dzięki swym miniaturowym rozmiarom, swej płytkości, kajak przesuwa się wszędzie a w najgorszym razie łatwo go przenieść z rąk jego nikłej wagi. Jest on wygodniejszy od łodzi wiosłarskiej, gdyż nawet na kajaku dwuosobowym może wyruszyć pojedyncza osoba, podczas gdy do łodzi wiosłarskiej trzeba zawsze całej załogi, przeważnie czwórki i piątego sternika. Technika jazdy na kajaku jest przytem nieskomplikowana i nie wymaga takiego treningu jak jazda na łodzi wiosłarskiej. Wreszcie jednym z decydujących dla szerokiego ogółu argumentem przemawiającym za kajakiem jest jego taniość. Dzięki specjalnym kursom wielu nauczyło się samemu budować kajaki. Z tych względów kajak stał się w ostatnich latach jednym z najmłodniejszych sportów letnich. Sportem przedewszystkiem turystycznym.

O tem, że kajakarstwo jest młodym sportem świadczy fakt, że odbywające się w niedziele na jeziorze w Kiekrzu pod Poznaniem mistrzostwa kajakowe Polski dopiero trzeciemi z rzędu. O ich popularności świadczy, że na starcie stanie obrzyma liczbą 120 kajakowców z całej Polski. Tegoroczne mistrzostwa mają szczególne znaczenie dla kajakarstwa. Pierwszy raz bowiem odbędą się one na stojącej wodzie, w przeciwieństwie do dotychczasowych, które odbywały się na Wiśle, raz pod Krakowem, drugi raz pod Warszawą. W ten sposób po raz pierwszy uzyskane na poszczególnych dystansach czasy będą miarodajne i niezależne od szybkości i zmienności prądu rzecznej. Będzie to pierwszą możliwością porównania naszych wyników z czasami zagranicznymi. Na ich podstawie zdecydowany zostanie udział polskich załóg w tegorocznych nieoficjalnych mistrzostwach Europy, które odbędą się w sierpniu w Sopocie oraz w przyszłorocznych regatach olimpijskich. Dla Poznania nowością będą biegi par, które u nas startowały jedynie w załogach mieszanych, w tegorocznych regatach wiosennych.

Walki na wszystkich dystansach i we wszystkich typach łodzi zapowiadają się bardzo ciekawie z uwagi na postępy wszystkich okręgów. Nie jest więc zupeł-

nie pewnym, czy Kraków utrzyma dotychczasową hegemonię w składakach jak również, że poznańscy zawodnicy będą pracowali nadal w kajakach sztywnych. Poznaniacy będą poważnie upośledzeni przez nieodpowiednie kajaki. Słabe możliwości finansowe klubów nie pozwalają na

zakup kajaków sportowych lekkiej konstrukcji a posiadane łodzie własnego wyrobu są znacznie cięższe i mniej precyzyjne. Pewnym jednak jest, że jako gospodarze, wobec własnej publiczności, zawodnicy klubów poznańskich uczynią wszystko, by bronić swej dotychczasowej pozycji zajmowanej w sporcie kajakowym i wykazać, że również w tej dziedzinie Poznań dysponuje doskonałym materiałem. Przypominamy, że regaty o mistrzostwo odbędą się w pobliżu jeziora w Kiekrzu, do którego dojazd jest umożliwiony odjeżdżającymi w różnych godzinach pociągami. Cena przejazdu w obie strony wynosi 1 złoty. Biegi odbywać się będą przed i popołudniu, przyczem start i meta znajdować się będzie przy przystani „Wilków Morskich“, którzy są gospodarzami mistrzostw. (wz)

Już ukazała się
książka

DR. ST. CELICHOWSKIEGO

„WYPRAWA ZBĄSZYŃSKA“

WSPOMNIENIA UCZESTNIKA

i jest do nabycia w administracji „Głosu“, Poznań, św. Marcin 65, II, między godz. 10 i 13

Cena 2 zł 50 gr.

Cena 2 zł 50 gr.

Pływacy walczą o puchar „Warty“

Sekcja pływacka K. S. „Warta“ organizuje jutro w niedzielę o godz. 15 swój doroczny turniej międzyklubowy o puchar wędrowny. W zawodach które odbędą się na pływalni Poznańskiego Towarzystwa Pływackiego (na Ratajach), bierze udział dwukrotnie zdobywca pucharu „Unja“ Poznań, a obok niej o zwycięstwo w ogólnej punktacji walczyć będą: „H. C. P.“, „P. T. P.“, „A. Z. S.“, „Sokół“, i „Warta“. Ceny wstępu bardzo przystępne z przewozem, który odbywa się za łazienkami miejskimi.

Zawody strzelecko - łucznicze

Dziś w sobotę i jutro w niedzielę odbywają się na strzelnicy Bractwa Kurkowego w Poznaniu (na Szelągu) II zawody strzelecko-łucznicze o mistrzostwo okręgu VII Pocz. P. W., organizowane jako sprawdzian poziomu strzelectwa i łucznictwa w poszczególnych oddziałach Okręgu Poznańskiego. Będą to równocześnie eliminacje do niedalekich ogólnopolskich zawo-

dów strzelecko-łuczniczych Pocz. P. W. Zawody rozpoczęły się dziś o godz. 9, a zakończenie i ogłoszenie wyników oraz rozdanie nagród nastąpi jutro w niedzielę o godz. 18. W czasie zawodów sobotnich o godz. 18 odbędzie się otwarcie własnej pływalni poznańskiego Pocz. P. W. - Przystosowania Wojskowego. W ramach zawodów przewiduje się dla gości strzelanie o „Odznakę“ oraz strzelanie o nagrody. Na zakończenie zawodów odbędzie się w ogrodzie Bractwa Kurkowego wielki festyn ludowy z programem bardzo urozmaiconym.

Dr. med. AUGUST LORIA
ordynuje od 20. maja 1935 nr 12736
w MARIENBADZIE, HAUS GUTENBERG.

Piłka nożna

Spotkania towarzyskie: godz. 11 na stadionie na Śródcie: „Britania“ i „Polonia“ Główna; godz. 16 na Śródcie: „Cybina“ i „Blask“; godz. 17 boisko „Korony“: „KPW“ II i „Korona“ II; godz. 17 boisko P. W. i W. F. w Zabikowie: „Stella“ Zabikowo i „Poznania“.

W Opalenicy o godz. 17 w Parku miejskim „KPW“ Opalenica gra z „KPW“ Poznań; w Ostrowie na boisku własnym

Nagrody Sportowe
PUHARY
ZETONY
MEDALE
Wielki wybór · ceny niskie
T. GAŚSIOROWSKI
POZNAŃ · ŚW. MARCIN 34
TELEFON 55 28

dg 263a

Ostrowski Klub Sportowy urządza turniej z udziałem 6 drużyn. Zawody rozegrane będą przed i po południu. W Nowym Tomysku tamtejsza „Polonia“ gra z „Obrą“ ze Zbąszynia o godz. 16.

Pięściarstwo

Poznański O. Z. B. ustalił następujący kalendarzyk sportowy na sezon bieżący: 18. 8. — 25. 9. mistrzostwa drużynowe Kl. B; 8. 9.: zawody międzymiastowe Poznań—Łódź; 15. 9. — 10. 11.: mistrzostwa drużynowe Kl. A; 11. 10.: spotkania międzymiastowe Poznań—Wrocław; 15. 11. — 31. 12.: odbędzie się turniej zespołowy młodzików; 30. 11., 1. i 8. 12.: „I krok bokserski“ (jesienny); 12 stycznia 1936 mecz międzymiastowy Poznań—Berlin; 1, 2 i 9 lutego 1936 mistrzostwa indywidualne młodzików; 28, 29 lutego i 1 marca 1936 mistrzostwa okręgu indywidualne seniorów; 18, 19 i 25 kwietnia 1936 „I krok bokserski“ (wiosenny).

Poznań—Wrocław. Spotkanie międzymiastowe powyższych drużyn zostało już sfinalizowane i odbędzie się w dniu 11 października br. w Wrocławiu.

Zeglarstwo

Na morskich regatach w Gdańsku, w drugim dniu w Kl. B. zwyciężył na 18 mil morskich polski jacht „Korsarz“ (Pol. klub Morski w Gdańsku), zajmując pierwsze miejsce w czasie 3:33:45 (czas faktyczny) i 3:26:17 (czas obrachunkowy). Drugie miejsce zajął jacht „Hela“ Gdańskiego Zjednoczenia Żeglarskiego. Z powodu wysokiej fali pozostałe biegi mają się odbyć pod Piławą podczas t. zw. tygodnia wschodniego. (PAT).

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

JAPONSKI PROSZEK
KATOL ZABIJA
AZUMI & CO. LTD. OSAKA
OWADY I ROBACTWO
nr 11 274

W każdą sobotę organizuje Bratnia Pomoc Stud. W. S. H. wycieczki do RUNOWA-KRAIŃSKIEGO do Letniska Akademickiego. Wyjazd z Poznania w sobotę godz. 15,30, powrót w niedzielę godz. 24. Całkowity koszt wycieczki 9,— zł. Zapisy w Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. tel. 26-47 lub w sobotę na dworcu głównym od godz. 14,30 do 15-tej. zg 274

KLAWIOL „Ap. KOWALSKI“ usuwa bezpowrotnie ODCISKI

„Ap. KOWALSKI“ usuwa bezpowrotnie
nr 11 116

Wielebnemu Duchowieństwu, W. P. P. Chłapowskiej i Morawskiemu, właścicielowi Turwi, P. T. Nauczycielstwu powiatu kosciańskiego, Kierownictwu i dzieciom Szkoły Powszechnej w Turwi, Pracownikom Agencji Pocztovej w Turwi, Kółku Rolniczemu, wszystkim Krewnym, Przyjaciołom i Znajomym, a w szczególności ukochanej przez Zmarłego ludności Turwi, za tak liczne i serdeczne dowody współczucia oraz oddanie ostatniej przysługi drogiemu i ukochanemu Zmarłemu, ś. p.

Woiciechowi Thomasowi

emeryt. kierownikowi szkoły powszechnej w Turwi

składa gorące i serdeczne

Bóg zapłać!

Rodzina.

Turew, Poznań, Rawicz, Gdańsk, Praga, Toruń, Kazimierz k/Strzemieszyc, kopalnia Jakób.

zg 11 479

POMPY
ARMATURY
węże do wody
najkorzystniej poleca
St. Duchowski
Poznań,
Al. Marcinkowskiego 25.
zg 11 481

Kocioł do ogrzewania centralnych, wodnych i parowych pat. „Höntscha“
JEST TANI — BO OSZCZĘDZA.
Spala każdy opał jak: koks, różne gat. węgla, torf, drzewo, trociny, miel i inne odpadki palne.
przezo zmniejsza koszty ogrzewania.
Höntsch i Ska Sp. z o. o.
Odlewnia kotłów ogrzewalnych
Poznań, Rataje VI, Tel. 37-92

WYJECHAŁEM
na czas od 14. VII. — 15. VIII. 35.
Dr. med. Bolesław Hanasz
Poznań, Pocz. 31 a Tel. 35-59

Na czas wakacji
polecam na suknie, jedwabie, samodziary, muślin i krepony oraz PŁASZCZE KAPIELOWE i pedy do podróży
W. GROSZKIEWICZ, Poznań, Stary Rynek 59/60
Specj. dział dywanów, chodników, firan i koider na wacie i wełnie. dg 454-769

FARBY LAKIERY POKOSTY
Fabryki J. Perek, Leszno, po cenach fabrycznych tylko
Wodna 13, tel. 53-26, dawniej W. Garbary 39
Pokost czysto lniany zł 1,65 za 1 kg Pokost zwykły lniany zł 1,40 za 1 kg
nr 11 189

Od 13-tego
Wielka Sprzedaż Posezonowa
15% 25% Rabatu
Poznańska Fabryka Bielizny
Nowa 10 Jan Ebertowski Nowa 10
dg 3-12

Dnia 12 lipca 1935 r. o północy, zasnęła w Panu w Gnieźnie, po długich i z budującym podaniem, z cierpliwością znoszonych cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, ś. p.
Józefa Maria Chłapowska
Dziecko Marji ze Zgromadzenia Panien Kanoniczek w Warszawie o czem zawiadamiają siostry i rodzina.
Żałobna msza św. odprawia się w poniedziałek, 15. bm o godz. 11 w kaplicy św. Józefa w Poznaniu. Złożenie do grobu na cmentarzu św. Marcina przy ul. Bukowskiej tegoż dnia o godz. 17-tej.

DRZEWO budowlane, stolarskie, poleca dg 8-98
G. Kowalkiewicz, Poznań, Strzelecha 14a Tel. 14-95
Węże
do wody gumowe i parciane wwrób tegoroczny, poleca najtaniej
Hatech
Poznań, św. Marcin 65.
dg 314

FIRMA EDMUND RYCHTER ZAWSZE WIERNA SWEJ DEWIZIE

NISKIE CENY WYSOKIE GATUNKI TOWARÓW.

Kupując w naszych magazynach odbiorca wydobywa **MAXIMUM** z każdego wydanego złotego ponieważ nie cenią lecz **JAKOŚĆ** decyduje
POLECAMY: PALTA wiedeńskie fasony na jedwabiu — **Ulstroragłany** — **Ubrania męskie** — **Spodnie** — **Golfy** — **Bryczesy** — **Wiatrówki** — **Kurtki skórzane** — **Płaszczki** i **Peleryny gumowe**.
Materiały z metra w setkach deseni i kolorów do dyspozycji Szan. Kupujących.

Szczególne uwagi zwracamy na nasze chlubnie znane Serja I. **120,- zł** Serja II. **100,- zł** Serja III **80,- zł**
 trzechseryjne wykonanie ubrań męskich na miarę:
 Krój, dodatki i wykonanie na wysokim poziomie. Następnie polecamy **UBRANIA LUKSUSOWE**, z najlepszych szewiów i czesanek
 bielskich od zł 130,- do 175,- Nasze oddziały wykonania na miarę stoją u szczytu doskonałości. 6-ciu pierwszorzędnych krojczych
 tworzą z dobrego najlepsze.

Przebój Sezonu — Wykwintne palta na jedwabiu — **Jeden Fason — Trzy Ceny** — Dla każdej kieszeni — **50, 75 i 95 zł**
Wystawa i sprzedaż powyższych palt przy ul. Franciszka Ratajczaka 2

GOTOWE FUTRA stale na składzie.

EDMUND RYCHTER

ul. Wrocławska 14 **Poznań**
 telefon 21-71
 ul. Franciszka Ratajczaka 2, telefon 54-15, 26-07

Wydajemy nasze towary także za bony Tow. „Kredyt”

ul. Wrocławska 15 **Ostrów**
 telefon 54-93
 ul. Kaliska 35 **Wielkopolski**
 Rynek 35 tel. 35

NASZĄ WIELKĄ

SPRZEDAŻ POSEZONOWĄ

rozpoczynamy w **poniedziałek, dnia 15 lipca**

Mając na celu usunięcie pozostałych zapasów towarów letnich wyprzedajemy poszczególne partie po **znacznie niższych cenach.**

OTO KILKA DOWODÓW:

Mongol deseniowy 2,90 — 2,60 zł	Wool deseniowy 2,80 — 1,10 zł
Marocain „ 5,50 — 3,30 „	Organdy nowe wrzory 3,60 — 3,25 „
Georgette krysta 5,90 — 5,50 „	Musliny bawełniane i perkal 0,80 — 0,65 „
Cr. de Chine druk. 5,40 — 2,90 „	Musliny wełniane 4,50 — 2,90 „
Taffet, modne kraty 5,90 — 2,60 „	Eponge pasy i kraty 1,30 — 1,10 „
Jedwab do prania druk. 1,20 — 0,95 „	Len na suknie kolorowy 2,60 „

i wiele innych gatunków. Resztki za bezcen. Na towary nie objęte redukcją udzielamy w czasie wyprzedazy przy gotówce

10% rabatu.

Reprezentacyjny Dom Mody

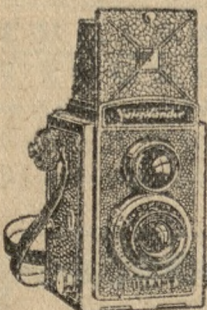
Pg 4768-28.50

Poznań, Stary Rynek 85 i 86

Radość ze zdjęć

kamerą **Voigtländer Brillant**

Zdjmowanie tą kamerą sprawia podwójną przyjemność. Wielki, jasny obraz w celowniku pozwala od razu osądzić, czy motyw wart jest zdjęcia. A nadto fotografowanie Brillantem wypada bardzo tanio, bo na zwykłej błonie 6x9 uzyskuje się 12 zdjęć 6x8. W każdym składzie fotograficznym chętnie pokażemy Wam tę kamerę. Obejrzyjcie ją, będziecie zachwyceni!

Prospekty wysła bezpłatnie:

Jeneralna Reprezentacja: Warszawa, Chmielna 47 a. ng 11 165

Gdynia

Posiadam większą kaucję, biuro, magazyn, własny samochód.

Poszukuję zastępstwa

na artykuły żywnościowe na Gdynię ewent. Pomorze i Gdańsk również na własny rachunek. Oferty pod „Obrotny” do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni ng 12 757

STEMPLE L. KAPELA WROCŁAWSKA 18

ng 11 181

„HAFTOPLIS”

wykonuje mereżkę, okretkę, — dziurki, wykończenie szali falban, plisowanie, lektaryzowanie, hafty, monogramy, tarcze gimnazjalne, obciążanie guzików, nadrabianie stóp, podnoszenie oczek terminowo najtaniej

STARY RYNEK 6, tel. 28-10, wejście Włankowa. Pg 4262-19.70

Polecamy DO BUDOWLI!

— i Dźwigary, Żelazo —
 Żelazo do betonu
 Gwoździe i śruby
 Okucia do pieców i kuchni
 Kuchnie westfalskie
 Kotły do pralni
 Piece żelazne
 Zamki i zawiasy do drzwi i okien
 Okna lano-żelazne
 Siatkę ocynkowaną na płoty

Ceny najtańsze.

Cenniki na żądanie.

T. Krzyżanowski

Spółka z ogr. odp.
 w Poznaniu, ulica Szewska 16
 Telefon nr. 30-38 i 36-90

ng 11 189

Chronie konserwy biorąc szczelnie, gwarantowane „ESKA” słoje
 Polskiej Spółki Hutników Szkła „Skiernewice”
 Prosimy żądać wszędzie. dg 2652

NA SEZON LETNI
 Kosiarzki do trawy
 Meble ogrodowe
 Weże do wody i armatury
 Polewaczki
 Przybory turystyczne
 Leżaki
 Maszynki do lodów
 Siatki ziel. do okien
 Aparaty i szkła do zapraw
 Okucia budowlane poleca po cenach niższych
JAN DEIERLING
 skład żelaza
 Poznań, Szkołna 3
 tel. 35-18 35-43.
 Przyjmuje asygmaty „Kredyt”
 Pg 4769-28.53

Osady

z parcelacji prywatnych majątków. Informacje: Biuro parcelacyjne. Poznań, Plac Wolności 11. Na odpowiedź złożyć zd 20 724

ORYGINALNE PROSZKI „MIGRENO-“
 „NERVOSIN”
 R.M.S.W. 121599
 ZNAK FABR.
 z KOGUTKIEM
 SA ŚRODKIEM KOJĄCYM BÓLE ZASTOSOWANIE:

BÓLE GŁOWY
 MIGRENA, NEURALGIA
BÓLE ZĘBÓW
 GRYPA, PRZEZIĘBIENIA
 BÓLE I ARTRYTYZME,
 STAWOWE, KOSTNE I T.P.
 ŻĄDANIE ORYGINALNYCH PROSZKÓW ZE ZN. FABR. KOGUTEK SPRAZDAJA APTEKI

ng 11 181

UBEZPIECZENIE SZYBOWE

Towarzystwo Ubezpieczeń w Polsce poszukuje osoby, obeznanej z branżą szybową i specjalnie w tej dziedzinie ubezpieczeń wyszkolonej jako urzędnika dla tego działu. Znajomość języka niemieckiego konieczna. Dokładne oferty z życiorysem, odp. samymi świadectw i wymaganiami jedynie od wytrawnych specjalistów w ubezpieczeniu szybowym, należy składać do Towarzystwa Reklamy Międzynarodowej, Warszawa, Marszałkowska 124 pod: „Specjalność szyba”. Tg 1340

Stanowisko życiowe! Stałe i wysokie dochody!

Poważne Towarzystwo Ubezpieczeń Oddział w Poznaniu poszukuje dla działu drobnych ubezpieczeń organizatora w służbie zewnętrznej, który umiałby sam stworzyć na terenie m. Poznania poważną grupę akwizujących agentów. W rachubę wchodzi tylko zdolni fachowcy, biegli w kierownictwie systematycznej akwizycji tego rodzaju ubezpieczeń (od domu do domu). Oferty z życiorysem, odpisami świadectw i warunkami należy kierować Kurjer Poznański dg 3192.

Chłodnie mechaniczne,

automaty „ROTOFRIGOR” i kompresorowe do fabrykacji sztucznego lodu i do chłodzenia mięsa i wędlin, masła, mleka, sera, jaj, piwa, wód mineralnych, itd. oraz szafy chłodnicze buduje i dostarcza

L. Zieleniewski i Fitzner Gamber S. A. Kraków Tg 1294

KTO SZUKA NABYWCY

NA GOSPODARSTWO, INTERES lub DOM.

powinien ogłaszać się w **WIARUSIE POLSKIM**, najstarszym i najpoczytniejszym dzienniku emigracji we Francji.
 Czytelnicy **WIARUSA POLSKIEGO** chętnie skorzystają z propozycji, gdyż ułatwi im to, po powrocie do kraju, ulokowanie poważnych nieraz oszczędności. Numer okazowy i taryfę ogłoszeniową wysyła się na każde żądanie. Adresować:
WIARUS POLSKI — 35 rue du Chateau — LILLE (Nord)

ng 12 736

Niestychanie Tanią Sprzedaż Posezonową

rozpoczęliśmy w naszych magazynach przy ul. Nowej 3 i przy Starym Rynku 98/100

TRADYCYJNĄ SPRZEDAŻ POSEZONOWĄ.

Ogromne zapasy materiałów wełnianych, jedwabnych i bawełnianych ofiarujemy po niebywale niskich cenach.

Dla dowodu kilka przykładów:

Oxford koszulowy w paski	45 gr za metr	Marocain jedw. gładki	3,40 zł za metr
Perkale na suknie	65 gr " "	Marocain jedw. des.	3,50 zł " "
Musliny na suknie	70 gr " "	Crépe matte	3,90 zł " "
Zafiry koszulowe	85 gr " "	Popeliny jedw. Ia gat.	1,10 zł " "
Batysty deseniowe	1,20 zł " "	Toilede soie	2,70 zł " "
Voile deseniowe 100 cm szerokie	1,30 zł " "	Georgette jedw.	2,70 zł " "
Panamamy jedwabne deseniowe	1,35 zł " "	Szewioty mundurkowe	1,50 zł " "
Mongole gładkie	2,40 zł " "	Bostony mundurkowe 110 cm. szer.	2,50 zł " "
Mongole deseniowe	2,70 zł " "		

Wszelkie rodzaje płócien, inletów, stołowizny, firan etc. polecamy po cenach jak podczas Białego Tygodnia.

Najlepsze materiały ubraniowe — konfekcja damska, męska i dziecięca — za bezcen!

R. & C. KACZMAREK

Specjalny Magazyn Białawotów ulica Nowa 3 POZNAN Dom Konfekcyjny Stary Rynek 98/100

RZĄDCA

kawaler, lat 31 z 12-letnią praktyką gospod. w większych majątkach z ciągłością świadectw i dobrymi poleceniami szuka od sierpnia lub później odpowiedniego stanowiska. Oferty Kurjer Poznański zg 11 480.

PRZEDSTAWICIEL-ORGANIZATOR

może się od zaraz zgłosić do objęcia generalnego zastępstwa na wojew. Poznańskie z gotówką na własny rachunek, mogący wykazać się pracą akwizytorską po domach prywatnych i u kupców. Prowizja 45%. Poszukuje się tylko poważnych reflektantów. Zgłoszenia Wytwórnia Chemiczno-Kosmet. — Uniwersal — Chorzów, ul. Jagiellońska nr. 1. Znaczek na odpowiedź. zg 11 476

Fabryka Papy Dachowej i Przetworów Smołowcowych IGN. MANDOWSKI

Poznań, Grobla 3, tel. 34-69
dostarcza najtaniej papy dachową, smołę, lepnik i wszelkie środki konserwacyjne.
Pokrywa dachy papy, dachówka, lupkiem itp. smół i naprawia. Wykonuje wszelkie wchodzące prace w zakresie blacharstwa budowlanego
fachowo i po przystępnych cenach na dogodnych warunkach spłat. Zadzajcie bezpłatnych kosztorysów.
Pg 4732-55.244

WYSYŁKOWY DOM TAPET STRYSZYK Aleje Marcinkowskiego nr. 13 Tel. 1292

TAPETY — CERATY — LISTWY — CHODNIKI

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Państwowa Szkoła Budownictwa w Lesznie

wojew. poznańskie.

Wpisy na półroczne zimowe rozpoczynające się 2 września 1935 r. przyjmuje się do 31 sierpnia br.

Szkoła obejmuje 6 klas półrocznych, których ukończenie daje w służbie wojskowej i cywilnej państwowej uprawnień szkoły średniej (matury gimnazjalnej) a w zawodzie prywatnym uprawnień techników budowlanych.

Dla przyjęcia do szkoły wymagane ukończenie 15 lat, 7 klas szkoły powszechnej lub 1 klasy gimnazjum n. t. ewentualnie 3 kl. gimnazjum st. t., oraz jednoroczna praktyka w rzemiośle budowlanym, którą można odbyć w terminie późniejszym. Koszt utrzymania w mieście 40—50 zł. Informacyj udziela Sekretariat Szkoły. ng 12 156

(—) Inż. J. Przygodzki, Dyrektor Szkoły.

Mareckiego — mieszanki, dropsy i śmietankowe groszowe towar pożądany i wyróżniany przez klienta Fabryka Cukrów St. Marecki, Poznań nr 11 511

Garnitur młocarniany

Marschalla 60 cali, mało używany korzystnie sprzedamy w komplecie lub każde z osobna. „Agromech”, Poznań, telefon 20-32. Pg 4781-55.246

**Maliny
Wiśnie
Jagody czarne
Porzeczki, jabłka
kupuje
Wawrzyniak**
Poznań, Wrocławska 18
Wytwórnia win, soków.
zg 11 482

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów w tem 5 nagłówkowych.

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmują się do godz. 11.10, w sobotę i dni przedświąteczne przyjmują się do godz. 11.00.

1. DOMY-PARCELE

Parcele
tanio sprzedaje J. Trytt, Winia-ry, ul. Włoszczyńska 6. zdg 20 205/6

Domek
11 ubikacji, z ogrodem, 1159 m kw., w Poznaniu, sprzedam, cena 14000. Stachowiak, Poznań, Żurawieckiego 19. zdg 20 615/16

**Najtańsze parcele
budowane przy Osiedlu
Warszawskim**
bardzo korzystnie położone, światło, wodociąg. Malecki, Droga Debińska 11. Telefon 11-90. Pg 4 564-28.9

Kamienice, wille
poleca i poszukuje Gruszczyński, Pocztowa 30, telefon 58-66. zdg 18 951

Kupisz! Sprzedaż!
kamienice, majątek, wille, domki, parcele najkorzystniej przez „Informatora”. Poznań, Skarbo-wa 1, telefon 46-46. zdg 16 434

Parcele
Solacz, Wołyńska, Winarska, wysoko położone. Wiadomość Szczanieckiej 1, mieszkanie 19. — telefon 74-15. zdg 17 999

Informacja Budowlana
prz. Korporacji Budowniczych Poznańskich „Strzecha”, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 23. fachowe porady budowlano - techniczne. zdg 18 243

Dom wille
6 pokojowa obszernym śpichlerzem, obora, stajnia, małym ogródkiem, prowincji na handel zboża lub inne przedsiębiorstwo korzystnie sprzedam. Warunki według umowy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 19 486

Kamienicę
kupie z amortyzacją, wpłace 20 000, później więcej. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 20 116

Wille
amortyzacyjna dwumieszkaniaowa komfortowa ogrodem sprzedam, wpłaty 26 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 19 939

Wille
szescipokojowa zimowa pełno kompletna, pięknie położona sprzedam za gotówkę. Karpiński, Puszczykowo, Ogrodowa 7. zdg 18 648

Kamienicę
w Inowrocławiu dwupiętrową, dochodową sprzedam, informacje Inowrocław, Lucjana 3. Szyman-kiewicz. zdg 20 222

Wille
amortyzacyjna ogród, wolne mieszkanie korzystnie sprzedam. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 144

Parcele
tanio na sprzedaż. Poznań, ulica Rometa Maya. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 144

Wille
amortyzacyjna, bezstemplowa. — blisko tramwaju, wpłaty 12 000. — bezpośrednio kupie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 20 156

Parcele
kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 275

Domek
z ogrodem w okolicy Poznania kupie gotówką. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 19 523

Kupię
dom lub wille nowopobudowane, bez długu, czynszowe, bezpodat-kowe z ogrodem, rentowne, wpła-ta 12 000 zł. Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdg 19 638

Dom
centrum kupie, wpłace 80 000. — Oferty właścicieli Kurjer Poznański zdg 19 897

Parcele
idealnie położona przy Grun-waldzkiej tranwaju sprzedam gotówką. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 307

Kamienica
nowa, mieszkania, komfortowe, dochód 18 000, sprzedam 145 000, wpłaty 60 000. Reszta amortyzacja. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 315

Wille
dom czynszowy, blisko Focha-dworca tranwaju kupie wprost od właścicieli, wpłaty 20 000, reszta amortyzacja. Oferty Kur-jer Poznański zdg 20 264

Kupię wille-domek
5-12 pokojowa, wpłaty około 10 000 zł, bliżej tramwaju, dokład-ny podanie ceny, poleceń, ilość pokoi, hipoteki. Pośrednicy wy-kluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 373

Kamienicę
trzy piętrowa, komfortowa, skła-dami, śródmieście, cena 110 000, wpłaty 70 000, dochód 14 500, hi-poteka amortyzacyjna 40 000, na 96 lat 374%.

Parcela
pod wille, 1 000 m², przy Ostro-wa, piękny ogród opłotowany, kosztą adjacjentowe zapłacone, cena 10 000.

Parcela
600 m², pod kamienicę, Łazarz, kosztą adjacjentowe zapłacone, cena 9 500, sprzedam Maciejewski, Aleja Marszałka Piłsudskiego 27, dom ogrodowy, parter, telefon 62-65. zdg 19 475

Dom
z wolnym składem śródmieściu, czynsz 3 800 zł, cena 25 000 zł sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 487

Kamienica
nowa Łazarz, dochód 8 200, — sprzedam 70 000, — wpłaty 30 000, Ratajczak, Poznań, Jezuitska 12. zdg 20 508

Willa
dziesięciopokojowa, dwumieszka-niowa, okolica Opary sprzedam właścicieli. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 807

Kamienicę
nowa wpłaty 50 000 sprzedam. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 20 905

Place
pod domy czynszowe sprzedam, Słowackiego 34 — 4. zdg 20 524

Parcele
blisko centrum sprzedam korzy-stnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 20 914

Kamienice
wille, domki ogrodami każdej dzielnicy Poznania poleca Rataj-czak, Jezuitska 12. zdg 20 509

Kamienica
komfortowa, centrum, dochód 13 500, wpłaty 55 000, przejęcie amortyzacji. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 526

Kamienicę
kupie wprost właściciela zaliczka 75 000. Pośrednictwo wykluczone. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 20 601

Batorowo
(Lusowo) 18 km. od Poznania, park, jezioro, las, kościół. Dobra kuchnia. Informacje: Poznań, Mielżyńskiego 26/27, m. 9, tele-fon 23-04. zdg 20 571

Parcele
Dąbrowskiego Plantacja dawniej 3. — obecnie od 130. „Osadopol”. Rzeczypospolitej 9. zdg 20 612

Willa
komfortowa. Poznań-Debiec. 2 mieszkania czteropokojowe, cena 26 000.

Willa
Poznań - Łazarz. 2 mieszkania trypokojowe, cena 17 000, sprzeda Dom Złocień, Poznań, Wrocław-ska 22. zdg 20 626

Poszukuje
domku z ogrodem lub willi nie-wykończonej w pobliżu Poznania, wpłaty 6 tysięcy. Oferty z po-daniem miejscowości do Kurjera Poznańskiego zdg 20 740

Kamienica
nowa, komfortowa, dochód 7 800, cena 65 000, wpłaty 50 000. Fr. Ratajczak 18 — 7. zdg 20 541

Kupię
solidny, mniejszy dom centrum, wpłaty 50 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 618

Parcele
Puszczykówna na sprzedaż. Poznań, Marcin 13 firma Twardow-ski. zdg 20 705

2. PIENIĄDZ
Wspólnika - wspólniczki
poszukuje z kapitałem 15—20 ty-sięcy — hipoteczne zabezpiecze-nie — stałe zatrudnienie w przed-sięwzięciu przemysłowo-handlo-wym. Oferty Kurjer Poznański zdg 18 618

4.500
pod zastaw hipoteczny, wpłata miesięczna 100 zł plus odsetki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 20 547

15.000
poszukuje na I hipotekę w ma-łym mieście wzmian za procent, dobre utrzymanie, opieka staran-na. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 559

Pierwszą hipotekę
12 000 złotych złożyć płatna paż-dzielniku 1935 sprzedam spiesz-nie 7 000. Krzesiński, Piekary 8. zdg 20 527

2.000
potrzebne pożyczki wykończenia domu Poznaniu, wartości 10 000, pierwsza hipoteka. Procent pod-ług umowy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 602

Kto
pożyczy 3000 zł na hipotekę płat-ną w 3 latach. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 658

Na pierwszą hipotekę
poszukuje pożyczki 30—50 000. Dobry pewny procent. Oferty Kur-jer Poznański ng 12 755

3. LETNISKA I UZDROWISKA

Zakopane
„Nellin” pensjonat Ochotnickiej, Krupówki, niżej Trzaski, kom-fort, kuchnia na masle. Pensjo-natowo od 4,50, hotelowo od 2, — ng 12 588

Inowrocław
pokój na sierpień dla paniąki utrzymaniem poszukiwany wili ogrodem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 18 547

Ciechocinek
Pensjonat Ormuзд
centrum obok kościoła i taziemek po cenach niskich poleca wy-kwintne utrzymanie. zdg 96 370

Szczywnica
Pensjonat „Sobieski”, centrum zdrowiskowa. Własny ogród. — Leżalnia. Kuchnia wyborowa, dietetyczna. Opieką lekarską na miejscu. Inhalatorium. Łazienki. zdg 15 162

Tanio
przyjmuje rodziny na letnisko. — Skwirut, Chodzież. zdg 18 228

Piękne
letnisko blisko Poznania, lasy, je-ziora poleca pokoje z dobrem u-trzymaniem na sierpień. Ziemb-owa, Promienko, poczta Biskupi-ce. zdg 19 544

Promno
pokoje umeblowane na letnie mie-siace do wydzierżawienia, może być z obiadami. Willa przy dwor-cu. zdg 19 497

Zakopane
Pensjonat Szkoły Hotelarskiej — ul. Marszałka Piłsudskiego, cen-trum — pokoje komfortowe z wy-kwintnym utrzymaniem po ce-nach b. przystępnych — tylko dla chrześcijan. zdg 19 636

Urządnik państwowy
kawaler, ślązak — szuka letniska sierpień, leśniczówka lub gospodarstwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 109

Suchego
obszernego pokoju kuchnia bli-sko lasu poszukuje zaraz letni-sko. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 147

Letniska
blisko Poznania we dworze dla matki z dzieckiem poszukuje. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 192

Letniska
na leśniczówce (2 pokoje) poszu-kuje się zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 255

Puszczykowo
pokoje kuchnia wynajm. Po-znańska 68a. zdg 20 357

Leśniczówkę
dworu dobrać utrzymaniem szu-ka pani zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 496

Letnisko-dwór
dobra, zdrowotna kuchnia, słoneczne pokoje, nowoczesne wygo-dy, park, tenis, lasy, 3,50 dzien-nie. Kosmowo, P. Zydowo. zdg 20 795

2
pokoje z kuchnią kompletnie ume-blowane, wodociąg, światło elek-tryczne, bliskość parku, jeziora, lasu, malownicze położenie. Wa-runki bardzo dogodne. Majątek Buszewo, poczta Lubosina, pow. Szamotuły. zdg 20 792

Uzdrowsko Powidz
Polskiego Touring Klubu, klima-tycznie idealnie położone nad ol-śniami. Wymarzone warunki dla rekonwalescentów i osób nerwo-wo i fizycznie wyczerpanych. Wy-kwintna kuchnia, wioślarnia, mo-torówki, polowania na czacki, wędkarstwo, kort tenisowy, siat-kówka, plaża, radio, koncert dancng. zdg 20 791

Letnisko
piękna okolica, las, woda, kuc-hnia obywatelska — cena 2,75 dziennie, zaraz. Zgłoszenia Agen-cja Kurjera Poznańskiego Skoki ng 12 764

Dom Zdrowia
Kiekrz nad jeziorem, poleca wol-ne pokoje utrzymaniem, ceny przystępne. zdg 20 721

Na
wypoczynek pokoje, dostep kuch-ni, woda, las, sad. — Blajetowa, Zielonagóra — Obrzycko. ng 12 763

4. OSOBISTE

Największa
najpoczytniejsza wypożyczalnia Dippa posiada wszystkie nowo-sci. Poznań, Plac Wolności 11. zdg 20 434

6. OŻENKI

Starsza
przystojna skromnym mieszka-niem, zapozna towarzysza życia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 141

Panna
lat 30, przystojna blondynka — 10 000, czesciowo wyprawe pozna inteligentnego urzednika eta-towego, cel matrymonjalny. Of-erty Kurjer Poznański zdg 20 313

Przystojna
brunetka, pięciopokojowym mie-szkaniem szuka dobrego meża, pana, dobrem stanowisku, ofic-ara, wiek 43—53. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 341

Największy wybór
posażnych pań oraz panów zaj-mujących poważne stanowiska poleca jedynie „Echo” Poznań, Sw. Marcin 68, tel. 50-30, Dy-skrekcja gwarantowana. zdg 20 355

Kawaler
trzydziestyczteroletni, kupiec, — 20 000 gotówki posłubi panne-wdówkę, posiadająca interes lub kamienicę w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 304

Kawaler
właściciel kamienicy na stanowi-sku 550 złotych dochodu, mie-siecznicę poszukuje znajomości przystojej gospodarnej i religij-panny wyższego wzrostu do lat 27 celem ożenku. Włoszczanki także mile widziane. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 233

Kawaler
właściciel poważnego przedsię-wzięcia, z własnym mieszka-niem, dobrze sytuowany, przy-stojny, szuka towarzyszy życia z dobrego domu, wykształconej, muzykalnej i zamożnej do lat 30. Zewnętrzne walory również pożą-dane. Cel matrymonjalny. Dyskrekcja zapewniona. Szczegóło-we oferty możliwie z fotografią do Kurjera Pozn. zdg 20 372

Panna
lat 39 z posagiem szuka meża wdowca. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 448

Dla
mej szwagierki, panienki lat 23, przystojej, wykształconej z do-brego domu poszukuje meża le-karza, lekarza dentystry, które-mu otworzyłoby praktykę lub wyż. urzędnika. Oferty do Ku-rjera Poznańskiego zdg 20 793

Kawaler
lat 33, rymsko-katolik, agronom, zapozna panne celem ożenku. — Majątek dla obopólnego dobra pożądany. Łaskawe oferty Kur-jer Pozn. zdg 20 599

Który
krótkim czasie posłubi krawcową dzieckiem. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 657

Wdowiec
kupiec, szuka starszej panny, wdowy bezdzietnej z zamilowa-niem do handlu. Gotówka dla powiększenia przedsiębiorstwa konieczna. Cel matrymonjalny. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 20 787

Kawaler
lat 29, ogrodnik-handlowiec, inte-ligentny, przystojny, religijny, po-wojskowej, pozna w celu ma-trymonialnym panienkę od 20—25 lat, miłą, energiczną, z ukoń-czoną Szkołą Gospodarstwa Wiejskiego. Pierwszeństwo córki o-grodników i rolników. Dla wspól-nego dobra pożądany posag od 4—5 tys. zł. Oferty wraz z za-laczoną fotografią, która się zwraca, kierować do Kurjera Po-znańskiego pod zdg 20 781. Spra-wę traktuje poważnie.

Wdowiec
lat 43, troje dzieci, posiada ka-mienicę, poszukuje żony do 35 lat, z gotówką 7—10 000 zł. Akuszerka lub krawcowa mają pierw-szeństwo. Oferty z fotografią pod zdg 20 786 do Kurjera Po-znańskiego.

Wdowiec
51 lat, poszukuje żony jako współ-niczki do prowadzenia interesów, mam własne mieszkanie i przed-sięwzięcie, bezdzietny. Poznań, ul. Mafleckiego 14, F. Machura. zdg 20 467

Wyjdzie zamąż

panna młoda, lepszego domu, posiadaniem 300 000. Poważne zgłoszenia „Wanda”, Romana Szymańskiego 4 — 5. zdg 20 461

Profesor

Kawaler, lat 35, z 30 000 zł. posiada panienkę religijną, wykształconą, właścicielkę realności lub rentownego interesu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 20 540

Trzydziestoletniemu

przystojnemu kupcowi, która Pani pożyczyci do 1 000 zł? Powiększenie przedsiębiorstwa, ożenek, procent i zabezpieczenie. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 677

Który

z szlachetnych panów ożeni się z miłą, inteligentną ale biedną Wielkopolanką, lat 31, i da jej 6-letniej córce nazwisko? Nieanonimowe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 20 800

Przystojna

i religijna starsza panna z całkowitą wyprawą poszukuje na tej drodze męża. Panowie w wieku 36—45 lat, na stałym stanowisku, raczą złożyć oferty Kurjer Poznański zdg 20 902

Poznań

pania do 24 lat, posiadaniem 40 000 zł, który zabezpieczy pierwszą hipotekę. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 789

Panna

przystojna, gospodarna, 33, księgową, skromnym posażem, pozna panna na stanowisku matrymonialnie, wdowiec niewykluźcony. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 858

Wdowiec

lat 58, posiadający interes, mieszkanie w Poznaniu, poszukuje żony gotówki. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 919

SPRZEDAŻE

Wózki

wódk. tanc. Traubezyńska, Pierackiego 11, podwórko, zdg 16 964

Młocarnia

parowa Lanca 60x22 podwójne wytraszające, elewator do słomy, lokomobila 5 atm., Playton, lokomobila Wolta 7 atm., obie z nowymi paleniskami, wszystkie bardzo dobrym stanie, korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 100 000

Marmury „Carrara“

Przemysłowa 27, tel. 60-49, zdg 99 839

Belki, kantówki, szalówki, łaty, podłogi

koszowe, deski stolarskie najkorzystniej sprzedaje

A. Dereziński,

tartak, Stęszew, Składnica

Poznań, Zależe

6, zdg 99 408

Młyn

elektryczny, przemiał 25 centn. metr. na dobie, w pełnym biegu, od 25 lat w jednych rekach, dający pewną egzystencję, położony w dobrej i malowniczej okolicy nad rzeką, jest z powodów rodzinnych na sprzedaż. Oferty pod zdg 99 078 do Kurjera Pozn.

Porcelanę

szkło stołowe, restauracyjne, słoje do zapraw, lodów, Nagrody, fanty, towarzystwem. Przyjmuje asygnaty „Kredyt” Szwedzki, Wroniecka 4, zdg 3188

Walizy — torebki

najtaniej u Czarnoty, Pierackiego 8, ng 12 590

Do sprzedania

w Lublinie dwie nieruchomości fabryczne kompletnie urządzone, jedna nadająca się na fabrykę metalurgiczną, druga wyrobów drzewnych. Wiedomość: Kasa Przemysłowa i Rolników Lubelskich, Lublin, Krakowskie Przedmieście 56 gmach własny od godz. 9 do 13, ng 12 685

Amerykańska maszynę

pisania, doskonałym stanie tania sprzedam. Pierackiego 14 m. 5, zdg 20 175

Młyn

motorowy sprzedaje Barciszewska, Witowo poczta Orzechowo, ng 12 742

Rozlewnię

i wytwórnię dobrze prosperującą spowodu cheroby sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 19 676

Maszyny do pisania

biurowe i kufereczkowe „Continental” Triumph techniki. Jakość niedościgniona. — Przedstawicielstwo Przygodzki, Hampeli S-ka Poznań, Sew. Mielżyńskiego 21, Tel 21-24 ng 8333

Rolwagi

lekkie, wóz ogrodniczy, powózko tanc. Bartkowiak Piaskowa 6/1 zdg 20 178

Skład

spożywczo-kolonjalny z magłem, mieszkaniem sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 20 664

Futro

zrebce francuskie, nowe, tania, Masztalarska 3 — 4, zdg 20 806

Sprzedaje

kupuje meble, maszyny inne rzeczy. Dom Komisowy, Podgórna 2, Pg 2 896

Parasole

ogrodowe, słoneczne, deszczowe wszelkie parasole wykonuje Wytwórnia Parasoli, Wielka 27/29, zdg 2 064

Sprzedam

zaprowadzony przemysł towarów pierwszej potrzeby spowodu choroby lub przyjmie współnika. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 20 904

Przeciw

piegom, planom, przyszedł najidealniejszy środek uniwersalny krem „Orlidal”, sprzedają wszystkie drogerie, zdg 20 868

Skład

kolonialny i owoców sprzedam, ul. Półwiejska 34, zdg 20 757

Leitz

fotoparat sprzedam, Wielka 22, mieszkanie 5, zdg 20 753

Lodówkę

nową, większą sprzedam. Informacje: plac Bernardyński 3, m. 8, zdg 20 875/6

Kajaki „Pingwin“

dwuosobowe, typ szwedzki, z 89, namioty od zł 65, motory przyczepne Ellertt, Szumant, Bokert, Towarowa 21, zdg 20 750

Siwym włosom

przywraca pierwotny kolor. Juwentyna butelka 3,50 zł, jedynie firmie St. Wenzlik, Poznań, Al. Marcinkowski, 19, dg 1933

Sportka

dziecięca, Strzelecka 5 — 5, zdg 20 700

8 móg Żęgrzu

ładnie położone, przy Poznaniu, sprzedam zaraz. Zgłoszenia „Papar” pod 28,56, Pg 4774-28,56

Ogródek

działkowy o wysokiej kulturze, centrum miasta, korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 857

Samochód

otwarty w dobrym stanie kupię za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 865

Kasę

„National” sprzedam, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 20 930

Skład

kolonialny dobrze prosperujący, skład 2 pokoje kuchnia korzystnie sprzedam. Wskaże Kurjer Poznański zdg 20 917

Sprzedaj — Naprawa

wiecznych piór wszelkich systemów Skład Papieru. — Montownia Wiecznych Piór — Józef Czoznowski — Poznań, Ratajecka 2, „Asygnaty Kredyt” dg 2243

Okazja

Heblarka 60 cm. szoka. Kuchenne Lepki, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 380

Wagę

uchyłna tania sprzedam, Zgłosz. Kurjer Poznański zdg 20 885

Dwie

opony 920x120 sprzedam, Weneckańska 7, Flittkowi, zdg 20 881

Pełną

do wody tania, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 908

Opony używane

820x120 oraz 35x5, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 909

Elektrolux

sprzedam, Kreta 22, m. 11, zdg 20 910

Podwozie

przerobione na mleczarkę, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 913

Restauracje - pensjonaty

Porcelanę — Szkło — Aparaty — Słoje

do zapraw, Nakrycia albakowa, stalowe nierdzewne, sprzety kuchenne najtaniej, ng 10 996

Ozdoba, św. Marcin 4

Komisowa

sprzedaj wszelkich mebli używanych najkorzystniej, zdg 11 000

Wielka 20

Okazyjny Skład, ng 11 000

Urządzenia

domowe, wszelkie inne meble używane okazjnie, zdg 10 999

Wozna 16

Komis, ng 10 999

Wózki

dziecięce tania, Pogorzelski, Wodna 7, Asygnaty „Kredyt”, dg 3055

Rower

meski, Spokojna 1, mieszkanie 4, zdg 20 863

Skład kolonialny

2 pokoje, kuchnia, bez konkurencji, sklepy, magiel, Adres Kurjer Poznański zdg 20 638

Dwa

bilardy automatyczne kompletne, mało używane, sprzedam okazjnie. Wiadomość Szamarzewskiego 14, Cukiernia, zdg 20 864

Dom Sztuki

plac Światokrzyski 4 poleca Antyczne meble, obrazy, dzieła sztuki, ng 12 032

Pianina Fortepiany

światowej sławy marki „Arnold Fibiger” Kalisz „Dostawca „Polskiego Radia” dostarcza po cenach fabrycznych Drygas, Poznań, Podgórna 10 a, Pg 4550,66-26,68

Skład cukierków

ruchliwa ulica, Adres Kurjer Poznański zdg 20 092

Dom Jarocinie

maszynowy, dobrem położeniu, — składem kolonialnym, towaram, urządzeniem, ogrodem sprzedam zaraz tania 15 000, Zgłoszenia Agencja Kurjera Pozn., ng 12 732

Dom

ogród, nad Wartą, nadający się dla emeryta lub letników, zaraz na sprzedaż 4 500 złotych, Informacje Jan Walczak, Obrzyckopow. szamotulski, Dworcowa 10, ng 12 739

Meble

poleca najkorzystniej, K. Bakoś, Stary Rynek 51, zdg 19 981

Fortepian

Bechstein, salon, rzymskie fotele, żyrandol, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 20 155

Skład

kolonialny sprzedam, Adres Kurjer Poznański zdg 20 211

Sprzedam

dom, 2 pokoje kuchnia, warsztat Fr. Kowalewski, Bukowiec, — poczta Opalenica, zdg 20 213

Sprzedam

tania 2 garniturki salonowe, — Marsz. Focha 96, m. 9, zdg 20 215

Słoje (Wecka)

od 0,35 tuz. 12,50

Noże, widelce

Całkowite wyprawy

zapełnione tania — jedynie wprost Wroniecka 24 (podwórko) Hurtownia Porcelany, zdg 20 217

Wóz

roboczy 2 1/2 cal oraz platforma, Wielkie Garbary 7, zdg 20 189

Meble

za bezcen, Kraszewskiego 16, — m. 7, zdg 20 200

Wózek dziecięcy

sportowy sprzedam, Dąbrowskiego 36, — 7, zdg 20 204

Stół krawiecki

szafa i 2 łóżka tania na sprzedaż, Górna Wilda 122, m. 9, zdg 18 822

Okazja

fortepian, wózek dziecięcy, Wypiańskiego 11 — 10, zdg 19 921

Rzeźnictwo

mieszkaniem zaraz na sprzedaż, Oferty Kurjer Poznański zdg 19 907

Ogrodnictwo

oranżeryjne, odlegiem blisko Poznania tania za gotówkę lub dzierżawa 3 lata zeory natychmiast, Oferty Kurjer Poznański zdg 19 887

Piekarnie

urządzenie mechaniczne, maszynaria motor elektryczny, dwa kotły tania, Hoffmann, Jodłowa 42 a, zdg 19 881

Jamniki

długowłose brzoze 18 tygodniowa, czystorasowe 30 zł sztuka, Oferty Kurjer Poznański zdg 19 878

Maszyna

pisania — dobra, Waly Kościuski 3, m. 5, 111, zdg 20 305

Skład

cukierków owoców, słowna ulica, dobra klientela, oszkłone urządzenie towaram tania sprzedam, Adres Kurjer Poznański zdg 20 212

Dom

sprzedam 1 600 złotych, Białkowskiej, gospodarz, Wroniecka 18, zdg 20 921

Kilka gabinetów męskich okazjnie, fotele, kilimy, dywan pluszowy, tapczan dobry, Elektrolux, waga analityczna poleca Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, Pg 4778-28,60

Sypialnia brozowa polerowana, jak nowa, okazjnie gobeliny oraz Epingle, elegancie, bardzo tania 36 foteli Thonet kawiarni, restauracji, jak nowe, tania

skrzydło czarne krótkie, krzyżowe, dobry ton, tania, Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, Pg 4778-28,50

Sprzedaj komisową mebli używanych kompletnych pokoi oraz oddzielnych części uskutecznią szybko, sumiennie, tania Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, Pg 4778-28,50

Jadalnie dębowe, gabinety męskie bardzo tania poleca Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, Pg 4776-28,50

Jadalnia

stylowa, mahoniowa, Jadalnia modna tania, „Stolarnia”, Bukowska 9, zdg 20 869

Samochód

„Praga” 4-osobowy sprzedam zamienie na dwuosobowy „Roadster”, Solacz, Aleja Małopolska 9, zdg 20 229

Maszyny okrętowe uniwersalne Mundlos, Magdeburg, wykonuje 40 rozmaitych prac

Gierczyński i S-ka Poznań, św. Marcin 13, zdg 20 317

Meble najtaniej Swarzędzka Składnica Mebli Poznań, Wielka 15, zdg 20 318

Z powodu

emigracji sprzedaje używane meble bardzo korzystnie, Poplińskich 8 a, m. 5, zdg 20 340

Interes węglowy dobrze zaprowadzony, istniejący od kilku lat, mający stałą i wyrobioną klientelę, korzystnie do sprzedania, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 343

Motor

kajakowy Jodzi Evinrode, okazjnie, Kowalski, Ogrodowa 15, zdg 20 344

Wanna

cynkowa 25,— stolik, mosiężna płyta 10,— urządzenie szatni, sto filizanek, Wielkie Garbary 5,— mieszkanie 17, godzina 6—7, zdg 20 354

Skład

właśnie krótkim towarem, — urządzeniem, pracownia kapeluszy w mieście powiatowem, Cena 2 000, Czynsz 50,— Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 20 232

Sypialnie piękna jadalnia, maszynę Singera najtaniej Gen. Koscińskiego 12 — 6, zdg 20 238

Fortepian

(skrzydło) z powodu wyprowadzki 100,—, Wierzbicice 41 b, — 21, zdg 20 239

Gramofon

szafkowy, 20 nowych płyt, lustro podstawką, Bukowska 33, m. 22, zdg 20 251

Zaprowadzony skład towarów krótkich tania sprzedam, Wskaże Kurjer Poznański zdg 20 252

Wyżel pies

tania, św. Marcin 53, zdg 20 365

Fuza

laska cal. 16 sprzedam, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 391

Szytychy antyczne

włoski i niemiecki tania sprzedam, Pierackiego 14 m. 5, zdg 20 177

Restaurację

bezkonkurencyjną, mieszkaniem, sałką sprzedam, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 126

Maszyna

do szycia tania, Wszystkich Świętych 8 — 3, zdg 20 397

Warsztat

trykotarski sprzedam lub wydzierżawie, Bezystencja zapewniona, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 400

Skład

pieczywa zaprowadzony, tania dzierżawa sprzedam, Adres Kurjer Poznański zdg 20 380

Wiśni

zatułkowych kilka centnarów, kto kupi, Podaje cenę, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 413

Meble kuchenne

najtaniej, Łąkowa 4 a, stolarnia, zdg 20 414

Śliwińskiego

meble, Żydowska, dg 3 200

Tapczany, fotele, leżanki najkorzystniej tylko u fachowca, Wrocławska 13, dg 3 204

Radjoaparāt

wentylator, gablotke, Marszałka Focha 110, zdg 20 385

Skład

papierni, tytoniu, ruchliwy punkt, sprzedam, Adres Kurjer Poznański zdg 20 388

Pianina

fortepiany nowe i używane

Meble
najtaniej Sępkowski, Poznań, ul. Szweska 2. zdg 20 570

Fryzjerneria
mieszkańcem zaraz sprzedam. — Poznańska 22. portj. 2326

Motor
na prad stały 1,5 kw mało używany sprzedawca Warsztat Blacharski. Pocztowa 27. zdg 20 642

Ford
ciężarowy. rok 30. Półwiejska 17. kolonialka. zdg 20 617

Lokomobile
Lanza 45-konna, dobra sprzeda. Owocolepsport. Makoszyce. zdg 20 797

Rzeźnictwo
mieszkańcem i warsztatem przy ruchliwej ulicy sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 816

Ford
30 rocznik limuzyna. Dąbrowskiego 88. zdg 20 817

Urządzenia
składem każdej branży, gablotki tanio. Dąbrowskiego 94. zdg 20 818

Osiemnastocobowy
szkice srebrny, dwunastocobowy Fraget, tanio „Lamus”. — Strzelecka 1. zdg 20 792

Motocykl
dwutaktowy spiesznie Rzeczypo- spolitej 8 — 6. zdg 20 703

Pianino
sprzedam. Drużbackiej 5 m. 2. zdg 20 704

27,18 m²
parcela ulica Raczynskich 3 na sprzedaż. Biuro parcelacyjne Poznań, plac Wolności 11 tel. 58-15 zdg 20 793

Powóz
półkryty w dobrym stanie tanio. Müller, Stawna 6. zdg 20 775

10. M. IATKI

Na Kujawach 1800
mórg pszennych, budynki, inwentarze I klasy, 16 000, kontyngent buraczany, zł 325 za morgę, wpłata do ugody.

820
pszennych 6 000, kontyngent buraczany, 300 za morgę, wpłaty połowa.

800
pszennych 8 000, kontyngent buraczany, 350 za morgę.

420
350 za morgę, pszennych, 3 500, kontyngent bur. majątki są bardzo dobre, kompletne inwentarze. Zgłoszenia Piergies, Strzelno. — Inowrocawska 1. zdg 20 799

II. KUPNA

Kupuje
używane meble, garderobe, obuwie, kwity lombardowe. Skład Komisowy, Poznań Słusarska 6 a dg 3201/2

Motocykl
kupie lub zamienie. 250 cm. Rudzka. na nowy. 350-500 cm. dopłata. — Leon Meyza (Duszynski). Czempin. ng 12 756

Srebro
złoto, brylanty, kwity lombardowe kupuje

W. Kruk
Poznań, 27 Grudnia 6. dg 3057

Srebro
złoto brylanty kupuje Szule. — Plac Wolności 5. Pz 4291 25.47

Poszukujemy
używane rny żebrowe i odpowiednie lrk. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 19 862

Książki
z etnografii, historii, sztuki, muzyki, ryciny kupi przejezdny po spiech koncesyj. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 198

Srebro
złoto kupuje, place najwyższe ceny. Fa. S. Szczeniński, Plac Wolności 11 (pod filarami). Pz 4 749-55.218

Jagody
czarne, czerwone, truskawki, maliny etc. kupuje. Siedziński, Poznań, Wronecka 17. Telef. 12-42. zdg 18 806

Porzeczki
czarne i czerwone

maliny, wiśnie
kupują Domagalski i S-ka. Poznań, św. Marcin 34. zdg 19 692

Fowie'acz
używany kupie. 27 Grudnia 20 m. 5. zdg 19 698

Motocykl
piecsetka stan dobry kupie. Oferty podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdg 20 071

Psa
rasy Sealyham - terriera (angielski terjer) celem pokrycia poszukuje wynagrodzeniem. Wrocławska 30, m. 5. zdg 20 119

Kupimy
przednie stalowe 220 wolt. 30 kw. wolno - obrotowa. używana w dobrym stanie typu nowoczesnego. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 266

Kupie
piecyk gazowy, mały Junkersa. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 148

Wille
lub dom najchętniej Sołacz, Łazienka. gaz, elektryka. ulica Belwederska (Lazarz) korzystnie gospodarz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 20 049

Rower
dzieciacy dwukoowy kupie. — Adres Kurjer Pozn. zdg 20 274

Kupie
urządzenie do skadu kolonialnego. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 280

Kupie
domek czynszowy, ogrodem poblizu Poznania za gotówkę. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 248

Wydzierżawie
lub kupie cukiernie dobra na prowincji. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 223

Kupie
wage, maszyny, rzeźnictwa, używana małego gatunku, podanie ceny. „Pocztą Sulceinek”. zdg 19 145

Kupie
syplalnie używana, debowa, podanie ceny. Zgłoszenia Pocztą Sulceinek M. K. zdg 19 144

Kupie
większa ilość złotych 20 marek niemieckich. Zgłoszenia z podaniem ilości i ceny do Kurjera Poznańskiego zdg 19 456

Pianino
dobre kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 19 777

Kupie
domek dwu wzgl. trzymieszkańcowy Poznaniu. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 20 299

Maszynę
Singera kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 258

Kupie
fryzjerski zakład w dobrym położeniu za gotówkę w Poznaniu, lub wynajmę lokal mieszkańcem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 416

Drogerje
na prowincji kupie lub wydzierżawie próżny skład. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 548

Ugniatare
do ciasta, działarkę, transmisję kupi. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 581

Autogeniczny aparat
do spawania, palniki kupie. — Oferty Kurjer Pozn zdg 20 583

Kupie
damski rower okazynie. Kuczowski, Wielka 15. zdg 20 515

Platformy
mniejszej uprzęgiem lub bez poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 524

Motocykl
turystyczny w bardzo dobrym stanie kupie za gotówkę. Szczegółowe oferty pospiesznie Ostrów ulica Kaliska 18 m. 6. ng 12 748

Motory elektryczne
1/4 P. S. 14. P. S. — wiertarkę elektryczną kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 586

Placiny
najwięcej sprzedajacemu za książki szkolne, powieściowe, naukowe, cale biblioteki. Księgarnia-Antykwariat, Pierackiego 20. zdg 20 695

Złoto
srebro, brylanty kupuje, sprzedaje Occasion. Aleje Marcinkowskiego 23. zdg 20 423

3 pokoje
z przynależnościami od zaraz. Bukowska 65 — 6. zdg 20 463

Płyta
marmurowa na stół rzeźnicki kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 530

Pianino
krzyżowe kupie gotówka. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 662

Srebro
złoto, brylanty, kwity lombardowe kupuje „Lamus”. Strzelecka 1. zdg 20 673

Samochód
na rozbiórke kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 912

Jabłka, maliny
na marmelade kupuje Siedziński. Poznań, Wronecka 17. telefon 12-42. zdg 20 918

12 DO WYNAJECIA

Mieszkanie
4 pokojowe, wszelkie wygody, od 1. 8. 1935 r. w Luboniu, blisko dworca do wydzierżawienia. Oferty „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11. pod nr. 23.17. Pz 4754 23 17

„Informator”
poleca mieszkanie. Skarbowska 1. zdg 16 438

Siedmiopokojowe
komfort, centralne, parkiet czyste, tanie. Chelmońskiego 9. zdg 17 432

Fięciopokojowe
komfortowe gruntownie odnowione. IV piętro Pocztowa 16. Dobra. zdg 19 082

6 i 8
pokojowe do wynajęcia. Wyspiańskiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 19 170

Willa
przy Ostroroga, komfortowa 7 pokoi, taras, do wynajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 181

3 pokojowe
łazienka, gaz, elektryka, ulica Belwederska (Lazarz) korzystnie gospodarz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 20 049

Samotnej
osobie dwa próżne komfortowe pokoje przy Parku Wilsona. — Wiadomość: Niegolewskich 7. — skład. zdg 20 270

Dwupokojowe
tanie, czyste z meblami do objęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 272

7
pokojowe komfortowe centralne ogrzewanie na ychmiast. Myńska 2, informacja Neumann, dozorca. zdg 20 281

Komfortowe
5-6 pokojowe mieszkanie, centralne ogrzewanie. Przechenna, telefon 06-57. zdg 20 242

Pięciopokojowe
całkowicie odnowione, blisko Operty. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 245

Suterenowe
pokój kuchnia na cele handlowe lub pracownice do wynajęcia Kraszewskiego 11 gospodarz. zdg 20 216

4 pokojowe
komfortowe nowe willa bezdzietnym zaraz. Szanięckiej 14a zdg 19 853

Siedmiopokojowe
komfort, słoneczne, odnowione. III. centrum. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 327

4
pokojowe, komfortowe. I. piętro wolne od 1. 9. od gospodarza. — Niegolewskich 7, m. 4. zdg 20 334

„Be — Em — Es”
Gie'da mieszkañowa **Marcinkowskiego 21,** vis-a-vis Banku Polskiego **Mickiewicza** sześciopokojowe 160.— pięciopokojowe 125.— Słowackiego 125.— czteropokojowe 80.—, 94.—, 110.— **luksusowe** trzypokojowe bezpodatkowe 110. zdg 20 342

Próżny
duży, komfort, pokój samotnemu (nej). Chelmońskiego 17 — 10. zdg 20 285

Pieć
słoneczny Matejki II. p., czynsz ustawowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 261

6
komfort, słoneczne, piece I piętrowa, Wilsona, gospodarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 265

2
próżne pokoje: używaniem kuchni. Pamiatkowa 7, m. 2. zdg 20 366

Fredry
2, m. 6. III pięciopokojowe do wynajęcia. zdg 20 376

Trzypokojowe
komfortowe, słoneczne od gospodarza. Krauthofera 2a. zdg 20 241

Mieszkanie
5 pokoi. Szkolna 3, m. 17, do wynajęcia. zdg 20 582

Pięciopokojowe
90.— czteropokojowe 75.— trzypokojowe 50.— dwupokojowe 35.— Kreta 24 — 3. zdg 20 591

Najsolidniejsze biuro mieszkañ „JUR”
Piekary 23

Pięciopokojowe
centrum

Czteropokojowe
Trzypokojowe
Informacje bezpłatnie. zdg 20 504

Sołacz
Dla bezdzietnych 3-pokojowe, komfort, pół roku zgóry, ogładac 15 do 19. Słaska 19. zdg 20 685

Pięciopokojowe
komfort, słoneczne, piece od właściciela. Chelmońskiego 8. zdg 20 576

2
pokoje. II piętro, zgóry. Filja Kurjera Poznańskiego Focha 74. dg 3 210

3 pokoje
kuchnia, łazienka (Jeżyce), 60.—. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 20 536

6-pokojowe
przy ul. Podgórnjej 2/3. II piętro, zaraz do wynajęcia. — Wiadomość św. Marcin 18, m. 4. zdg 20 572

Dwupokojowe
kuchnia niski parter. Grodziska 39, m. 4. zdg 20 821

3
komfort, centralne, Słowackiego, wskaże Swiercz Słowackiego 27. zdg 20 822

5 pokoi
II piętro odnowione od zaraz. — Wyspiańskiego 18. zdg 20 675

Siedmiopokojowe
kompletnie odnowione bardzo obszerne komfortowe, willi, słoneczne, Mickiewicza gospodarz. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 731

Pokój
kuchnia rok zgóry. Bluszczowa 4 zdg 20 774

4
przy Starym Rynku 10. Informacja Stary Rynek 93 skład. zdg 20 803

Piękne
komf. 4 pok. mieszkanie balk. wer. w nowej willi od 1. 10. Winiogrady 1, part. (Al. Szczeniński). zdg 20 780

Czteropokojowe
komfortowe w Luboniu, 3 minuty od dworca, od sierpnia, światło elektryczne, ogród. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 855

2 pokoje
kuchnia, meblami, cena 2 700, wskaże Kurjer Pozn. zdg 20 745

5 pokoi
wysoki parter, Kreta 22. — Wiadomość Zakład Ubezpieczeń, Plac Nowomiejski, Dr. Smoliński. zdg 20 746

Centrum Czteropokojowe
90.—, 75.—

Pięciopokojowe
110.—

Trzypokojowe
60.—

Dwupokojowe
35.—, 25.—, Marcina 74, I. 18, front. zdg 20 853

Dwupokojowe
kuchnia Sołacz willi. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 871

2 pokoje
komfortowe zaraz. Witkowska 6 Osiedle, od 10-17 gospodarz. zdg 20 873

Pokój
kuchnia zaraz. Czynsz zgóry. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 928

Pokój
kuchnia z meblami centrum. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 897

Pięciopokojowe
komfortowe słoneczne, balkony, centrum gospodarza do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 901

4-pokojowe
mieszkanie, parter, parkiet, weranda we willi ul. Orzeszkowej 4 wynajmę zaraz. Wiadomość na miejscu. zdg 20 891

Sześciopokojowe
Matejki 5, przy Grunwaldzkiej, II p., piec, 150 zł. Wskaże mieszkanie 14. zdg 20 915

13. SZUKA MIESZKA

5 lub 6
pokoi w centrum szukam. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 083

Młode
małżeństwo poszukuje portjerswa (bezdzieln). Oferty Kurjer Poznański zdg 20 088

Dwa
lub jeden pokój z kuchnią poszukuje pewny p'atnik Oferty podaniem warunków Kurjer Pozn. zdg 20 121

„Informator”
mieszkañ poszukuje. Skarbowska 1 zdg 16 435

Dwa
pokoje łazienka. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 079

Pięciopokojowe
słoneczne, nowoczesne potrzebne, października. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 620

Urządnie
stała posada 2-3 frontowe kuchnia, okolica centrum, max. 79.—. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 271

Stróżstwa
poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 279

4-5 pokoi
poszukuje od września okolice centrum wzrost od właścicieli wykluczeniem agentów, pewny p'atnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 282

Oficer
żonaty bezdzietny szuka 3 pokoi w nowym domu, tramwaj od 1 września. Zgłoszenia Marszałka Focha 96, m. 9. zdg 20 221

Pokoji
niemebl. z kuchnią poszukuje. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 225

Foważny
lokator, prokurent banku poszukuje ładnego trzy- lub dwupokojowego, słonecznego mieszkania wygodami centrum. Zgłoszenia cena do Kurjera Pozn. zdg 20 193 ewtl. telefonicznie 60 63 pokój 21.

Mieszkanie
dwupokojowe z przynależnościami poszukuje staly urzadniek Banku Państwowego. Oferty Kurjer Poznański zdg 19 218

6 pokoi
duże 2 wejścia piece do 2 piętrowa poszukuje pewny p'atnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 19 518

3-5
poszukuje pewny p'atnik, możliwość centrum od 1 października. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 601

Dwupokojowego
z kuchnią poszukuje urzadniek od gospodarza. Jeżyce — Łazarz. Zapłace rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 19 886

4-5 pokojowego
wszelkimi wygodami, komfortowe, nowoczesne, możliwie ogródkiem parter lub I piętro, poszukuje dobry p'atnik, zaraz ewentualnie później, bez pośrednictwa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 196

Urządnie
mieszkanie dwupokojowe łazienka bez do 60.—. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 335

Urządnie
państwowy poszukuje 2 pokoje kuchni, place 1 rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 292

2-3
pokoi wygodami. Jeżyce Sołacz poszukuje oficer. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 231

Dwupokojowego
okolice Wilsona szuka bezdzietny inżynier, 1/2 roku zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 237

Urządnie
kolejowy poszukuje mieszkania 2-3 pokoi od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 262

Poszukuje
dużego pokoju i kuchni, na stałej posadzie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 378

Dwupokojowego
mieszkania poszukuje emeryt małą rodziną, pewny p'atnik, zapłacie zgóry, od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 394

1-2
pokoje kuchnia śródmieście sierpnia, pewny p'atnik, gospodarz. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 402

2-4
pokojowego mieszkania poszukuje od gospodarza pewny p'atnik. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 411

Urządnie
szuka jedno lub dwupokojowego. Warunki Kurjer Poznański zdg 20 412

Pokoji
kuchnia szuka urzadniek bezdzietny, czynsz pół roku zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 399

Gospodarza
czteropokojowego i dwupokojowego jednym domu, blisko mostu teatralnego lub Słowackiego, pewny p'atnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 564

Małżeństwo
bezdzielne (redaktor) poszukuje 2 pokoi, używanie kuchni, centrum, nie wyżej II piętrowa. Oferty Kurjer Poznański dg 3 209

Dwu
trzypokojowego, komfortowego od gospodarza, urzadniek, dzierżawa zgóry Oferty Kurjer Poznański zdg 20 564

Poszukuje
pokoju krawcowa od gospodarza za miesieczną dzierżawą. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 639

Emeryt
poszukuje 3 — 4 pokojowego parter lub I piętro, obejme administrację domu. Ul. Nowa 1 m. 12. zdg 20 770

4-pokojowego
czystego mieszkania poszukuje wyższy urzadniek państwowy w rejonie Górnej Wilcy od gospodarza. Od 1 września ewentualnie 1 października. Oferty „Par” Al. Marcinkowskiego pod 28.61. Pz 4 779-28.61

Inwalida
wojenny, ze stałą rentą poszukuje mieszkania jedno-pokojowego z kuchnią, Łaskawe zgłoszenia uprasza Związek Inwalidów Wojennych R. P. w Poznaniu, ul. Kozia 3, tel. 29-93. zdg 20 892

2-3
pokojowego mieszkania poszukuje od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 866

Pokoji
kuchnia poszukuje od gospodarza, rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 890

2-3
kuchnia od gospodarza centrum, zgóry, emerytka. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 829

Mieszkania
3-4 pokoi w śródmieściu, nie wyżej I piętrowa, poszukuje pewny p'atnik. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 835

14. ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
duży pokój z kuchnią, słoneczny, I piętro, na 2 pokoje na Jeżycach, Dąbrowskiego 115, m. 22. zdg 20 844

15. POKOJE UMEBL

Skryta
7. mieszkanie 7. jeden dwuosobowy, z utrzymaniem, bez — zaraz. d 3 135

Oddzielne
Mickiewicza 1 — 4. zdg 19 610

Pokój
frontowy elek. vna Rom. Szymanowskiego 8, parter, prawo. zdg 19 489

Ładny
słoneczny, Strzelecka 6 — 15. zdg 19 930

Centrum
niekrepujący. Plac Wolności 9, m. 12. zdg 20 072

„Informator”
poleca pokoje, Skarbowska 1. zdg 16 436

Frontowy
Śniadeckich 9 — 10. zdg 19 297

Jeden
dwuosobowy Poznańska 46/48, m. 6. zdg 19 366

Słoneczny
wygodami. Kwiatowa 3 — 3. zdg 19 763

Panience
Józefa 3 — 5. zdg 20 025

Panu
Józefa 3 — 5. zdg 20 026

Elegancki
frontowy, parter, wygody. Śniadeckich 14 — 2. zdg 20 085

Mickiewicza
1 — 6. Łazienka. zdg 20 042

Inteligentnym
balkonowy słoneczny. Grunwaldka 23 — 4. zdg 20 243

Komfortowe
słoneczne paniom. Jasna 8 — 4. zdg 20 244

Balkonowy
Matejki 39 — 7. zdg 20 212

Solidnemu
Ogrodowa 3 — 4. zdg 20 220

Tani
Strzelecka 14 a, parter. zdg 20 226

Dwuosobowy
niski parter, m. 7. Dom Rzeźmieslnicy. zdg 20 227

Pokój
Pocztowa 11 m. 10. zdg 20 182

Niekrepujący
Piekary 25, m. 11. zdg 20 178

Matejki
68 — 3. zdg 20 199

Komfortowe
telefon, łazienka. Wyspiańskiego 12 — 5. zdg 19 835

Balkonowy
elektryczność łazienka. Stróma 26 — 6. zdg 19 872

Frontowy
Kopernika 3 — 5. zdg 20 303

Pokój
Mickiewicza 34, mieszkanie 5. zdg 20 311

Duży
dwuosobowy i pokój, elektryczność. Skryta 1 — 5. zdg 20 325

Działynskich
2 — 2. zdg 20 326

Frontowy
Góra Przemysłowa 4, II. zdg 20 328

Niekrepujący
czysty, słoneczny, elektryczność, Zielona 3, m. 7. zdg 20 329

Gabinet
sypialnia

1 oddzielny
komfortowe willi. Aleja Wielkopolska 43. zdg 20 331

25,—
Aleje Marcinkowskiego 16 — 18. zdg 20 332

Pokój
pokoik, także przyjezdny. — Kreta 4, II. prawo. zdg 20 333

Szkolna
9. mieszkanie 6. pokój umeblowany lub próżny, używalność łazienki solidnej osobie. zdg 20 337

Ładny
Szyperka 3 — 9. zdg 20 338

Pokój
Pocztowa 22 m. 9. zdg 20 339

Marcin
18, II., lewo. zdg 20 345

Pokój
Stary Rynek 51 — 4. zdg 20 348

Śniadeckich
6 a. — 7. zdg 20 349

Pokoik
czysty, elektryczność zaraz tanio. Bukowska 41, m. 4. zdg 20 353

Mińska
4 — 2 małżeństwu bezdzietnemu próżny — umebl, kuchnia. zdg 20 284

Dwa
przyległe, słoneczne. Dąbrowskiego 25 — 5. zdg 20 288

Balkonowy
jedno, dwuosobowy. Stróma 26, m. 11. zdg 20 289

Pokój
ładny, słoneczny, obiadaniami. — Przechenna 6 — 3. zdg 20 291

Pokój
umeblowany. Poznańska 27 a, I. prawo. zdg 20 295

Klatki
dla pana. Jeżycka 46 a. — 9. zdg 20 298

Pokoje
Mielżyńskiego 3, m. 10. zdg 20 250

Wspólny
Żydowska 5. — 16. zdg 20 259

Frontowy
Półwiejska 28, m. 5. zdg 20 260

Elegancki
wygody, elektr. łazienka, Przemysłowa 31, m. 4. zdg 20 263

Szwajcarska
14 — 4. zdg 20 359

Sołacz
utrzymaniem, bez. Podolska 10. zdg 20 360

Pokoik
zaraz. Szyperka 21, m. 2. zdg 20 368

Słowackiego
25 — 12. zdg 20 376

Centrum pokój. D-rowsa Szubertowa. Kreta 5.
Niekrepujący wszelkie wygody Wyspiańskiego 19 — 4
Niekrepujący urzędnikowi. Kraszewskiego 4 m. 9.
Balkonowy dwuosobowy niekrepujący, przyjezdny — także stale. Dąbrowskiego 22 — 7.

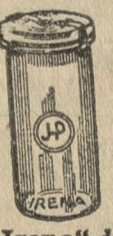
Ląkowa 14 — 7 dwóch. zdg 20 874
Działyńskich 9. m. 5, jeden lub dwuosobowy. zdg 20 880
Niekrepujący sło neczny 15. 7. lub 1. 8. Wodna 7, m. 11. zdg 20 895
Ląkowa 14 — 22. zdg 20 896
Jedno-dwuosobowy inteligencji. Wały Kościuszki 7 — 5. zdg 20 899
Pokój panu Działyńskich 1. m. 16. zdg 20 893
Słowackiego 34 — 5. zdg 20 825
Solidny Wolnica 3 — 9. zdg 20 826
Pokoik Mickiewicza 13 — 8. zdg 20 827
Urzędnicze korzystnie. Marcinkowskiego 19. m. 7. zdg 20 823
Pokój Dąbrowskiego 36 — 20. zdg 20 832
15.— solidnemu. Mostowa 14 — 8. zdg 20 888
Ogrodowa 5. m. 2. niekrepujący. zdg 20 884
Półwiejska 2 — 6 (utrzymaniem), także dni. zdg 20 883
Pokoik Wierzblicie 58 — 17. zdg 20 882
Matejki 67 — 2. zdg 20 924
Pokój utrzymaniem. Wały Jana 12 — 13. zdg 20 916
Wielka 18 — 12a. lazienka. zdg 20 860
Wielkie Garbary 40 — 3. zdg 20 861
Półwiejska 22 — 5. zdg 20 862
Pokój odnajmie starsza wdowa starszej pani (ewtl. z córką, synem) mam piękne mieszkanie. wszelkie wygody. elektryczność, centralne ogrzewanie, poczetek Jezyc. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 481
Pokój pani bez posleci. Szkolna 10a m. 6 wejście Jaskółczej. zdg 20 483
Pokój frontowy słoneczny (lub 2 elektryczność centralne ogrzewanie. Dąbrowskiego 3 m. 13. zdg 20 482
Pokoik Półwiejska 5 m. 9. zdg 20 531
Pokój Jasna 9 m. 8. zdg 20 551
Ogrodowa 13 — 5. zdg 20 445
Frontowy zaraz. Marcina 5 m. 11. zdg 20 447
Panience Romana Szymańskiego 3 — 5. zdg 20 449
Nobliwy intel. z obiadami — bez. Wielka 7. m. 8. zdg 20 415
Pani pokój wspólny utrzymaniem — bez. Wielkie Garbary 29 — 6. zdg 20 419
Niekrepujący Swietlana 31. zdg 20 457
Panom Długa 13 m. 9. zdg 20 502
Dąbrowskiego 40 m. 9 jednoosobowy, dwuosobowy. zdg 20 503
20.— niekrepujący, frontowy. Grobla 19 — 12. zdg 20 504
Ratajczaka 31. m. 5, mały skromny. wiekszy tani. zdg 20 426
Rzeczypospolitej 4. m. 10, niekrepujący. zdg 20 433
Czysty Ogrodowa 2, m. 11. zdg 20 435
Słowackiego 38 m. 1. zdg 20 494
Komfortowy meski, parter. Cieszkowskiego 7 m. 3. zdg 20 500
Klatki ładny frontowy. Kwiatowa 11 — 7 I piętro. zdg 20 668
Pokój z utrzymaniem. Ogrodowa 19 m. 9. zdg 20 670
Studentka na wspólny. Skarbowska 18 — 15. zdg 20 671
Dwuosobowy Mostowa 4. m. 4. zdg 20 539
1—2 osobowy. elektryczność. Szamarszewskiego 20/22. mieszkanie 10. zdg 20 607

Jedno-dwuosobowy Grudnia 10 — 2. zdg 20 694
Solidnemu Przecznicza 10 — 1. zdg 20 609
Pokój Marcin 57 m. 4. zdg 20 614
Niekrepujący dwadzieścia. Sapiieżyński 3. III. Brylski. zdg 20 420
Niekrepujący Ogrodowa 12 — 10. zdg 20 421
Pokój tani. Bukowska 31. m. 12. zdg 20 422
Pokój pana, czysty, niekrepujący. Młyńska 5, m. 8. zdg 20 424
Pokój umeblovany (elektryka, lazienka) zaraz do wynajęcia. Aleje Marcinkowskiego 1, m. 8 (dom narożny). zdg 20 425
Pokój Żydowska 29 — 7. zdg 20 595
Pokój elektryczność, panu. Mostowa 5 a. m. 8. zdg 20 597
Jedno-dwuosobowy frontowe. Strzelecka 13. m. 6. zdg 20 623
Niekrepujący Wodna 15 — 2. zdg 20 600
Ratajczaka 11 a — 102. zdg 20 711
Jedno-dwuosobowy, frontowy, komfortowy. Skarbowska 14 — 8. zdg 20 713
Pokoik Mickiewicza 9 — 9. zdg 20 715
Pokój do wynajęcia. Różana 5 a. m. 9. zdg 20 718
Wspólny panience. Strzelecka 31. m. 29. zdg 20 742
Pokoik Kręta 24, m. 6. zdg 20 649
Pokój Wierzblicie 36 m. 28. zdg 20 652
Niekrepujący Działyńskich 6. m. 2. zdg 20 653
Pokój Pierackiego 8 — 12. zdg 20 684
Pokój Długa 18. m. 16. zdg 20 693
Frontowe jedno-dwuosobowy. Piłsudskiego 5 — 9. zdg 20 694
Niekrepujący Wały Jana III 11 — 9. zdg 20 580
Wodna 25. m. 9, dobrze umeblovane. zdg 20 544
Dla małżeństwa zaraz. Marcinkowskiego 2 a, m. 4. zdg 20 543
Mały Wierzblicie 51. m. 3. zdg 20 450
Niekrepujący ładny, jedno-dwuosobowy. Szymańskiego 4 — 5. zdg 20 462
Aleja Marszałka Piłsudskiego 29 — 6. zdg 20 468
Przemysłowa 28 a. m. 11. zdg 20 471
Marcina 15. m. 7. zdg 20 533
Wspólny dla par. Wroniecka 3 — 10. zdg 20 538
Pana wspólny pokój. Piekary 6. m. 6. zdg 20 565
Kraśńskiego dobrze umeblovany panu. Zgłosz. Kurjer Poznański zdg 20 631
Frontowy Kręta 24. m. 3. zdg 20 665
Frontowy Ogrodowa 2. I piętro. zdg 20 661
Elegancki utrzymaniem, bez. Marcina 4 — 3. zdg 20 619
Kulturalnym frontowy, zaraz. Piekary 18. m. 5. zdg 20 641
Centrum pan — panom Szkolna 13 — 3. zdg 20 643
Wspólny panience. Marcina 22 — 28. zdg 20 648
Pokój tani wynajmie. Kraszewskiego 10. m. 2. zdg 20 811
13.— wspólny. Dąbrowskiego 76. Urbańska. zdg 20 823
Mielżyńskiego 3 m. 8 pokój elegancki inteligentnemu. zdg 20 672
Pokój utrzymaniem bez 1 dwuosobowy. Skłodowa 12 — 11. zdg 20 650
Ratajczaka 26 m. 6 słoneczne godz. 13 — 17. zdg 20 716

Przyjezdny 1,50 Wrocławska 13 — 11. zdg 20 771
Piekary 18 — 9. zdg 20 772
Niekrepujący panom małżeństwu. Strzelecka 28b m. 6. zdg 20 776
Ogrodowa 19 — 2. zdg 20 777
16. SZUKA POKOJU
„Informator“ poszukuje pokoi. Skarbowska 1. zdg 16 437
Pokoju umeblovanego używaniem kuchni poszukuje małżeństwo bezdzietne od 1. 8. Oferty podanie ceny Kurjer Poznański zdg 20 214
Próżnego dużego słonecznego. (Oferty Kurjer Poznański zdg 20 347)
Pokoju czystego, posiedla, utrzymaniem 65 zł szuka. Łazarz, Górczyn — emeryt. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 350
Próżnego pokoju 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 302
Pokoju dużego niekrepującego umeblovanego z klatki. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdg 20 611
Pokoju próżnego z osobnym wejściem w okolicy Rynku Wileckiego poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 719
Poszukuje frontowego pokoju umeblovanego lub bez z przedpokojem, lazienką, możliwie z osobnym wejściem wprost z schodów, tylko 1 piętro lub winda. Cena obojętna pewny płatnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 659
Niekrepującego urzędnik. Okolica Kaponiery. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 473
Urzędnik szuka zupełnie niekrepującego pokoju elektryczność, śródmieście od 1 lub 15 sierpnia. cena Kurjer Poznański portj 2328
Próżnego szuka bezdzietne małżeństwo. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 620
Lepszego z telefonem, okolica Słowackiego. poszukuje od 1 sierpnia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 838
Duży lub 2 mniejsze małżeństwo. Ceny Kurjer Poznański zdg 20 900
17. LOKALE
W centrum miasta obszerniejszego lokalu handlowego ewentualnie z wystawą poszukuje 1. 10. 1935 r. — Centrala Open Samoobodowych. Wodna 14. ng 12 140
„Informator“ wskazuje składy, biura, ubikacje. Skarbowska 1. zdg 16 433
2 ubikacje parterowe na przemysł. Ostrówek 10. Doorca. zdg 19 053
Ubikacje na cele przemysłowe podwórzu. św. Marcin 20. zdg 19 931
Dobra egzystencja dla kupca bławatnika W mieście powiatowym na Pomorzu — w rynku, gdzie znajduje się pełne gimnazjum koedukacyjne, jest obszerny skład bławatów i towarów krótkich wraz z mieszkaniem na dogodnych warunkach zaraz, wgl. później do wynajęcia. Oferty do Kurjera Poznańskiego ng 12 724
Poszukuje od 15. 8. lokalu 2 ubikacji na cichy przemysł, w podwórzu lub na piętrze śródmieściu. Oferty ceną do Kurjera Pozn. zdg 19 888
Skład mieszkanie wynajme. Karwowskiego 1. zdg 2 119
Składu przy św. Marcynie lub Ratajczaka poszukuje pewny płatnik. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 410
Skład wolny od 1. 8. Żydowska 10. — Wiadomość u stróża. zdg 20 486
Składu próżnego od gospodarza poszukuje. — Oferty Kurjer Poznański zdg 20 628
Lokal handlowy dwa wystawowe ełna 200 m². Wrocławska 3. najchętniej wynajme. Schubert, Malopolska 8. zdg 20 644
8 ubikacji frontowych, I str. przy St. Rynku. Wrocławska 3. na cele biurowo-handlowe ewtl. mieszkanie natychmiast wynajme. Schubert, Malopolska 8. zdg 20 645
Pokój na pracownię krawiecką lub podobną na „pierwszym piętrze. Informacje Stary Rynek 95 skład. zdg 20 804
Poszukuje składu (regaliami) na artykuły papierowe i tytoniowe. Reflektuje na miejscowość widokiem powodzi. Oferty bliższymi informacjami do Kurjera Poznańskiego zdg 20 839

Przyjdź! Znam Twoją przyszłość. Piłsudskiego 5 — 8. wróżka. zdg 18 831
Załatwiam dorywco wszelką korespondencję niemiecką. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 20 290
Pończochy - skarpetki łobre taniy tyko w firmie „Haftoplis“ Stary Rynek 6 (Wiankowa). P. z 4246-25 4
Puszczykowo - Puszczykówko Prace stolarskie budowlane. — okna, drzwi i różne sprzęty domowe i letniskowe wykonuje wzorowo po cenach poznańskich. Zakład stolarski Stanisław K. os. Puszczykowo, ul. Poznańska (za kościołem). zdr 20 090
Naprawy złota, srebra i zegarków uskutecznia fachowo Henryk Rychter. Al. Marcinkowskiego 15. zdg 20 454
Znana wróżbiarka Adarelli przepowiada z cyfr, kart, reki. Przyjmuje także niedziele święta. Podgórna 13 miesz. 10 front. zdg 20 497
Firma handlowa w śródmieściu. składnica, poszukuje przedstawicieli w kraju komisyjnego. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 585
Przejazdem światowej sławy Psycholog Irving udziela rad wskazówek życiowych. 27 Grudnia 10 — 2. front. zdg 20 593
Pończochy skarpetki kupisz dobrze i taniy tyko w firmie „Haftoplis“ Stary Rynek 6 (wejście Wiankowa). dg 2193
Pluskowy wytepia „Gazolit“ nowowynaleziony plyn. gazowy. zdg 19 026/7
Małżeństwo bezdzietne, urzędnik, przyjmie dziecko najchętniej dziewczynkę na własne, wynagrodzenie z strony dziecka. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 286/7
Znana wróżbiarka Adarelli przepowiada z cyfr, kart, reki. Przyjmuje także niedziele. Poznań, Podgórna 13 mieszkanie 10. front. zdg 20 498
Wróży Wrotem chiromantka systemem rosyjskim predko się spełnia. Rybaki 10 m. 8. zdg 20 688/9
Zamienie dom wartości 75 000 hipoteki 40 000 niasto kuracyjne na mniejszy gospodarstwo, dom, gościniec, dobrą restaurację lub hotel. Kaczmarek, Inowrocław, Wałowa 42. zdg 20 738
Pracownia Gorsetów „Wanda“ Gorsety gotowe. — Gorsety na miarę. Pasy do ciay. — Paseczki sportowe. Biustonosze wszelkiego rodzaju. Reparacje gorsetów. Ratajczaka nr 27. parter. zdg 20 519
Chiromantka ostrzegam, udzielam ważnych porad życia. Gończarok. Kraszewskiego 1 — 13. zdg 20 815
Sławna chiromantka grafolog - fizjognomistka. zdumiewajaco przepowiada. Ratajczaka 15. m. 10, pasaż Apollon. zdg 20 696
Jeżeli fotografja Ubezpieczalni. to Fotoexpress. Marcin 6. zdg 20 722
Rogi (parostki) bieli, oprawia, najtaniej fachowo tylko Dilling. Piekary 13 b, m. 22. Preparaty zoologiczne. zdg 20 307
24. NAUKA
Kursy kroju szycia warunki najkorzystniejsze. Marii Magdaleny 1 m. 7. zdg 3 063/6
Przygotowuje do wszystkich klas matego seminarjum „durowa“, powolania starsze. Zgłoszenia do b. prof. mal. sem. duchowny Szew Wol-demar. Poznań, Za Bramka 13. m. 9. codziennie między 17—19. zdg 19 916
Lekcyj gimnastyki szukam Oferty Kurjer Poznański zdg 20 306
Polonistka dypl. udziela lekcji. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 352
Kursy kroju założone 1870
Świętokrzyski 3. Kazubowska. zdg 20 387
Niemieckiego lekcji i konwersacji udziela akademik niemiecki. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 452
Dziewczyna mlodsza, dobrym gotowaniem, zaraz. Stary Rynek 71/2 mieszkanie 5. zdg 20 695
Dyplomowany matematyk udziela lekcji walcjach. Szamarszewskiego 8. m. 11. zdg 20 573

18. DZIERŻAWY
Ogrodnictwo 7 morg pierwszorzedne w Poznaniu, obszerne stajnie, mieszkanie do objęcia 7 000 w tem kaulca, dzierżawa. Nowakowski, Poznań, Chwaliszewo 66 m. 2. zdg 20 256/7
Miyn parowy 100 kwintali, dobe 3 godziny Katowice, wydzielzawie. — Ryppa Towarowa 21 a. zdg 20 123
Poszukuje się dzierżawę placu na przedsi-biorstwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 161
Willa przy lesie Dłużyna, pow. Leszno. 5 pokoi, kuchnia, garaż, kompletnie umeblovane, 4 km. kapielesko Boczkwoc do wydzielzawienia. Wiadomość H. Kammiar-zowa, Grotniki, pow. Leszno. zdg 20 333
Skład rzeźniczy zaprowadzony oddam na filje. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 20 455
Domek z wolnym mieszkaniem, ogrodem 3 morgowym, 100 drzew owocowych, korzystnie do wydzielzawienia. Józef Wileczyński, Sroda. ng 12 747
21. LICYTACJE
Lokal licytacji Stary Rynek 46-47. sprzedaje wszelkie urządzenia domowe kompletne pokoje oraz pojedyncze meble, instrumenty muzyczne, centryfugi etc. Otwarte 8 do 18. Pz 4772/73-23.65/66
22. ZGUBY
Paszport emigracyjny, książeczke wojskowa, wydana przez PKU w Kielcach, skradziono razem z walizką. Proszę o zwrot. Władysław Sionina, Kielce, Lipowa 6. zdg 20 417
23. ROZMAITE
Fotografie portrety, Bracia Pecherscy Aleje Marcinkowskiego 8. zdg 2 663
Fabryczne do 300 m² Hielniki 31 Pz 2 059-51 72
Swedzenie oraz wyrzuty skórne usowa Krem Lain Age (z kozutkiem) — Nieszkodliwy kosmetyk, usuwajacy wady nasrorka. n 8297
Koldry przerabia, poszywa Smoczyńska. Kwiatowa 8. zdg 19 978
Akuszerka Strzelecka 2 przy Świętokrzyskim przyjmuje udziela porady pomocy. zdg 20 189
Tłumaczenia przepisywanie maszyna lekcje Spandowska. Marcinkowskiego 24. mieszkanie 21. ng 6 682
A jednak pani domu kupuje tylko najlepsze i gwarantowane szkła do zapraw
„Irena“ i „Irena-Patent“ Pz 4292-26 16
Załatwiamy w całej Francji wszelkie sprawy handlowe, prywatne, inkaso, wszelki, pośrednictwo w sprawie kupna i sprzedaży, ułatwiamy przyjazd do Francji, oraz udzielamy wszelkich informacyj. Adresować Bureau Commerciale 34, rue de la Paix, Lens P. de C France. Na odpowiedź załączyc znaczek 55 gr.
Obiady na masle, p.k.j.e utrzymaniem. Romana Szymańskiego 1 — 3. zdg 18 934
Panie zainteresowane przyjmujcie porady, pomoc położnicza. Akuszerka Kowalewska, Ląkowa 14. zdg 19 236
Najkorzystniej Okulary — Binokle tylko w Zakładzie optycznym Opto-Orlicki, Poznań, św. Marcin 77. zdg 20 407
Ladownia naprawa akumulatorów taniy. — Marszałka Pocha 110. zdg 20 146
Sellima wróżka przepowie przyszłość — przestrzeże. Kantaka 5 — 8. zdg 20 202
Szyję elegancko gustownie taniy. Kantaka 5 — 8. zdg 20 203
Nieszczęśliwy nie z własnej winy w skrajnej niedzy się znajdujący wdowiec z 4 nieletnimi dziećmi prosi szlachetne osoby o jakakolwiek prace lub pomoc materialną, odzież, bieliznę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 18 554/5

Kursy Handlowe Freissa
Skarbowa 11. zdg 20 466

Kursy
pisania maszyn. stenografii. — Ozrodowa 13. m. 5. zdg 20 854

Nauki
gotowania w dobrej kuchni poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 894

25. MUZYKA

Saksofonista
alt wolny od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdg 20 249

Fortepiany
naprawiam fachowo tanio. Drygas, Podgórna 10a. zdg 20 512

Pianina
transportuje z 8.— Drygas, Podgórna 10a. zdg 20 513

Jazzbandzista
trebac. Spiew obilgat pierwszorzedny do dobrego zespolu wolny 1 sierpnia. Zgłoszenia Hel, poste restante „Jazzbandzista”. ng 12 758

26. SZUK. POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy do jednej trzeciej cenie drobnych

Stenotypistka
polsko-niemiecką stenografię poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznanski zdg 19 618

Przyjme
posługę. zdrowa, czysta, z dobrem gotowaniem. Oferty Kurjer Poznanski zdg 19 890

Dziewczyna
starsza z prowincji z dobrem gotowaniem poszukuje posady od 15. najchętniej na majątku lub probostwie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 253

Praktyki
biurowej bezpłatnej poszukuje panią z kursem handlowym. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 140

Dziewczyna
z gotowaniem z długoletnimi świadectwami poszukuje od zaraz posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 365

Panna
lat 20 władająca dobrze językiem polskim i francuskim szuka posady. Oferty Kurjer Poznanski zdg 19 548

Panienska
z ukończoną wydziałową przyjme posadę uczennicy w składzie. Łaskawe oferty Kurjer Poznanski zdg 19 376

Poszukuje
posługi z praniem. Oferty Kurjer Poznanski zdg 19 483

Panienska
znająca dobrze język francuski, polski poszukuje posady jako tłumacza lub do konwersacji do dzieci. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 527

Gospośnia
która zna wszelką pracę domową przyjme posadę zaraz. Oferty Kurjer Poznanski zdg 19 552

Dziewczyna wiejska
poszukuje posady z długoletnimi świadectwami, dobrem gotowaniem. Oferty Kurjer Poznanski zdg 19 553

Krawcowa
w dom. poza dom szuka posady. Ratajczaka 9 — 1. zdg 19 628

Posługaczka
uczciwa może się zgłosić. Wspólna 51. m. 3 zdg 19 598

Kuśnierka
berlińska fascynuje futra, szuka posady poza dom. niska cena. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 614

Panienska
do lekkich prac domowych lub do jednej osoby poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 615

Poszukuje
posady lub posługi 10. 7. Oferty Kurjer Poznanski zdg 19 227

Pomocnik
zastawniczym poszukuje posady z kancją do 150 zł. Oferty Kurjer Poznanski zdg 19 617

Ogrodnik
samodzielny, posiada własnych 80 akien inspektowych, szuka posady. Zgłoszenia agencji Oredownika. Oborniki, Czarnkowska 1. ng 12 713

Dziewczyna
uczciwa szuka posługi przedpołudniem. Oferty Kurjer Poznanski zdg 19 711

Poszukuje
posługi lub do dziecka lepszych państwa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 683

Magazynier - inkasent
poszukuje posady poważnej firmie, prima referencje, złoże kancją. — Oferty Kurjer Poznanski zdg 19 648

Przyjme
posadę inkasenta, podróżującego, kancją referencje pierwszorzedne. — Oferty Kurjer Poznanski zdg 19 649

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje posady lub posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 693

Dzielnia kucharka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 752

Kucharka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 756

Dziewczyna
wiejska, skromna, uczciwa z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 082

Panienska
poszukuje pracy w piekarni lub coś podobnego, z kancją. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 057

Gospośnia
z dobrem gotowaniem z lepszej rodziny, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 187

Starsza
osoba prosi o jakakolwiek lekką pracę za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 573

Bufetowa
uczciwa, czysta, dobrze polecona szuka posady. Oferty Kurjer Poznanski zdg 19 836

Pracznka
zawodowa, chętna 2. — szuka prania. Oferty Kurjer Poznanski zdg 19 837

Kucharka
dobrem gotowaniem szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznanski zdg 19 998

16
letnia dziewczyna do prac domowych poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 063

Sierota
szuka posady do dwóch, trzech osób z gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 068

Poszukuje
pracy za woznego lub inkasenta z kancją 500 zł lub więcej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 585

Posługi
gotowaniem poszukuje. Zgl. Kurjer Poznanski zdg 19 955

Gospośnia
z długoletnimi świadectwami poszukuje posady do jednej lub 2 osób. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 555

Szuka pracy
woźnego, inkasenta, poważnego przedsiębiorstwa, 2 000 kancji. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 233

Krawcowa
w dom szuka posady 2 zł dziennie. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 247

Magister praw
szuka bezpłatnej aplikacji adwokackiej w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 219

Krawcowa
rutynowana szuka pracy po domach. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 553

Księgowy
bilansista kilkuletnia praktyka skarbową szuka posady stałej lub dorywczej. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 495

Krawcowa
dzielnia poszukuje posady w dom 2.50 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 610

Uczeń drogerijny
dwuletnia praktyka, znajomość działu fotograficznego, dekorator pismo plakatowe. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 613

Starsza
inteligentna panna dobrimi świadectwami poszukuje posady wycieczek, wychowawczyni, zarządczyni. Zna szycie, gotowanie, zaprawy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 581

Biegła
stenotypistka polsko-niemieckorumuńska, znająca księgowość, 9-letnia praktyka biurowa, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 592

Dziewczyna
uczciwa szuka posady na cały dzień. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 621

Syn
uczciwych rodziców szuka posady za chłopca do posyłek. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 210

Ślusarz - mechanik szofer
samodzielny na samochody, motory, wszelkie maszyny, autogeniczne spawanie, elektryczność, z kartą rzemieślnicza przyjme posadę, także kierownika warsztatów lub szofera dyplomowanego, złoży kancję. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 20 377

Ślusarz
do wszelkich prac domowych poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 356

Agronom
kwalifikowany, kawaler lat 31, 10 lat praktyki w majątkach ziemskich, bezwzględnie uczciwy, energiczny, pierwszorzedne świadectwa szuka posady od zaraz lub później. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 240

Dziewczyna
z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady zaraz do samotnej osoby. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 444

Radio - Paris 20.45 słuchowisko, 22.15 muzyka taneczna, Koenigs-wusterhausen 6 i 8.20 muzyka poranna, 12 koncert popularny, 14 rozmaitości muzyczne, 16 koncert ogrodowy, 18 muzyka lekka, 19 muzyka, 20.10 tańce i serenady, 21.15 słuchowisko, 22.30 muzyka nocna, 23 koncert, Londyn 20.45 słuchowisko muzyczne, 22.05 koncert symfoniczny, Budapeszt 20 koncert fortep. 20.30 z nowych węgierskich operetek, 22 muzyka jazzowa, 23.15 płyty, Stuttgart 20.10 „Przechadzka po zoołogu”, słuchowisko, 21 bal studencki — słuchowisko, 22.30 muzyka, 0 — 2 koncert nocny, Wiedeń 20.30 tr. z Budapesztu, 22.20 żarty muzyczne, 23.50 muzyka z płyty, Praga 16.30 koncert, 20.10 muzyka lekka, 21 francuskie piosenki ludowe, 21.20 uwertury z operetek, Rzym 20.40 „Księżniczka z Hollywood”, otbka, Ranzato, Mediolan 20.40 koncert symf. 21.30 komedia, 22.15 koncert, Wrocław 5. 6.15 i 8.20 muzyka poranna, 12 koncert symfoniczny, 15.30 piosenki, 17 koncert, 19 tańce inscenizowane, 20.10 słuchowisko muzyczne, 22.36 koncert wieczorny,

SPRZEDAŻ POSEZONOWA

od poniedziałku, 15 lipca r. b.
która ogólny zachwyt wywoła

Skompletowaliśmy wyczerpane częściowo — wskutek wielkiego jak zwykle popytu — zapasy naszych towarów nowymi transportami, zakupionymi specjalnie korzystnie i oddajemy je po cenach tak niskich, że będą one dla każdego kupującego radosną niespodzianką.

Dla orientacji nadmieniamy, że wszelkie tkaniny na sukienki letnie, wzory ostatniej mody, obecnie do 35% taniej. Konfekcja damska niezwykle tanio. Również wszystkie inne towary tak damskie jak męskie oraz płótna, zefiry, inletry, stołowizna, bielizna, galanterja, artykuły kąpielowe po cenach obniżonych. Wielka partja firanek, tjul angielski, o 25 proc. poniżej ceny!

Zwracamy uwagę na nasze okna wystawowe!

DOM HANDLOWY F. WOŹNIAK

Poznań, ul. Kramarska 16 (ulica Rynkowa) ng 12759/60

Gospośnia
poszukuje posady do kszedza. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 554

Panienska
do dzieci poszukuje posady od 15. lub 1. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 851

Nauczycielka-wychowawczyni
młoda, bardzo dobre świadectwa, szuka posady. Francuski, muzyka. Wymaganie skromne. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 782

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje posady lub posługi. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 470

Stolarz
pa trumny szuka pracy, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznanski zdg 19 856

Krawcowa
pierwszorzedna, z dobrem poleceniem, na eleganckie suknie, komplety, szuka posady poza dom 2.50 dziennie. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdg 20 847

Wychowawczyni
inteligentna, sierota, lat 24, bardzo dobrze polecona, szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 810

Poszukuje
posługi na pół lub na cały dzień. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdg 19 963

Dziewczyna
ze wsi z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 973

Kawaler
szuka posady za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 069

Ogrodnik
kawaler, lat 32, samodzielny, poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznanski zdg 20 790

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posługi do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 926

Maturzystka
przyjme jakakolwiek pracę lub zastępstwo. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 903

Inteligentna
do składu i pomocy w kuchni poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 833

Zastępstwo
administradora względnie rzadcy przyjmie na majątek każdej wielkości byty dzierżawca domowy. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 906

Stróżstwa
poszukuje złoże kancję lub dam ostepne, młode, pracowite małżeństwo. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 732

Sierota
uczciwa do wszystkiego z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 768

Gospodyni
samodzielna — gotowanie, pieczenie, zaprawianie, drob — na majątek, probostwo lub do samotnego pana poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdg 19 241

Krawcowa
biegła po domach na wyjazd poszukuje posady 1.50. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 278

Gospodyni
z wieloletnią praktyką dworską, znajomością wszelkich prac, pierwszorzedne referencje, przyjme posadę najchętniej na probostwie lub mniejszym dworze. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 123

Krawcowa
dobrem szyciem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 634

Gospodyni
3 lata szkoły gospolarezej, wiek średni, szuka samodzielnej posady na wsi. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdg 19 597

Ekspedjentka
rzeźnicznica dzielna, szuka posady lub prowadzenia filijki od 1. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 085

Ślusząca
uczciwa, pracowita poszukuje posady do wszystkiego, z gotowaniem od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 073

Sierota
kochająca dzieci szuka posługi lub posady z dobrimi świadectwami, za małym wynagrodzeniem, najchętniej na wies. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 877

Bilansista
rutynowany poszukuje pracy. — Prowadzi księgowość godzinowo już za 20 miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 19 163

Do
wszelkiej pracy domowej, pomocy w składzie z gwarancją, poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 074

Dziewczyna
skromna, uczciwa, gotowaniem, szuka posady 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 891

Dziewczyna
czysta, uczciwa, samodzielna, gotowaniem zaprawę, pieczenie i wszelką pracę domową szuka posady od 15 lipca. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 19 580

Starsza
osoba szuka jakiego zajęcia lub posługi za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznanski zdg 19 885

Elektrotechnik
kilkuletnia praktyka, dobre świadectwa, ukończona studja zagraniczne poszukuje posady. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 20 562

Fotograf
laborant retuszer szuka posady. Zgl. Kurjer Pozn. port. 2922

Pracznka
szuka pracy 2.50 dziennie. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 663

Nawskroś
uczciwa poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 574

Ekspedjentka
rzeźnicznica szuka posady. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 577

Posługi
poszukuje wieczorami. Oferty Kurjer Poznanski zdg 20 206

Pisarz gospodarczy
wyształcenie seminarjalne, obecniany hodowa inwentarza, książkowością poszukuje posady wzgl. jako elev. Oferty Kurjer Pozn. zdg 18 796

Dyktandem
biegły pisząca maszynistka polsko-niemiecka ewtl. dorywczo poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 19 464

Dziewczyna
młoda sumienna, pracowita, uczciwa, szuka posady do wszelkich domowych lub też do dzieci. Łaskawe oferty, proszę składać w Kurjerze Poznańskim zdg 19 504

Śluszący
żonaty w średnim wieku, długoletnie świade twa z pierwszorzednych zmian zmienił posadę spowodu zmian stosunków od 1. 10. 35. Łask. zgl Kurjer Pozn. zdg 20 111

Młynarz
kawaler, lat 29, poszukuje posady obeznaną wszechstronnie z maszynami, również obsługą motorów, ssaco, gazowych i Diesla leż. Łask. ofer. y skierować Kurjer Poznanski z dg 18 620

Rządca
kawaler, energiczny organizator, szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznanski zdg 19 101

programy radjowe

WARSZAWA

Niedziela, 14 lipca.

8.30 audycja poranna. 10 uroczyste otwarcie Jubileuszowego Złotu Harcerstwa Polskiego przez Płata Prezydenta Rzplitej. 12.03 „Augustowszczyzna, krajina lasów i jezior” — feljton. 12.20 poranek symfoniczny. W pierwszej o godzinę 13 „Figaro, burzyliel Bastylji” — fragmenty z „Wesela Figara” Beaumarchais. 13.20 F. Mendelssohn-Bartholdy: symfonia szkocka. 14 muzyka salonowa. 15 „Jak należy budować na wsi” — wgl. Stanisław Makarezyk. 15.10 muzyka. 15.22 przegląd rynków produktów rolnych. 15.35 muzyka (płyty). 15.45 porady weterynaryjne. 16 recital fortepianowy. 16.25 Chór Juranda. 16.45 „Wiesz, kto jest wielkim?”. szkic literacki. 17 dla naszych letników i uzdrowisk. 18 w obozach harcerskich (tr. ze Spawy). 18.20 Massenet: „Sceny malownicze”. 18.30 „Cala Polska śpiewa”. 18.45 „Nad Olza” — reportaż. 19.25 marsze w wykonaniu orkiestr symfonicznych. 19.50 „Praca aktora” — feljton. 20 odczyt. 20.10 zapomniane utwory Wojciecha Gawronskiego. 20.50 dziennik wieczorny. 21 transmisja z Jubileuszowego Złotu Harcerstwa Polskiego w Spale. Uroczyste ognisko na stadionie. 21.45 na wesolej lwowskiej fali. 22.15 wiadomości sportowe. 22.35 „Nasza marynarka gra”. 23.05 muzyka.

POZNAN

Niedziela, 14 lipca.

Poznań 8.30 audycja poranna z Warszawy. 9.55 program bieńczy. 10—14 tr. ze Spawy. 14 koncert życzeń z płyt. 15 „Co osiągnąłem przez szkołę rolnicza i kółka rolnicze jako gospodarz małorolny”. pog. rolnicza. 15.10 z Warszawy. 15.35 muzyka wesola z płyt. 15.45 z Warszawy i Krakowa. 16.45 z Warszawy i Lwowa. 18 tr. ze Spawy. Warszawy i Krakowa. 19 program na dzień następnny. 19.10 koncert reklamowy. 19.25 fragmenty operowe z płyt. 19.50 tr. z Warszawy. Spawy i Lwowa. 22.15 sport. 22.30 lokalne wiadomości sportowe. 22.35 tr. z Gdyni i Warszawy. 23.05 muzyka taneczna z płyt.

Poniedziałek, 15 lipca.

Poznań 6.30 audycja poranna ze Spawy. 7.20 z Warszawy. 8.20 program bieńczy. 8.25 wskazówki praktyczne. 11.57 tr. z Warszawy i Krakowa. 15.15 przegląd giełdowy. 15.25 tr. z Warszawy. 15.30 płyty. 15.45 tr. ze Spawy, Wilna i Warszawy. 17.15 utwor Albeniza i Liszta z płyt. 17.40 z Warszawy. 18.15 cala Polska śpiewa, z udziałem chóru Poczty P. W. 18.30 skrzyłka ogólna. 18.40 chwilka społeczna. 18.45 słynni tenorzy z płyt. 19.05 program na dzień nast. 19.15 życie kultur. i spol. oraz naukowe Poznania. 19.20 koncert reklamowy. 19.30 tr. z Krakowa i Warszawy. 20 skrzyłka rolnicza. 20.10 wesoly wieczór z udziałem trio salonowego ork. 57 p. p. C. Kreyca i K. Koczyński (piosenki). J. Lesci (gwizd artystyczny). 20.45 tr. z Warszawy i Spawy. 22.06 wiadomości sportowe Poznania. 22.10 tr. z Warszawy.

ZAGRANICZNE

Niedziela, 14 lipca.

Radio Paris 20.45 „Ojezyczna”, dramat historyczny Sardou. Koenigs-wusterhausen 6 koncert portowy z Hamburga; 12 rozmaitości muzyczne ze swiata. 14.30 melodie taneczne z Wloch. Wezier, Danji i Polski na stillu. 15.30 audycja dla wsi ze śpiewem. 16 koncert popularny z ogrodu. 18.30 melodie wesole. 20 koncert rozrywkowy. Londyn 21 koncert z udziałem solistów. Luksemburg 20 i 21.15 muzyka taneczna. 21.45 muzyka lekka. Motala i Sztokholm 19.30 koncert solistów. 21.30

lich harcerzy. 22 wiadomości sportowe. 22.10 Mała orkiestra P. R.

recital skrzypcowy. Kalundborg i Kopenhaga 20.10 popularna francuska muzyka operowa. 20.55 Chór. 21.30 audycja wokalnemuzyczna. Oslo 20 koncert. Budapeszt 20 „Pieśniarki ze wsi”. op. Fioravantiego. Beromuenster 20 utwory Debussyego w fryk. solistów. 20.40 muzyka francuska. Stuttgart 20 wesoly koncert wieczorny z udziałem solistów i solistow. Wiedeń 19.30 „Dookola katedry św. Stefana”, radiopotpourri na orkiestrę chór i solistów. 21 „Bycerskość wieśniacza”. op. Mascagniego. 22.30 „Pajace”. Leoncavallo. Praga 07 koncert z Karłowych. Warów. 09 pieśni Bizeta. 9.40 muzyka salonowa z Morawskiej Ostrawy. 11.40 koncert z Bratysławy. 12.15 tańce z Brna. 12.45 koncert orkiestry wojskowej. 14.15 płyty. 16 i 17 koncert z Bratysławy muzyka z onetek francuskich. 19.15 muzyka popularna. 20.15 muzyka taneczna z Brna. 21.15 koncert z okazji francuskiego swiata narodowego. Kolonia 20 wieczór nad Renem z il. muzyczna. Rzym 20.40 koncert instrumentalno-wokalny. Monachium 20 audycja wojsk. Lipsk 20 tańce narodowe. Bukareszt 20.15 muzyka francuska. Wrocław 20 z Kolonii. Hamburg i Frankfurt 20 z Stuttgartu. Mediolan 20.40 „Bal niewdzięcznych”. op. Mondverdiego. 21.30 „Scampolo”. op. Camusiego. Królewice 20 muzyka taneczna i popularna.

Radio - Paris 20.45 słuchowisko, 22.15 muzyka taneczna, Koenigs-wusterhausen 6 i 8.20 muzyka poranna, 12 koncert popularny, 14 rozmaitości muzyczne, 16 koncert ogrodowy, 18 muzyka lekka, 19 muzyka, 20.10 tańce i serenady, 21.15 słuchowisko, 22.30 muzyka nocna, 23 koncert, Londyn 20.45 słuchowisko muzyczne, 22.05 koncert symfoniczny, Budapeszt 20 koncert fortep. 20.30 z nowych węgierskich operetek, 22 muzyka jazzowa, 23.15 płyty, Stuttgart 20.10 „Przechadzka po zoołogu”, słuchowisko, 21 bal studencki — słuchowisko, 22.30 muzyka, 0 — 2 koncert nocny, Wiedeń 20.30 tr. z Budapesztu, 22.20 żarty muzyczne, 23.50 muzyka z płyty, Praga 16.30 koncert, 20.10 muzyka lekka, 21 francuskie piosenki ludowe, 21.20 uwertury z operetek, Rzym 20.40 „Księżniczka z Hollywood”, otbka, Ranzato, Mediolan 20.40 koncert symf. 21.30 komedia, 22.15 koncert, Wrocław 5. 6.15 i 8.20 muzyka poranna, 12 koncert symfoniczny, 15.30 piosenki, 17 koncert, 19 tańce inscenizowane, 20.10 słuchowisko muzyczne, 22.36 koncert wieczorny,

Na gorące dni

Materiały płócienne do prania na ubrania spacerowe, gospodarze, z a w o d o w e, mundury wojskowe

Alpaki na marynarki, Materiały letnie, imprez nowsze na bluzki i wiatrówki oraz wszelkie lekkie czepanki polecą w wielkim wyborze

Specjalny Skład Sukna

W. Majewicz i S-ka Poznań, Stary Rynek nr. 77 naprzec w Odwachu tel. 12-35

Przjm. asygn. Kredyt. Pz 4 767-2 847

Krawcowa pierwszorzedna, z dobrem poleceniem, na eleganckie suknie komplety, szuka posady poza dom 2,50 dziennie, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 20 847

Wychowawczyni inteligentna, sierota, lat 24, bardzo dobrze polecona, szuka posady do dzieci, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 810

Ogrodnik kawaler lat 32, samodzielny, poszukuje posady, Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 20 790

Uczciwa dziewczyna poszukuje posługi do wszystkiego, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 926

Maturzystka przyjmie jakakolwiek prace lub zastępstwo, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 903

Inteligentna do składu i pomocy w kuchni poszukuje posady, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 838

Zastępstwo administratora względnie rządcy przyjmie na majątek każdej wielkości były dzierżawca domowy, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 906

Stróżostwa poszukuje, złóże kaucje lub dam odpowiednie, młode, pracowite małżeństwo, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 732

Sierota uczciwa do wszystkiego z gotowaniem szuka posady, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 768

TEATRY

Poznań, sobota, 12. 7.

TEATR POLSKI — Dziś Gość, występ Stefana Jaracza „Pan Brotonneau”, Niedziela, 14. 7. Gościnny występ Stefana Jaracza „Pan Brotonneau”.

TEATR NOWY: — Dziś: „Kłopot z Papa”, gość, występ A. Fertnera, Niedziela, 14. 7. „Kłopot z Papa”, gość, występ A. Fertnera.

TEATR LETNI w Zoologu: Niedziela, 14. 7. o godz. 8,30: Rewja „Wesoły Zoolog”, premjera

KINA

Poznań, sobota, 13. 7.

APOLLO: „Wszystko żart”. CORSO: „Testament Dr. Mabuze”. GWIAZDA: „Świat się śmieje”. METROPOLIS: „Dwie sieroty”.

MOJE: „Zwycięzca”. OŚWIATOWE T. C. L.: — „Rewizor z Petersburga” oraz film przyrodniczy. RENAISSANCE: „King Kong”.

SFINKS: „Jej Wysokość kałuże”. SŁOŃCE: „Stworzona do całowania”. ŚWIT: „F. P. I.” nie odpowiada.

TECZA-LAZARZ: „Sekret kobiety”. TECZA-WILDA: „Rzymskie Skandale”. WILSONA: „Tajemnica Małej Schirley Temple”.

Nauczycielka-wychowawczyni młoda, bardzo dobre świadectwa, szuka posady, Francuski, muzyka, Wymaganie skromne, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 782

Dziewczyna do wszystkiego poszukuje posady lub posługi, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 470

Elektrotechnik kilkuletnia praktyka, dobre świadectwa, ukończone studia zagraniczne poszukuje posady, Łaska we oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 20 562

Fotograf laborant retuszer szuka posady, Zł. Kurjer Pozn. port. 2322

Pracznica szuka prania 2 30 dziennie, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 663

Sierota kochająca dzieci szuka posługi lub posady z dobrymi świadectwami, za małym wynagrodzeniem, najchętniej na wieś, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 877

Bilansista rutynowany poszukuje pracy, — Prowadzi księgowość godzinowo już za zł 20 miesięcznie, Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 19 163

Gospodyni samodzielna — gotowanie, pieczenie zaprawianie, drób — na majątek, probostwo lub do samotnego pana poszukuje posady, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 19 241

Gospodyni 3 lata szkoły gospodarczej, wiek średni, szuka samodzielnej posady na wsi, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 19 597

Ekspedjentka rzeźnicznica dzielna, szuka posady lub prowadzenia filii od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 20 085

Krawcowa biegła po domach na wyjazd poszukuje posady 1,50, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 278

Gospodyni z wieloletnią praktyką dworską, znajomością wszelkich prac, pierwszorzedne referencje, przyjmie posadę najchętniej na probostwie lub mniejszym dworze, Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 123

Krawcowa dobrem szyciem poszukuje posady, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 654

Nawskroś uczciwa poszukuje posługi, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 574

Ekspedjentka rzeźnicznica szuka posady, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 577

Szofer ślusarz, maszynowy z prowincji, pełen zaufania, religijny, poszukuje posady, wymagania, aby żyć, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 184

Posługi poszukuje wieczorami, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 296

Ekspedjentka dobrymi świadectwami, zna dobrze gospodarstwo domowe, szycie poszukuje posady do starszej osoby, Chętnie Gdynia lub wieś, Oferty Kurjer Pozn. zdg 19 346

Księgowy bilansista, korespondent polsko-niemiecki, piszący maszyną, samodzielny, doświadczony handlowiec szuka posady, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 20 314

Posługaczka poszukuje posługi zaraz, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 395

Początkująca biurowa — stenotypistka, z ukończoną Państw. Szkoła Handlowa, z dobrej rodziny przyjmie jakakolwiek posadę, Dobre referencje, Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 20 801

Dziewczyna nawskroś uczciwa szuka posługi, Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 362

Szofer — ślusarz zdolny do wszelkich prac małym wynagrodzeniem szuka posady, Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 207

1 000 dam kaucji za posadę magazyniera, woźnego, inkasenta, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 623

Młoda panienka, zna szycie, obsługa — szuka posady najchętniej do samotnej osoby, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 436

Kupiec średnim wieku poszukuje pracy z niskim wynagrodzeniem obywatelny prac biurowy, posiada kaucje, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 190

Panienka szuka posady do wszelkich prac domowych, Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 569

Krawcowa dobra starsza szuka posady poza dom oraz futra 1,50, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 446

27. WOLNE MIEJSCA

Rządca gospodarczy za wypożyczeniem gotówki potrzebny, Oferty Kurjer Poznański zdg 20 260

Panu z wyrobioną rutyną organizacyjną oddamy prowadzenie filii naszego bardzo rentownego przedsiębiorstwa, Wymagany wkład kapitału około 2.000 złotych, Poważne zgłoszenia kierować pod „Świetna egzystencja” do Towarzystwa Reklamy, Katowice, Rynek 11, Tz 1341

Maszynista do prowadzenia parowej młocarni potrzebny, Znajomość języka niemieckiego, Jan Lemiszewski, Miłostaw, ng 12 719

Samodzielną dziewczyną dochodząca, czysta, uczciwa potrzebna, Złóż, z poleceniami, niedziela 10-2, Górna Wilda 73, m. 5, zdg 20 432

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Kucharka restauracyjna potrzebna od zaraz, Restauracja Wierzbice 20, zdg 20 364

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Tacy oto weseli są ci wszyscy, którzy są na wyuczonych i umieją pływać, Jeżeli jeszcze nie posiadłeś tej umiejętności, zgłoś się na kurs pływania organizowany dla abonentów naszego pisma przez „Unię”, Zgłoszenia przyjmuje, udzielając wszelkich informacji administracja naszego pisma przy św. Marcynie 70, zg 11 477/3

Przedstawiciela tylko siłę pierwszorzedną na miasto Poznań, poszukuje Fabryka Wyrobów Papierowych i Hurtownia Papieru, Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 20 173

Poszukuje się od 1. 8 br. uczciwej gospodyni, Zgłoszenia przyjmuje się Poznań, Plac Asnyka 4, m. 2, zdg 20 208

Energiczni reprezentacyjni, ustosunkowani przedstawiciele do kolportażu poważnego dzieła na Województwa i powiaty poszukiwani, Referencje, Warszawa Wspólna 23, „Polap”, ng 12 725

Poszukuje kierownika z kaucją na pełen wyszynk — centrum, Zł. Kurjer Pozn. zdg 20 887

Aeroklub Poznański poszukuje Szefa Technicznego warunki: dyplomowany inżynier lub technolog, Zgłoszenia pisemne z życiorysem pod adresem Poznań, Fredry 12, m. 9, zdg 20 836

Dziewczyna inteligentna do dzieci i prac domowych, Adres Kurjer Poznański zdg 20 273

Chłopiec rowerem mala kaucja, 6-8 Marszałka Focha 110, zdg 20 145

Zdołni akwizytorzy poszukiwani do sprzedawania manufaktury bielskiej za pomocą bogatej kolekcji po cenach fabrycznych, Zgłoszenia pod Manufakturą Bielską, Towarzystwo Reklamy Międzynarodowej, Warszawa, Marszałkowska 124, Tz 1333

Szlifyerz (noży) wykwalifikowany fachowiec tylko pierwszorzedna siła może się natychmiast zgłosić, Oferty z odpisami świadectw z dotychczasowej praktyki do Kurjera Pozn. zdg 20 510

Potrzebna dziewczyna wszystkiego od 15. b. m. Zgłoszenia Poznańska 57, restauracja, zdg 20 418

Uczennica potrzebna z ukończoną szkoła handlowa Hurtownia Galanterji, Wrocławska 38, zdg 20 453

Dziewczyna do dzieci/potrzebna Wały Król, Jadwigi 11 m. 14, zdg 20 566

Dziewczyna czysta do wszystkiego, Bukowska 33 m. 7, zdg 20 553

Marszantka dzielna może się zgłosić, Skład kapeluszy, ul. 5 Maja 6, zdg 20 336

Samodzielną dziewczyną dochodząca, czysta, uczciwa potrzebna, Złóż, z poleceniami, niedziela 10-2, Górna Wilda 73, m. 5, zdg 20 432

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Kucharka restauracyjna potrzebna od zaraz, Restauracja Wierzbice 20, zdg 20 364

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Kucharka restauracyjna potrzebna od zaraz, Restauracja Wierzbice 20, zdg 20 364

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Kucharka restauracyjna potrzebna od zaraz, Restauracja Wierzbice 20, zdg 20 364

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Kucharka restauracyjna potrzebna od zaraz, Restauracja Wierzbice 20, zdg 20 364

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Kucharka restauracyjna potrzebna od zaraz, Restauracja Wierzbice 20, zdg 20 364

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Kucharka restauracyjna potrzebna od zaraz, Restauracja Wierzbice 20, zdg 20 364

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Kucharka restauracyjna potrzebna od zaraz, Restauracja Wierzbice 20, zdg 20 364

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Kucharka restauracyjna potrzebna od zaraz, Restauracja Wierzbice 20, zdg 20 364

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Kucharka restauracyjna potrzebna od zaraz, Restauracja Wierzbice 20, zdg 20 364

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Kucharka restauracyjna potrzebna od zaraz, Restauracja Wierzbice 20, zdg 20 364

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Kucharka restauracyjna potrzebna od zaraz, Restauracja Wierzbice 20, zdg 20 364

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Kucharka restauracyjna potrzebna od zaraz, Restauracja Wierzbice 20, zdg 20 364

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Kucharka restauracyjna potrzebna od zaraz, Restauracja Wierzbice 20, zdg 20 364

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Kucharka restauracyjna potrzebna od zaraz, Restauracja Wierzbice 20, zdg 20 364

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Kucharka restauracyjna potrzebna od zaraz, Restauracja Wierzbice 20, zdg 20 364

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Kucharka restauracyjna potrzebna od zaraz, Restauracja Wierzbice 20, zdg 20 364

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Kucharka restauracyjna potrzebna od zaraz, Restauracja Wierzbice 20, zdg 20 364

Wychowawczyni z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać pianinie do dziewczynek 12 i 6 lat potrzebna, Zgłoszenia fotografja i warunki Kurjer Poznański zdg 20 798

Pea krem UŁATWIA... RÓWNIOMIERNE I BEZBOLENE... OPALANIE ng 11 915

Kelner do nocnego lokalu potrzebny, gwarancja 250,—, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 20 474

Panie wymowne, energiczne, powyżej lat 25, którym na stałej pracy zależy, mogą się zgłosić z dokumentami poniedziałek od 10-13, 15-18 Podgórną 14, m. 1, Tz 1334

Slużaca do prowadzenia domu potrzebna, Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 089

Dam posadę pani za pożyczkę 250 zł, Oferty Kurjer Pozn. zdg 20 748

Krawcowa potrzebna, Mostowa 16, m. 13, zdg 20 383

Biuralistki zdolnej, szybko się orientującej, piszącej biegle na maszynie ze znajomością stenografji ewtl. niemieckiej — poszukuje poważnego przedsiębiorstwa przemysłowe, Oferty pod dz 2 205 do Kurjera Poznańskiego.

Przedstawiciela dobrze wprowadzonego we fabrykach czekolady województwa poznańskiego i pomorskiego, poszukuje fabryka produkująca dla tychże artykułów potrzebny, Zgłoszenia pod „Towar zagraniczny” do „Par”, Kraków, Rynek 46, Pz 4766-70,77

Wymowni panie, panowie potrzebni, Zamek Pilsudskiego 15, zdg 20 650

Uczennica ekspedjentka potrzebna, Zamek Pilsudskiego 15, zdg 20 651

Zamienię kamienicę w Poznaniu 18 lokatorów — lokale handlowe — w centrum przy ożywionej ulicy — na kamienicę w Ostrowie (Wlkp.) w centrum przy pryncypalnej ulicy, nadająca się na urządzenie biur poważnej instytucji, Oferty nadesłać do Adm. Kurjera Poznańskiego pod ng 12 785.

Agenci branży kolonialnej na kawę, — herbaty, dzeln. pracownicy, do brze zaprowadzeni Poznaniu poszukiwani, wysoka prowizja, — Oferty Kurjer Pozn. zdg 21 247

Za wypożyczenie 1500,— do 2 000,— zł dla powiększenia przedsiębiorstwa dam stała posadę biurowa (pani lub panu), Tylko poważna oferta będzie uwzględniona, — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 20 676

Nauczyciel zdolny, możliwie z akademickim wykształceniem języka niemieckiego i francuskiego, biegła konwersacja dla trzech uczniów wyższego gimnazjum, wskazana znajomość i innych przedmiotów potrzebnych, Odbieraj świadectw, referencje, fotografie, warunki do Kurjera Pozn. zdg 20 110

Starsza gospodyni-zarządczyni poszukiwana zaraz na majątek do samotnego pana, Wdowa z dzieckiem niewykłuczona, Oferty pod „M. 682” do Biura Ogłoszeń, Bydgoszcz, Dworcowa 54, ng 12 746

POŃCZOCHY NAJTRWALSZE tylko z firmy „PANI” Aleje Marcinkowskiego nr. 13. dz 2073

Humor zagraniczny W jaskiej kuchni. — Proszę mi szybko przynieść jedzenie, zam'm zwiędnie! („Strix” — Sztokhol... S. F.

Jej Wysokość kałuże wszelkie Janet Gaynor — Henry Garat. — Kino „Sfinks”, zdg 19 667

Londyńska Maszalarska 8 poleca miły pobyt, koncert artyst., bilard automatem, zdg 20 475

Miło wesoło, spędzisz czas tylko w Loem'e, plac, Działowy 11, zdg 20 357

Kino Tęcza-Lazarz Sekret kobiety, zdg 20 002

Humor zagraniczny W jaskiej kuchni. — Proszę mi szybko przynieść jedzenie, zam'm zwiędnie! („Strix” — Sztokhol... S. F.

Humor zagraniczny W jaskiej kuchni. — Proszę mi szybko przynieść jedzenie, zam'm zwiędnie! („Strix” — Sztokhol... S. F.

Humor zagraniczny W jaskiej kuchni. — Proszę mi szybko przynieść jedzenie, zam'm zwiędnie! („Strix” — Sztokhol... S. F.

Humor zagraniczny W jaskiej kuchni. — Proszę mi szybko przynieść jedzenie, zam'm zwiędnie! („Strix” — Sztokhol... S. F.

Humor zagraniczny W jaskiej kuchni. — Proszę mi szybko przynieść jedzenie, zam'm zwiędnie! („Strix” — Sztokhol... S. F.

Humor zagraniczny W jaskiej kuchni. — Proszę mi szybko przynieść jedzenie, zam'm zwiędnie! („Strix” — Sztokhol... S. F.

Humor zagraniczny W jaskiej kuchni. — Proszę mi szybko przynieść jedzenie, zam'm zwiędnie! („Strix” — Sztokhol... S. F.

Humor zagraniczny W jaskiej kuchni. — Proszę mi szybko przynieść jedzenie, zam'm zwiędnie! („Strix” — Sztokhol... S. F.

Humor zagraniczny W jaskiej kuchni. — Proszę mi szybko przynieść jedzenie, zam'm zwiędnie! („Strix” — Sztokhol... S. F.

Humor zagraniczny W jaskiej kuchni. — Proszę mi szybko przynieść jedzenie, zam'm zwiędnie! („Strix” — Sztokhol... S. F.

Humor zagraniczny W jaskiej kuchni. — Proszę mi szybko przynieść jedzenie, zam'm zwiędnie! („Strix” — Sztokhol... S. F.

Humor zagraniczny W jaskiej kuchni. — Proszę mi szybko przynieść jedzenie, zam'm zwiędnie! („Strix” — Sztokhol... S. F.

Humor zagraniczny W jaskiej kuchni. — Proszę mi szybko przynieść jedzenie, zam'm zwiędnie! („Strix” — Sztokhol... S. F.

Humor zagraniczny W jaskiej kuchni. — Proszę mi szybko przynieść jedzenie, zam'm zwiędnie! („Strix” — Sztokhol... S. F.

Co futro — to Edmund Rychter — co pańto — to Edmund Rychter — co ubranie — to Edmund Rychter Poznań, strów Wielkop.

Przedpłata

na miesiąc sierpień 1935 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3,50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,14, kwartalnie zł 12,40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7,50, w innych krajach zł 9,50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeskoki w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedziele, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72.

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu reklamacyjnego 60 gr., na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr., na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr., przed wiadomościami potoczными 200 gr. od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% powyżej. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30 w innych wypadkach do godz. 22-u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do g. 11,10 w dni przedświąteczne do godz. 11,00, większe dłuższe według możliwości. Drobne ogłoszenia najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówek; słowo nagłówek (tuste) 25 gr., każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matryce, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: